

GRAD BUZET
GRADSKO VIJEĆE GRADA BUZETA

Točka 3.

*Razmatranje prijedloga i donošenje
Strategije razvoja Grada Buzeta
za razdoblje 2016. - 2020. godine.*

*Izjavitelji:
Ornela Rumen i gradonačelnik*

**REPUBLIKA HRVATSKA
ISTARSKA ŽUPANIJA
GRAD BUZET
Gradonačelnik**

KLASA: 400-01/15-01/201
URBROJ: 2106/01-03-15-2
Buzet, 16. prosinca 2015.

**GRADSKO VIJEĆE
GRADA BUZETA**

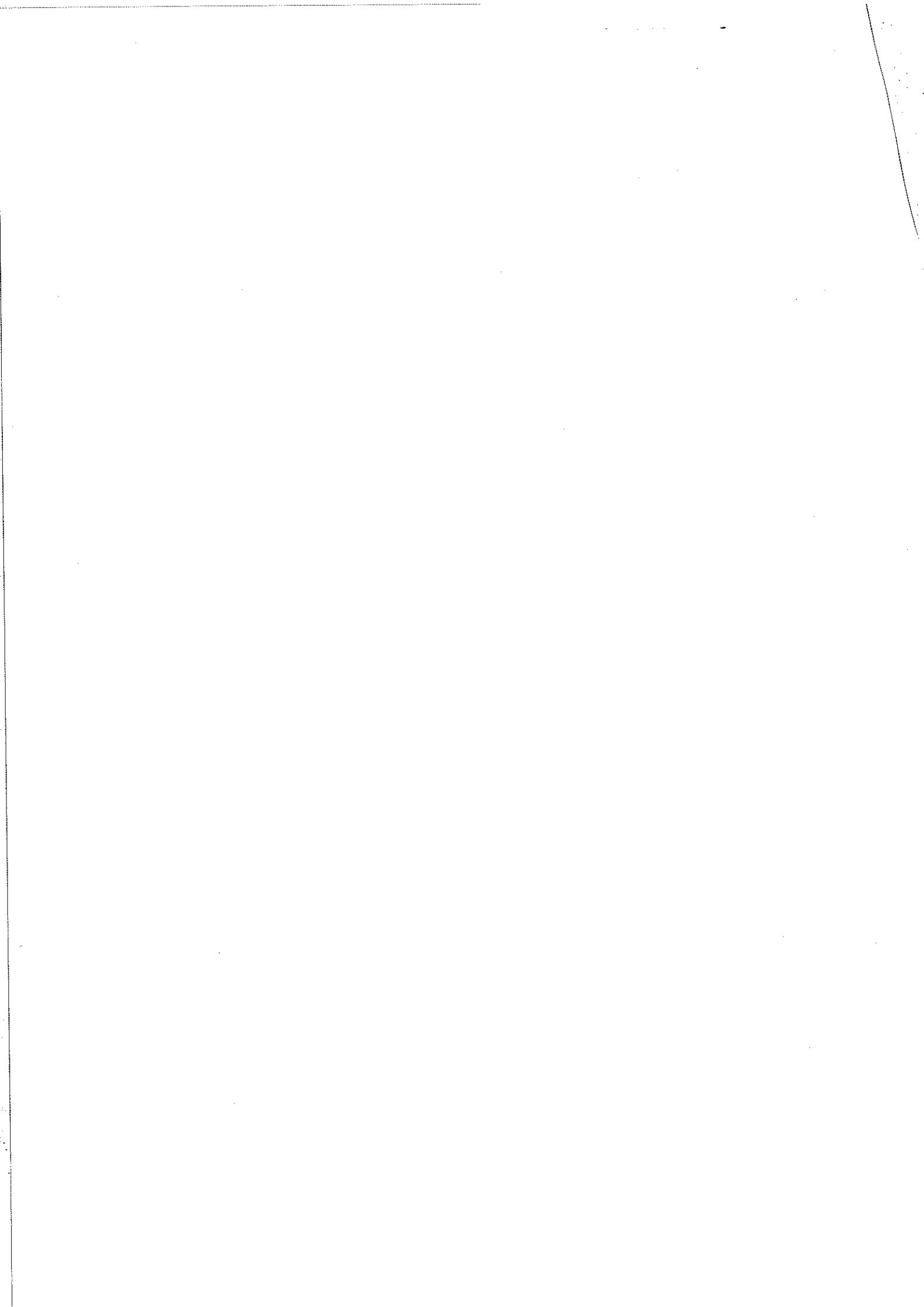
PREDMET: Strategija razvoja Grada Buzeta za razdoblje 2016. - 2020.

Na temelju odredbe članka 33. Statuta Grada Buzeta („Službene novine Grada Buzeta“, broj 3/13. - pročišćeni tekst), utvrđuje se prijedlog Strategije razvoja Grada Buzeta za razdoblje 2016. - 2020.

Predmetni akt dostavlja se Gradskom vijeću na razmatranje i donošenje.

Za obrazloženje predmetnog akta te za davanje odgovora na sjednici Gradskog vijeća zadužuje se Ornela Rumen.

Na temelju članka 19. Statuta Grada Buzeta („Službene novine Grada Buzeta“, broj 3/13. - pročišćeni tekst), Gradsko vijeće Grada Buzeta je na sjednici održanoj _____ 2015. godine donijelo

ZAKLJUČAK
o prihvaćanju donošenju Strategije razvoja Grada Buzeta za
razdoblje 2016. - 2020. godine

1.

Prihvaća se Strategija razvoja Grada Buzeta za razdoblje 2016. - 2020. godine.

Strategija iz stavka 1. ove točke prilog je ovom Zaključku.

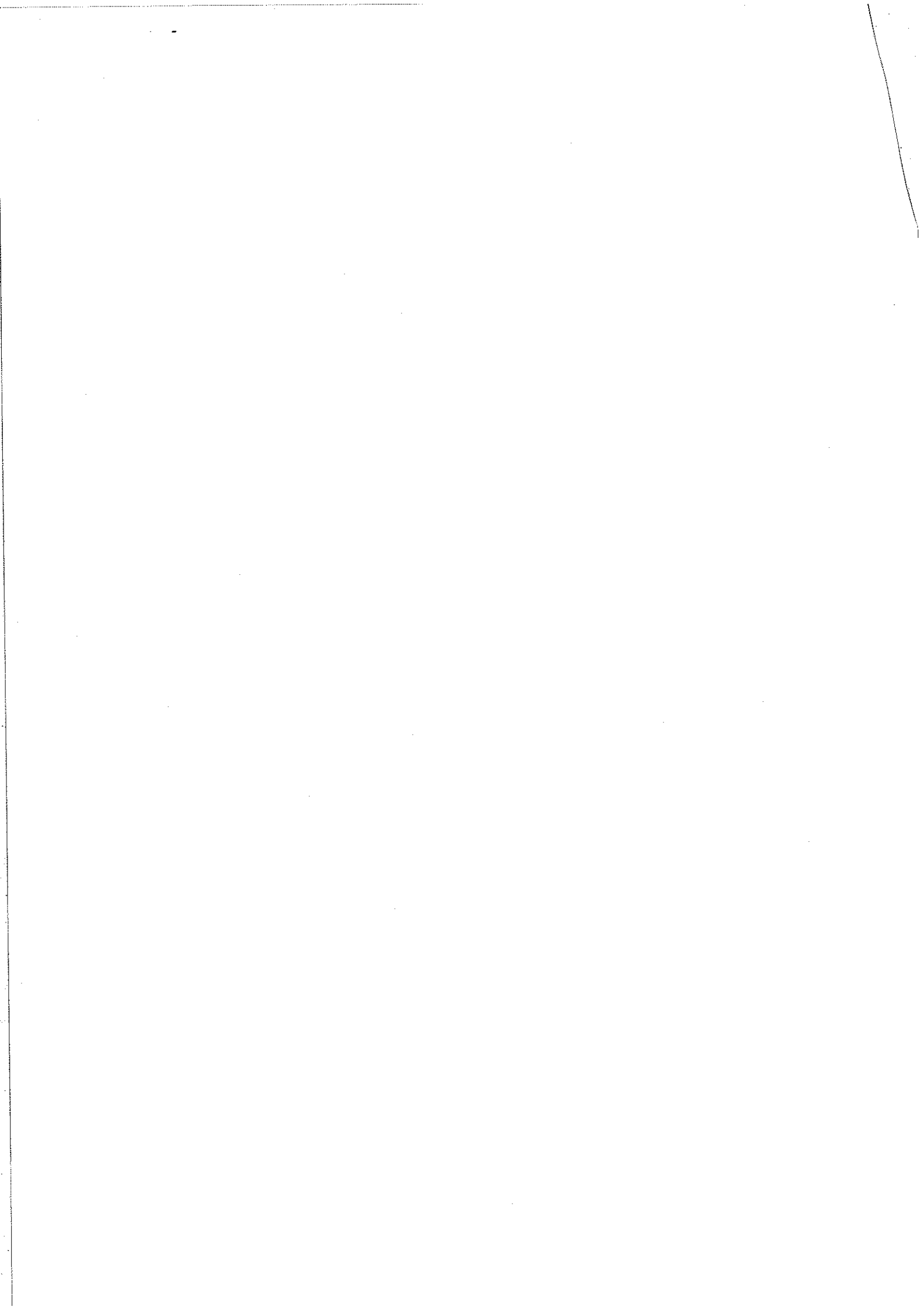
2.

Ovaj Zaključak stupa na snagu dan nakon objave u „Službenim novinama Grada Buzeta“.

KLASA: 021-05/15-01/
URBROJ: 2106/01-01-15-1
Buzet, _____ 2015.

GRADSKO VIJEĆE GRADA BUZETA

PREDSJEDNIK
Damir Sirotić

GRAD BUZET

STRATEGIJA RAZVOJA GRADA BUZETA za razdoblje 2016. – 2020.

10. prosinca, 2015. godine

SADRŽAJ

SAŽETAK: PROFIL GRADA BUZETA (GRAD BUZET U BROJKAMA).....	5
1. TERITORIJALNA POKRIVENOST	6
1.1. Teritorijalni obuhvat	6
Status, površina, naselja i naseljenost	7
1.2. Teritorijalni kontekst	7
2. POSTOJEĆE STANJE	8
2.1. Društvo	8
Demografski pokazatelji	8
Obrazovna struktura stanovništva	9
Socijalno uključivanje i usluge socijalne skrbi	10
Društvena i zdravstvena infrastruktura	11
Obrazovanje.....	12
<u>Predškolski odgoj .....</u>	<u>12</u>
<u>Osnovnoškolsko obrazovanje .....</u>	<u>12</u>
<u>Srednjoškolsko obrazovanje .....</u>	<u>13</u>
<u>Visokoškolsko obrazovanje .....</u>	<u>14</u>
2.2. Gospodarstvo	15
Opća gospodarska kretanja.....	15
Tržište rada	16
<u>Nezaposlenost.....</u>	<u>16</u>
<u>Zaposlenost.....</u>	<u>17</u>
Poslovno okruženje	17
Struktura gospodarstva	18
Poduzetnička infrastruktura	21
Obrtništvo.....	21
Vanjsko trgovinska razmjena	22
Poljoprivreda	23
Turizam i kultura	25
<u>Turizam.....</u>	<u>25</u>
<u>Kultura.....</u>	<u>27</u>
<u>Materijalna kulturna baština .....</u>	<u>27</u>
<u>Nematerijalna kulturna baština .....</u>	<u>29</u>
<u>Kulturne manifestacije .....</u>	<u>29</u>
<u>Sportske aktivnosti.....</u>	<u>30</u>
2.3. Urbano okruženje	32
Kvaliteta urbanog okoliša, izloženost ekološkim rizicima i klimatskim opasnostima.....	32
<u>Zrak .....</u>	<u>32</u>
<u>Tlo .....</u>	<u>32</u>
Reljefna obilježja.....	32
Klimatska obilježja	33
<u>Buka .....</u>	<u>33</u>
<u>Upravljanje otpadom.....</u>	<u>34</u>

5. PROVEDBA	71
5.1. Financijski okvir za provedbu strategije	71
5.2. Institucionalni okvir za provedbu strategije	72
5.3. Strateški projekti	74
6. HORIZONTALNA NAČELA.....	75

SAŽETAK: PROFIL GRADA BUZETA (GRAD BUZET U BROJKAMA)

Grad BUZET	
STATUS	
Naselja:	Grad
INDEKS RAZVIJENOSTI:	115,21 %
PRIRODNA OBILJEŽJA	
Površina (kopno):	167,05 km ²
Reljef:	16 do 714 m n.v.
Zemljišni pokrov:	55% površine pod šumom
Klima:	mediteranska i kontinentalna planinska klima
Vodotokovi:	vodotok rijeke Mirne
Jezera/akumulacije:	akumulacija Butomiga
Zaštićeni dijelovi prirode:	Motovunska šuma (prirodni rezervat); okolica Istarskih toplica (zaštićeni krajolik)
STANOVNIŠTVO	
Ukupno stanovnika (2011.):	6.133
Gustoća stanovnika (2011.):	37 st./km ²
Prosječno kućanstvo:	2,8 članova
Demografski trendovi:	Pozitivan +1% 2001/2011
TRŽIŠTE RADA	
Broj zaposlenih (2014):	2.778
GOSPODARSTVO	
Gospodarski sektori:	prerađivačka, građevinarstvo, opskrba vodom, trgovina na veliko i malo
Turizam – kapaciteti/noćenja:	138 smještajnih objekata u 2014., 34.209 ostvarenih turističkih noćenja (2014).
INFRASTRUKTURA	
Vodoopskrba:	preko 99 % stanovnika
Odvodnja otpadnih voda:	oko 55 % stanovništva
Organizirano prikupljanje otpada:	100 % stanovništva - odlagalište otpada Griza

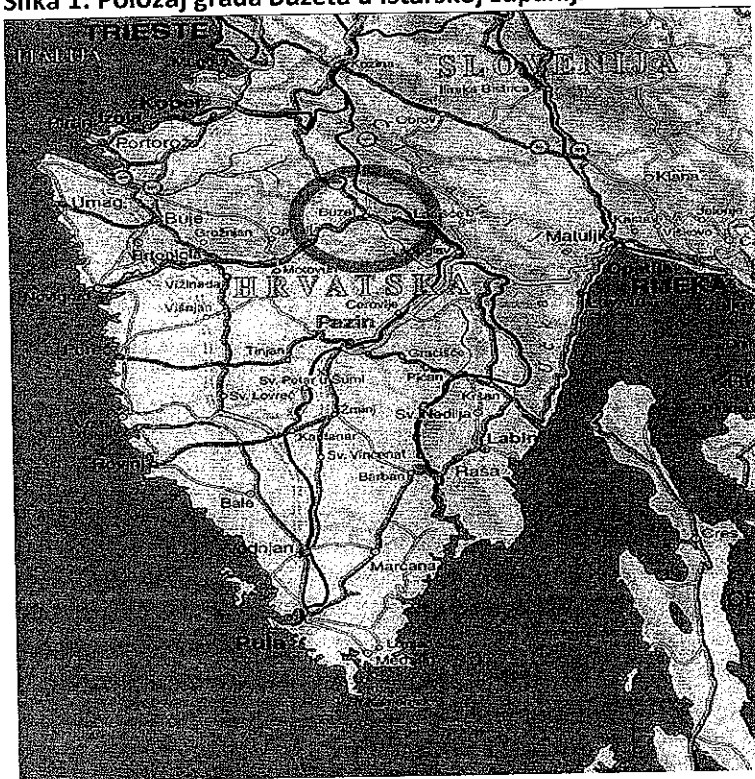
1. TERITORIJALNA POKRIVENOST

1.1. Teritorijalni obuhvat

Grad Buzet nalazi se na najsjevernijem unutrašnjem dijelu Istre, jugoistočno od obronaka Ćićarije i sjeverno od akumulacijskog jezera Butoniga. Graniči s općinom Opatalj na zapadu, Lanišćem na sjeveroistoku, Lupoglavom na istoku, Motovunom i Cerovljem i gradom Pazinom, na jugu. Središte je povijesne, kulturne i gospodarske mikroregije Bužeštine, koja se proteže izvan gradskog upravnog područja na prostor susjednih općina.

Grad je smješten na prostoru između tri velike gradske cjeline: Rijeke, Trsta od kojih je udaljen oko 50 km i Pule od 90 km. Cestovni prometni prvaci osiguravaju dobru prometnu povezanost s ostalim dijelovima Istarske županije te nacionalnim i europskim prostorom. Grad je udaljen 25 km od suvremene autoceste tzv. Istarskog ipsilona, što mu osigurava uključenost u mrežu autocesta u Hrvatskoj i zemljama članicama EU. Kroz Buzet prolaze cestovne prometnice državne, županijske i lokalne važnosti.

Slika 1: Položaj grada Buzeta u Istarskoj županiji

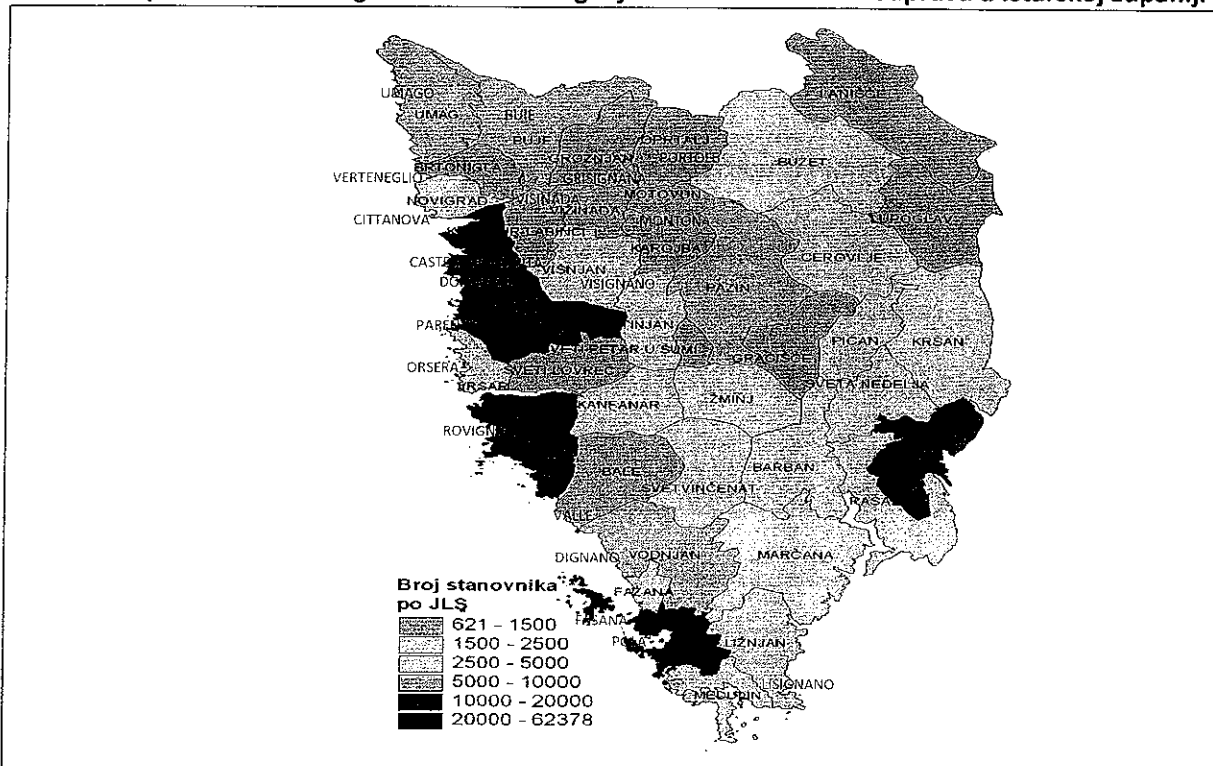
Izvor: Grad Buzet, 2012

Status, površina, naselja i naseljenost

Buzet je u samostalnoj Republici Hrvatskoj dobio status grada 1993. godine. Ima status jedinice lokalne samouprave u kojoj građani odlučuju o svojim potrebama i interesima lokalnog značaja neposredno ili preko izabranih tijela.

Površinom od 167,05 km² i s 6.133 stanovnika grad Buzet pripada srednje velikim jedinicama lokalne samouprave u Istarskoj županiji.

Slika 2: Usporedba veličine grada Buzeta i drugih jedinica lokalne samouprava u Istarskoj županiji

Izvor: arhiv IRMO, 2011

U sastavu Grada Buzeta su naselja: Baredine, Barušići, Blatna Vas, Brnobići, Buzet, Cunj, Čiritež, Črnica, Erkovčići, Forčići, Hum, Juradi, Kajini, Klarići, Kodolje, Kompanj, Krbavčići, Krušvari, Mali Mlun, Marčenegla, Marinci, Medveje, Most, Negnar, Nugla, Paladini, Peničići, Perci, Počekaji, Pračana, Prodani, Račice, Račićki Brijeg, Rim, Roč, Ročko Polje, Salež, Selca, Seljaci, Senj, Sovinjak, Sovinjska Brda, Sovišćina, Stanica Roč, Strana, Sveti Donat, Sveti Ivan, Sveti Martin, Ščulci, Škuljari, Štrped, Veli Mlun, Vrh, Zonti. U sklopu teritorija navedenih naselja nalazi se veći broj zaseoka koji se tretiraju kao dijelovi naselja.

1.2. Teritorijalni kontekst

Prepoznatljivost grada Buzeta i ostalih područja Bužeštine označuju kulturno-povijesno naslijeđe, dijelovi materijalne i nematerijalne kulture, gastro-eno događanja i sportske manifestacije. To su ujedno i glavne sastavnice identiteta ovog područja.

Hum razvija svoj identitet kao „najmanji grad na svijetu“, Buzet dio svog identiteta nastoji zasnovati kao Grad tartufa, a Roč kao središte glagoljaštva.

Raznolikost gastronomske ponude osigurala je prepoznatljivost ovog područja zahvaljujući istarskom pršutu, sirevima, istarskim rakijama i istarskim fužima, kao što je i rasprostranjenost vinograda omogućila stvaranje imidža Bužeštine kao mjesta gdje se proizvode visokokvalitetna vina.

Buzet je poznat i po poduzetništvu i industriji, pa se grad često spominje i u kontekstu primjera dobre prakse razvoja poduzetništva i inovativnosti (tvrtka P.P.C/CIMOSS -najznačajnija je tvrtka za proizvodnju automobilskih dijelova u Hrvatskoj, visoke tehnološke i inovativne razine).

Sve više jača prepoznatljivost grada Buzeta i kao atraktivnog mjesta za razvoj ekstremnih sportova, što omogućuju povoljni prirodni uvjeti. Uređene biciklističke i pješačke staze, planinarski putovi, lokacije za parajedriličarstvo i speleološki objekti čine Buzet prepoznatljivom destinacijom za sve veći broj posjetitelja.

Tablica 1: Razvojni problemi i potrebe u vezi s osnovnim prostornim karakteristikama, prepoznatljivosti i identitetom

Razvojni problemi	Razvojne potrebe
<ul style="list-style-type: none"> Nedovoljna svijest i znanje lokalnog stanovništva o prirodnim, kulturnim i ostalim resursima grada Buzeta i okolice kao resursa za razvoj Nedovoljno i necjelovito artikuliran identitet i prepoznatljivost grada Buzeta i okolice 	<ul style="list-style-type: none"> Poboljšati informiranje građana, njihovo poznavanje važnosti prirodnih, kulturnih i ostalih resursa grada Buzeta i okolice za razvoj Osmisliti i sustavno provoditi aktivnosti na izgradnji identiteta i prepoznatljivosti grada Buzeta

2. POSTOJEĆE STANJE

2.1. Društvo

Demografski pokazatelji

Grad Buzet prema posljednjem popisu stanovništva iz 2011. godine ima 6.133 stanovnika, što je oko 3% stanovništva Istarske županije. U posljednjih deset godina grad Buzet i Istarska županija bilježe rast broja stanovnika za oko 1%, za razliku od pada broja stanovnika na državnoj razini od 3% u istom razdoblju (2001.-2010.)

Tablica 2: Broj stanovnika Buzeta, Istarske županije i Republike Hrvatske u 2001. i 2011. godini

Prostorna jedinica	2001.	2011.	2011./2001.
Grad Buzet	6.059	6.133	101,22
Istarska županija	206.344	208.055	100,83
Republika Hrvatska	4.437.460	4.284.889	96,56

Izvor: Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske, 2012.

Tablica 3: Popisane osobe, kućanstva i stambene jedinice Istarske Županije, prema popisu iz 2011. godine

Županija/Grad	Ukupno popisane osobe	Ukupan broj stanovnika	Kućanstva		Stambene jedinice	
			ukupno	privatna kućanstva	ukupno	stanovi za stalno stanovanje
Istarska Županija	213.891	208.055	79.377	79.309	134.251	103.695
Buzet	6.212	6.133	2.158	2.156	3.147	2.811

Izvor: DZS(2011), Popis stanovništva iz 2011., Tablica2. Popisane osobe, kućanstva i stambene jedinice, prvi rezultati Popisa 2011. po naseljima

Stanovništvo grada Buzeta je razmješteno u 54 naselja koja su koncentrirana oko tri glavna gravitacijska područja Buzeštine: Buzet, Vrh i Roč, s gustoćom naseljenosti od 37 st./na km² koja zaostaje za prosjekom Istarske županije za više od 50%. Gustoća naseljenosti na području Buzeštine veća je od prosjeka naseljenosti u unutrašnjosti Istre, no daleko je manja od županijskog prosjeka.

Stopa nataliteta je pozitivna, jer se svake godine rodi više stanovnika nego ih umre, što Grad Buzet razlikuje od drugih dijelova Buzeštine i Istarske županije u cjelini. U 2014. je zabilježen suprotan trend i ostvaren veći broj umrlih od rođenih što je rezultiralo negativnim prirodnim prirastom na kraju godine (-12).

Tablica 4: Kretanje prirodnog prirasta u gradu Buzetu u razdoblju od 2007. do 2014. godine

godina	muški spol			ženski spol			ukupno		
	rođeni	umrli	razlika	rođene	umrle	razlika	rođeni	umrli	razlika
2007.	33	28	5	32	21	11	65	49	16
2008.	42	37	5	33	25	8	75	62	13
2009.	37	39	-2	32	28	4	69	67	2
2010.	27	35	-8	25	26	-1	52	61	-9
2011.	37	33	4	31	17	14	68	50	18
2012.	19	26	-7	32	25	7	51	51	0
2013.	34	31	3	31	25	6	65	56	9
2014.	29	33	-4	25	33	-8	54	66	-12
Ukupno:	258	262	-4	241	200	41	499	462	37

Izvor: Grad Buzet, Upravni odjel za društvene djelatnosti i razvojne projekte, 2015.

Stanje opće sigurnosti građana i imovine

Na području grada Buzeta je u 2014. godini evidentirano ukupno 26 kaznenih djela ili 61% manje nego godinu ranije. Stopa razriješenosti slučajeva kaznenih djela je u 2014. godini iznosila 63%. Najveći pad je zabilježen u broju slučajeva neovlaštenog posjedovanja droga, pa su u tom području zabilježena samo 2 kaznena djela. U strukturi kaznenih djela dominiraju djela općeg kriminaliteta koja čine 51,61% ukupno evidentiranog broja slučajeva, a 48,39% se odnosi na djela gospodarskog kriminala, organiziranog kriminaliteta i kaznenih djela u prometu.

U području javnog reda i mira je zabilježeno 10 prekršaja kao i 2013. godine. Nije bilo teških uznemiravanja, oštećenja imovine niti višestrukih počinitelja.

U prometu je 2014. godine evidentirano 38 prometnih nesreća ili 26,3% više nego 2013. godine, od čega niti jedna nije bila sa smrtnim posljedicama nego uglavnom s blažim ozljedama i oštećenjima imovine. U 2014. godini je Policijska postaja Buzet nastavila provoditi aktivnosti s ciljem jačanja sigurnosti u cestovnom prometu, a među njima prema zastupljenosti prevladavaju prometne akcije, nadzor prometne signalizacije, predavanja u školama i vrtićima te medijska promidžba sigurnosti u cestovnom prometu.

Od 2010. godine je rastao broj slučajeva obiteljskog nasilja, no od 2013. godine se bilježi pad. U 2014. godini je taj trend nastavljen, pa je broj slučajeva obiteljskog nasilja bio za 87,5% manji nego 2013. godine.

Rast broja nezakonitih prelazaka preko državne granice raste. Broj takvih slučajeva je u razdoblju od 2009. do 2014. porastao oko četverostruko. U 2014. godini je evidentirano 278 osoba u nezakonitom pokušaju prelaska granice, a od toga ih je 47,84% spriječeno i 52,16% vraćeno. U strukturi nezakonitih slučajeva prelaska granice je prisutno povećanje broja osoba s područja Afganistana, Sirije, Eritreje, Somalije i drugih nemirima zahvaćenih područja.

Obrazovna struktura stanovništva

Obrazovna struktura stanovništva u gradu Buzetu iznad je prosjeka Istarske županije. Udio osoba bez formalnog obrazovanja u ukupnom stanovništvu starosti 15 godina i više u gradu Buzetu iznosi 0,79% dok je na razini Istarske županije 0,72% (na razini Hrvatske iznosi 1,7%).

Prema stupnjevima završene stručne spreme, najveći udio stanovništva u gradu Buzetu kao i u Istarskoj županiji otpada na osobe sa srednjom školom (51,09%).

Osobe starosti 15 godina i više sa samo završenom osnovnom školom čine 23,29% ukupne populacije grada Buzeta što je više u odnosu na Istarsku županiju (19,47%).

U gradu Buzetu udio osoba sa završenim fakultetom, umjetničkom akademijom ili stručnim studijem u ukupnom stanovništvu starosti 15 godina i više, iznosi 14,73% i ispod je prosjeka Istarske županije (16,41%) i državnog prosjeka (16,06%). Prema popisu iz 2011. godine grad Buzet broji 4 doktora znanosti. Stupanj stečene stručne spreme kako na razini županije pa tako i u gradu Buzetu je u prosjeku veći za muškarce nego za žene.

Tablica 5: Razvojni problemi i potrebe u vezi sa stanovništvom

Razvojni problemi	Razvojne potrebe
<ul style="list-style-type: none"> Odlazak mladih i obrazovnih u veće gradove i inozemstvo Značajan udio osoba s najnižim stupnjem obrazovanja u ukupnoj populaciji 	<ul style="list-style-type: none"> Razraditi i primjenjivati poticajne mjere za zadržavanje mladih obrazovanih osoba na području grada Buzeta (npr. uvjeti zapošljavanja, stanovanja, osnivanja obitelji i sl.) Poticati obrazovanje i cjeloživotno učenje građana svih dobnih skupina, a osobito onih s niskim kvalifikacijama, odnosno bez njih

Socijalno uključivanje i usluge socijalne skrbi

Za poslove socijalne skrbi na području grada Buzeta nadležan je Centar za socijalnu skrb Pazin, Podružnica Buzet.

U gradskom proračunu za 2015. godinu je za različite programe socijalne skrbi osigurano 507.000,00 kuna (npr. za zaštitu boraca i invalida tj. dopunsku novčanu pomoć, prava i pomoći temeljem Odluke o socijalnoj skrbi, pomoć za novorođenčad, sufinanciranje nabave udžbenika za osnovnoškolce i ostalo).

Do 2014. godine od strane Grada mjesečno se podmirivalo dio socijalnih troškova za 52 korisnika socijalne skrbi dok od 2015. godine izmjenom zakonskih odredbi i donošenjem nove gradske Odluke pravo na podmirivanje troškova stanovanja mjesečno ostvaruje 19 korisnika. Temeljem gradske Odluke o socijalnoj skrbi različita prava i oblike pomoći tijekom 2015. godine ostvarilo je sveukupno 148 korisnika s područja Grada Buzeta.

Institucionalni oblik socijalne skrbi provodi se u okviru Doma za starije i nemoćne osobe Buzet koji je otvoren 2007. godine. Ukupan broj ležajeva kojim Dom raspolaže je 50 (35 u stacionaru, 15 u stambenom dijelu). U 2014. godini je ostvaren niz projekata za unaprjeđenje pružanja usluga Doma (npr. „Srce veliko“, „Tkanje vremena“, „Dolazak specijalista u Dom“), povećana je uključenost volontera u rad Doma i potpisani sporazumi o suradnji s općinom Lanišće i gradom Umagom.

Izvaninstitucionalni oblici socijalne skrbi se na području grada Buzeta provode putem organiziranih dnevnih aktivnosti i pomoći u kući starijim osobama (u okviru programa Doma za starije i nemoćne osobe Buzet), te kroz aktivnosti društava i humanitarnih udruga (npr. Udruge za pomoć osobama s mentalnom retardacijom Istarske županije – Kluba u Buzetu).

Tablica 6: Razvojni problemi i potrebe u području društvenih djelatnosti, školstva, kulture, zdravstva, sporta i udruga

Razvojni problemi	Razvojne potrebe
<ul style="list-style-type: none"> • Nedovoljna pristupačnost svih sadržaja i prostora osobama s posebnim potrebama • Nedostaje savjetovanište za obitelj • Nedovoljni kapaciteti za smještaj starijih i nemoćnih osoba	<ul style="list-style-type: none"> • Povećati kapacitete za smještaj starijih i nemoćnih osoba i poboljšati njihov društveni život • Sustavno otklanjati sve prepreke i ograničenja za kretanje osobe s posebnim potrebama u javnom prostoru • Organizirati savjetovanište za unaprjeđenje obiteljskog života

Društvena i zdravstvena infrastruktura

Zdravstvene usluge na području Grada Buzeta pruža bužetska ispostava Istarskih domova zdravlja koja se sastoji od: ordinacije opće medicine, hitne medicinske pomoći, ordinacije stomatološke zaštite, dijagnostičkog laboratorija, RTG-a i ljekarne. Sektorska ambulanta, s ordinacijom opće medicine, postoji i u Roču. Postojeća infrastruktura zdravstvene zaštite nije dostatna za potrebe stanovništva grada Buzeta. Osobita potreba postoji za ginekološkom, oftalmološkom i pedijatrijskom ordinacijom, te ordinacijom medicine rada. Trenutno te zdravstvene usluge povremeno provode liječnici specijalisti koji dolaze u Dom zdravlja Buzet kao vanjski suradnici. Viši stupnjevi zdravstvene zaštite, uključujući i onu bolničku, građanima Buzeta se pružaju kroz polikliničku službu u Puli, no postoji potreba uspostavljanja stacionara za postoperativnu njegu.

Prema podacima bužetske ispostave Istarskih domova zdravlja, u 2014. godini bilo je zaposleno ukupno 19 zaposlenika. U okviru bužetske ispostave IDZ-a djeluju dvije ordinacije obiteljske - opće medicine, jedna stomatološka ordinacija, fizikalna terapija, patronažna služba, sanitetska služba te zajednička služba. U istoj godini u bužetskoj ispostavi IDZ-a bilo je i sedam jedinica privatnih praksi zdravstvene zaštite sa sveukupno 29 zaposlenika (2 ordinacije obiteljske - opće medicine, 2 stomatološke ordinacije, laboratorij, te ljekarna i HMP).

Grad Buzet potpisao je Sporazum o provedbi Plana za zdravlje Istarske županije u svibnju 2011. godine kojim se obvezao na provedbu mjera i aktivnosti u zdravstvu, a Planom za zdravlje i socijalno blagostanje Istarske županije u Istarskoj županiji sukladno zakonskim obvezama ali i iznad nacionalnih standarda u aktualnom planskom razdoblju županijski javnozdravstveni i socijalni prioriteti su: mentalno zdravlje djece i mladih, podrška obitelji, rane intervencije kod djece s neurozicima i razvojnim teškoćama, skrb za starije i nemoćne osobe, zaštita i unaprjeđenje kvalitete života osoba s invaliditetom, rak debelog i završnog crijeva (kolorektalni karcinom), prevencija kardiovaskularnih bolesti palijativna skrb i zaštita zraka.

Rashodi gradskog proračuna namijenjeni za socijalnu skrb i zdravstvo su u 2015. godini iznosili 2.857.892,13 kn što čini 6% ukupnih proračunskih rashoda.

Za Grad Buzet važne su zdravstvene i druge usluge koje pružaju Istarske toplice, udaljene svega 10 km od grada. Smještene u dolini rijeke Mirne, još su od rimskih vremena poznato termalno lječilište, s izvorima tople ljekovite sumporne vode bogate mineralima, koja sadrži prirodnu radijaciju te značajnu količinu natrija, kalcija, klora i drugih minerala. Zahvaljujući takvom sastavu, djeluje protuupalno, pospješuje cirkulaciju i smanjuje bol. Na bazi ove vode i ljekovitog blata provode se i fizikalne terapije kojima se uspješno liječe reumatska, ginekološka, dermatološka kao i oboljenja dišnih putova.

Tablica 7: Razvojni problemi i potrebe u području zdravstva

Razvojni problemi	Razvojne potrebe
<ul style="list-style-type: none"> Nedostatna infrastruktura primarne i bolničke zdravstvene zaštite Nedovoljna prevencija bolesti stanovništva, posebno kod mladih (nedostatak edukacije o brizi za zdravlje) Nedostatak kadrova u zdravstvu, posebno specijalista, udaljenost od većih zdravstvenih centara (bolnica) Nedostatak koncepta i programa razvoja duhovnog i životnog zdravlja 	<ul style="list-style-type: none"> Proširiti i unaprijediti kapacitete primarne i bolničke zdravstvene zaštite Izgraditi i opremiti potrebne prostore za rekreativno bavljenje sportom građana i poticati angažiranje stručnog kadra za vođenje sportskih treninga i rekreacije Poboljšati prevenciju bolesti stanovništva, posebno kod mladih putem program edukacije i drugih aktivnosti Osigurati potrebne kadrove u zdravstvu i poboljšati dostupnost liječenja u većim zdravstvenim centrima Izraditi programe razvoja duhovnog i životnog zdravlja u sklopu razvoja zdravstvenog, vitality i drugih inovativnih oblika turizma

Obrazovanje

Predškolski odgoj

Organizirani oblik odgojno-obrazovnog rada s djecom predškolske dobi na području grada Buzeta provodi se u Dječjem vrtiću Grdelin koji je jedina predškolska ustanova u gradu. Djelatnost dječjeg

vrtića Grdelin provodi se u dva programa: redovitom cjelodnevnom programu i programu predškole, odnosno „male škole“. Objekt vrtića je smješten u okviru jedne zgrade, bez područnih odjela u drugim općinama Buzeštine. U 2014./2015. godini je u vrtić bilo upisano 202 djece što nije dostatno u odnosu na potrebe. Za rješavanje problema manjka kapaciteta vrtića potrebna su dodatna ulaganja u dogradnju novih i obnovu postojećih kapaciteta (sobe, garderobe, sanitarni čvorovi, namještaj itd.).

Osnovnoškolsko obrazovanje

Na području Grada Buzeta je jedna matična osnovna škola Vazmoslav Gržalja, a područne škole su u naseljima Roč, Vrh, Livadama i Lanišću (PŠ Lanišće i PŠ Livade administrativno pripadaju drugim JLS-e – susjednim općinama Lanišće i Oprtalj). Ukupno je u sve osnovne škole na području Buzeštine u školskoj godini 2014./2015. bilo upisano 442 djece, od čega 211 dječaka i 231 djevojčica. U školskoj 2014./2015 godini na području Grada Buzeta bilo je 4 učenika manje nego u odnosu na prethodnu godinu.

Obnova matične osnovne škole Vazmoslav Gržalja završena je 2008. godine, te se od tada provodi nastava u jednoj smjeni sa produženim boravkom za učenike od 1 do 4 razreda, a ujedno je od tada škola prilagođena i potrebama djece s poteškoćama u razvoju. Za djecu s većim poteškoćama u školi je formiran poseban odjel.

Škola je opremljena sportskom dvoranom, no njezini su kapaciteti nedostatni, pa postoji potreba za dodatnim ulaganjima u njihovo proširenje. Samo jedna područna osnovna škola, u Vrh, ima malu sportsku dvoranu.

Područna škola Roč obnovljena je 1995. godine, a njezina posebnost očituje se u provođenju programa Male glagoljske akademije Juri Žakan. Program se provodi od 1993. godine, a 2003. verificiran je i od Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta. Cilj ovog programa je podučavanje djece s područja čitave Hrvatske u pisanju i čitanju glagoljice, a što doprinosi i očuvanju kulturne baštine ovog područja. Osim toga, redovni nastavni program osnovne škole Vazmoslav Gržalja obogaćen je i razmjenom učenika s pobratimljenom talijanskom općinom Quatro Castella, te međunarodnom Eko-školom koja od 2005. godine provodi eko aktivnosti i promiče svijest o potrebi zaštite okoliša među osnovnoškolcima na području Buzeta.

Tablica 8: Ukupan broj djece predškolske i školske dobi na području grada Buzeta u 2015. godini (podaci do studenog 2015. godine)

Dob djece:	Broj djece, mladeži i stanovnika
0 – 1 godine	37
2 – 3 godina:	170
4-6 godina:	187
7 -14 godina:	390
15-18 godina:	228
Ukupno djece:	1012
Ukupno stanovnika:	6133

Izvor: Grad Buzet, Upravni odjel za društvene djelatnosti i razvojne projekte, 2015.

Od školske 2014./2015. godine u prostoru Osnovne škole „Vazmoslav Gržalja“ Buzet odvija se nastava Područnog odjela labinske Osnovne umjetničke škole Matka Brajše Rašana i to za predmete: gitara, flauta, klavir i harmonika. U školskoj 2014./15. godini područni odjel glazbene škole u Buzetu polazilo je 23 učenika, dok u školskoj 2015./16. godini glazbenu školu polazi 35 učenika.

Srednjoškolsko obrazovanje

Srednjoškolsko obrazovanje na području Buzeštine provodi se u samo jednoj srednjoškolskoj ustanovi, Srednjoj školi Buzet. Škola djeluje u zgradi izgrađenoj početkom 20. stoljeća. Zgrada je adaptirana i nadograđena krajem sedamdesetih godina prošlog stoljeća. Potrebna je obnova i

uređenje unutarnjeg prostora. Škola nema sportsku dvoranu, već se koristi ona u sastavu osnovne škole Vazmoslav Gržalja.

Obrazovni programi uključuju trogodišnje i četverogodišnje strukovno obrazovanje u području strojarstva i elektrotehnike, te program opće gimnazije. Broj upisanih učenika u trogodišnjim strukovnim programima za školsku godinu 2015./2016. je 22 (strojarstvo, elektrotehnika) što je za 8% manje nego u školskoj godini 2014./2015. Provodi se i četverogodišnji strukovni obrazovni program (tehničar za električne strojeve s primijenjenim računarstvom) u kojem je 2015./2016. godine upisano 47 učenika što je za 62% više nego u 2014./2015. godini. U školskoj 2015./2016. godini gimnazijsko usmjerenje je pohađa 70 učenika što je 8% manje nego u školskoj godini 2014./2015. Za školsku 2014./2015. godinu odobreno je 37 stipendija srednjoškolcima, dok u školskoj 2015./16. godini stipendiju dobiva 40 srednjoškolaca .

Škola ima i programe za obrazovanje i usavršavanje odraslih, i to u područjima strojarstva, elektrotehnike, tekstila, prometa, graditeljstva, ekonomije i trgovine. Informatička opremljenost škole uključuje ukupno 37 računala, od čega je 33 predviđeno za učenike. Također u školi postoji i knjižnica s knjižničnim fondom od 6.607 naslova.

Visokoškolsko obrazovanje

Broj studenata s prebivalištem u gradu Buzetu upisanih na visoke i više škole u akademskoj godini 2013./2014. je bio 214. To je za 2,4 % veći broj studenata u odnosu na prethodnu godinu upisanih na gotovo sve ustanove visokoškolskog obrazovanja (veleučilišta, visoke škole, fakulteti). U školskoj godini 2012./2013. bilo je 9 doktoranata s prebivalištem u Gradu Buzetu, od čega 6 muškaraca i tri žene. Grad Buzet potiče visokoškolsko obrazovanje sustavom stipendiranja pa je u akademskoj godini 2014./2015. pravo na studentsku stipendiju ostvario 61 student, a u 2015./16. godini 63 studenta s prebivalištem na području Grada Buzeta.

Tablica 9: Kretanje broja upisanih studenata s prebivalištem u gradu Buzetu, prema načinu i vrsti studiranja, na visokoškolskim ustanovama u RH, u akademskim godinama 2009./2010., 2010./2011., 2011./2012. i 2012./2013.

	Ukupno		Veleučilišta		Visoke škole		Fakulteti				Umjetničke akademije		Visoka vjerska učilišta	
	Svega	Redoviti	Svega	Redoviti	Svega	Redoviti	Stručni studij		Sveučilišni studij		Svega	Redoviti	Svega	Redoviti
							Svega	Redoviti	Svega	Redoviti				
2009./10.	232	160	27	13	14	1	23	13	166	131	1	1	1	1
2010./11.	221	173	26	14	2	1	23	16	168	140	1	1	1	1
2011./12.	209	166	28	16	2	-	20	13	158	136	1	1	-	-
2012./13.	214	164	30	20	9	-	29	18	145	125	1	1	-	-

Izvor: Državni zavod za statistiku, Statistička izvješća

Na području grada Buzeta nalazi se i sjedište privatnog učilišta Itineris koje provodi trogodišnje i četverogodišnje programe prekvalifikacija i doškoloavanja za odrasle. Programi su usklađeni s potrebama tržišta rada i uglavnom su prometnog i ekonomskog smjera. U okviru učilišta se provode 53 verificirana programa za odrasle, od čega je jedan namijenjen usavršavanju, a ostali za stjecanje srednje stručne spreme i osposobljavanje. Verificirane programe za odrasle je moguće pohađati i u Srednjoj školi Buzet, u kojoj postoji 53 programa za odrasle, od čega 29 programa stjecanja srednje stručne spreme, 2 programa za usavršavanje i 22 za osposobljavanje.

Pučko otvoreno učilište Augustin Vivoda, sa sjedištem u Buzetu, najstarije je učilište za obrazovanje odraslih u Istri. Verificirani programi se provode u suradnji s Otvorenim učilištem Diopter iz Pule, a usmjereni su na osposobljavanje i edukaciju vinara i maslinara, što je u skladu s razvojnim potencijalima Buzeta u tim poljoprivrednim granama. Pored toga, Učilište provodi i jezične, informatičke, glazbene i kreativne tečajeve, edukacije za gljivare, proizvođače i prerađivače ljekovitog bilja, proizvođače rakija.

Tablica 10: Razvojni problemi i potrebe u području obrazovanja

Razvojni problemi	Razvojne potrebe
<ul style="list-style-type: none"> Nedostatni kapaciteti ustanove za predškolski odgoj Nedovoljna opremljenost osnovnih i srednjih škola Nedovoljna povezanost i suradnja predškolskog-osnovnoškolskog i srednjoškolskog obrazovanja 	<ul style="list-style-type: none"> Povećati kapacitete dječjeg vrtića Jačati ulaganja u dogradnju i proširenje sadržaja osnovnih i srednjih škola (npr. sportske dvorane, informatička opremljenost) Razvoj novih dodatnih obrazovnih programa

2.2. Gospodarstvo

Opća gospodarska kretanja

Među gradovima i općinama u Istarskoj županiji, grad Buzet se po osnovnim pokazateljima (prosječni izvorni prihodi per capita, kretanje stanovništva, udio obrazovanog stanovništva u stanovništvu 16-65 godina) nalazi na dnu ljestvice. Po tim pokazateljima je ispod prosjeka Istarske županije. Prema prosječnom dohotku per capita i prosječnoj stopi nezaposlenosti nalazi se među prvima na ljestvici i iznad je županijskog prosjeka.

Tablica 11: Vrijednosti osnovnih pokazatelja za gradove Istarske županije 2010.-2012.

Grad	Prosječni dohodak per capita (2010.-2012.)	Prosječni izvorni prihodi per capita (2010.-2012.)	Prosječna stopa nezaposlenosti (2010.-2012.)	Kretanje stanovništva (2010.-2001.)	Udio obrazovanog stanovništva u stanovništvu 16-65 godina (2011.)
Buje	26.271	3.014	6,6%	102,7	76,80%
Buzet	35.963	3.032	6,6%	99,7	75,18%
Labin	35.225	3.604	10,7%	96,0	82,03%
Novigrad	29.019	8.021	5,2%	116,5	79,72
Pazin	32.733	3.011	8,5%	95,0	77,66%
Poreč	32.971	5.562	6,1%	113,1	84,02%
Pula	34.422	3.684	9,8%	99,8	84,55%
Rovinj	35.698	5.674	6,7%	102,0	82,71%
Umag	32.505	6.580	6,0%	109,0	81,03%
Vodnjan	27.014	4.284	10,5%	111,5	73,09%
Istarska županija	31.997	4.884	7,8%	104,1	80,78%
Hrvatska	28.759	2.969	16,0	99,4	77,74%

Izvor: Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova EU, 2013.

U gradu Buzetu se ostvaruje prosječni dohodak per capita koji je za 12,4% viši u odnosu na vrijednost tog pokazatelja za Istarsku županiju, odnosno za 25,05% viši u odnosu na Republiku Hrvatsku. Također, Buzet ostvaruje prosječni dohodak per capita koji je viši u usporedbi s većim i razvijenijim istarskim gradovima (npr. Poreč, Umag, Rovinj).

Usporedba prosječnih izvornih prihoda per capita ukazuje na ispodprosječne vrijednosti tog pokazatelja u gradu Buzetu u odnosu na županijsku vrijednost (-37,259 i višu vrijednost od državnog prosjeka (+2,12%).

Prosječna stopa nezaposlenosti u gradu Buzetu u razdoblju od 2010. do 2012. godine je niža od prosječnih stopa na razini Istarske županije (-1,2%), a osobito u odnosu na Republiku Hrvatsku (-9,4%).

Kretanje stanovništva u gradu Buzetu u razdoblju između dva posljednja popisa stanovništva pokazuje nepovoljan demografski trend iskazan padom broja stanovnika za 0,3%. To je približno demografskom trendu u istom razdoblju na razini Republike Hrvatske, gdje je ostvaren pad za 0,6%, te znatno lošije od trenda kretanja broja stanovnika u Istarskoj županiji (porast za 4,1%).

Oko tri četvrtine radno sposobnog stanovništva grada Buzeta ima neki oblik obrazovanja. U odnosu na ostale gradove Istarske županije, prema ovom pokazatelju je grad Buzet na pretposljednem mjestu (iza Vodnjana), a zaostaje i u odnosu na županijski i republički prosjek (za -5,6%, odnosno -2,56%).

Tržište rada

Nezaposlenost

Grad Buzet, kao i ostatak Hrvatske od pojave gospodarske krize 2009. godine pa sve do 2013. godine bilježi porast stope nezaposlenosti. Do 2013. godine je broj nezaposlenih osoba na području Republike Hrvatske i Istarske županije porastao za 31,13%, odnosno 34,58%, a u gradu Buzetu za 72,86%. U 2014. godini dolazi do oporavka na tržištu rada, pa je u Republici Hrvatskoj, Istarskoj županiji i gradu Buzetu zabilježen pad broja nezaposlenih osoba. U odnosu na 2013. godinu, broj nezaposlenih u Republici Hrvatskoj je 2014. godine bio manji za 4,90%, u Istarskoj županiji za 12,32%, a u gradu Buzetu za 24,38%. U gradu Buzetu je 2014. godine bilo gotovo 31% više nezaposlenih nego 2009. godine zbog čega postoji potreba oblikovanja i provedbe mjera kojima će se poticati jačanje zapošljavanja nezaposlene radne snage i otvaranje novih radnih mjesta.

Tablica 12: Registrirana nezaposlenost u gradu Buzetu, Istarskoj županiji i Republici Hrvatskoj u razdoblju od 2009. do 2014. godine

Prostorna jedinica	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2014./2013.	2014./2009.
Grad Buzet	140	198	207	233	242	183	-24,38%	30,71%
Istarska županija	6.740	7.949	7.914	8.185	9071	7953	-12,32%	17,99%
Republika Hrvatska	263.174	302.425	305.333	324.323	345.112	328.187	-4,90%	24,70%

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje, 2012

Prema trajanju nezaposlenosti prevladava kratkotrajna nezaposlenost (do 1 godine). Pritom grad Buzet ima nižu stopu kratkotrajne nezaposlenosti (65,90%) od Istarske županije (74,04%) i Republike Hrvatske (51,38%). Stopa dugotrajne nezaposlenosti u gradu Buzetu je viša od županijske razine (34,1% naspram 25,96% u Istarskoj županiji), a niža od prosjeka u Republici Hrvatskoj (48,61%).

Tablica 13: Trajanje nezaposlenosti na području grada Buzeta u 2014. godini

Trajanje nezaposlenosti										
	0-3 mj	3-6 mj.	6-9 mj.	9-12 mj.	1-2 g.	2-3 g.	3-5 g.	5-8 g.	8 g. i više	Ukupno
Buzet	49	30	21	16	34	14	9	1	2	176
IŽ	3.085	1.589	798	417	828	385	389	157	305	7.953
RH	66.291	45.864	32.300	24.183	58.452	34.525	31.630	13.469	21.473	328.187

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje, 2014.

Većinu nezaposlenih osoba u Istarskoj županiji i gradu Buzetu čine žene, mladi do 29 godina i osobe starije od 50 godina. Udio nezaposlenih žena u ukupnom broju nezaposlenih u gradu Buzetu je oko 58%. Oko 60% svih nezaposlenih osoba u gradu Buzetu pripadaju dobnim skupinama do 29, odnosno od 50 godina nadalje. U provedbi mjera za poticanje zapošljavanja na području Buzeta nedovoljno pažnje je posvećeno teže zapošljavanje društvenim skupinama – mladima, starijima i ženama i njihovom uključivanju u tržište rada.

Udjeli nezaposlenih osoba prema razini obrazovanja na području grada Buzeta ne odudaraju znatno od udjela na razini Istarske županije. Najveći broj nezaposlenih osoba ima završeno osnovnoškolsko, odnosno srednjoškolsko obrazovanje (oko 79% ukupno nezaposlenih u Buzetu).

Zaposlenost

U 2014. godini je ostvaren rast broja zaposlenih u odnosu na 2013. godinu. U usporedbi s 2009. godinom, u gradu Buzetu je 2014. godine ostvareno povećanje broja zaposlenih za 28%. U istom razdoblju u Istarskoj županiji je broj zaposlenih pao za 0,89%. Na državnoj razini su nastavljena negativna kretanja, pa je broj zaposlenih 2009.- 2014. godine smanjen za 6,67%.

Tablica 14: Broj zaposlenih u gradu Buzetu, Istarskoj županiji i Republici Hrvatskoj u razdoblju 2009.-2014.

Godina	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	Indeks 2014./2009.
Grad Buzet	2.178	2.164	2.224	2.339	2.535	2.788	128,00
Istarska županija	46.112	44.998	44.926	43.886	47.428	45.701	99,11
Republika Hrvatska	889.396	859.808	851.386	841.169	854.064	830.116	93,33

Izvor: FINA, 2015

Napomena: Broj zaposlenih prikazan je temeljem godišnjih financijskih izvještaja trgovačkih društava i obrtnika-obveznika poreza na dobit, predanih u FINA-u. Ukupan broj zaposlenih ne uključuje osobe zaposlene kod obrtnika i u OPG-ima koji su u sustavu poreza na dohodak

Od pojave gospodarske krize do 2014. godine se u Istarskoj županiji smanjio broj zaposlenih u svim sektorima. U sektoru prerađivačke industrije je broj zaposlenih smanjen za oko 13%. U istom razdoblju je u gradu Buzetu u sektoru prerađivačke industrije došlo do porasta broja zaposlenih za oko 35%. U sektoru usluga je došlo do jednakog pada broja zaposlenih na županijskoj razini i u gradu Buzetu (za 2,6%). Broj zaposlenih u sektoru poljoprivrede je gotovo zanemariv i prosječno se kreće od oko 0,04 do 0,08% ukupne radne snage u svim sektorima.

Tablica 15: Razvojni problemi i potrebe u području tržišta rada

Razvojni problemi	Razvojne potrebe
<ul style="list-style-type: none"> • Spor oporavak tržišta rada i nekonkurentnost radne snage na tržištu rada • Visok udio nezaposlenih mladih osoba, žena i starijih od 50 godina 	<ul style="list-style-type: none"> • Oblikovati i provoditi programe aktivne politike zapošljavanja prilagođene pojedinim profilima nezaposlene radne snage • Jačati vještine i kompetencija nezaposlenih osoba, osobito slabije obrazovanih, mladih osoba i žena

Poslovno okruženje

Grad Buzet je tradicionalno poduzetničko i industrijsko središte Istarske županije. Zauzima visok poduzetnički rang, (mjeren brojem poduzetnika, brojem zaposlenih, ostvarenim prihodom). U Hrvatskoj je oko 50. mjesta među gradovima i općinama, a u Istarskoj županiji je oko 10. mjesta.

Nakon zatvaranja niza tvrtki tijekom 2009. i 2010. godine, broj poduzetnika od 2011. godine raste. U 2014. godini je u Buzetu bilo registrirano 2,65 % svih poduzeća na području Istarske županije i 0,24% svih poduzeća u Republici Hrvatskoj. Najzastupljeniji su mali poduzetnici (96%), a svega 4% čine srednji i veliki poduzetnici.

Tablica 16: Kretanje broja poduzetnika i zaposlenih u sektoru poduzetništva na području Istarske županije, grada Buzeta i Republike Hrvatske u razdoblju od 2009. do 2014. godine

Naziv	Broj poduzetnika						Broj zaposlenih*					
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Buzet	234	228	238	238	244	250	2.178	2.164	2.224	2.351	2.535	2.778
Istarska županija	8.768	9.090	9.090	9.053	9.241	9.429	46.112	44.998	44.926	46.190	47.428	45.701
Hrvatska	91.320	96.758	98.530	97.254	101.191	104.470	889.396	859.808	851.386	831.480	854.064	830.116

Izvor: FINA; 2015

*Uključuje neplaćene i plaćene zaposlenike na bazi prosjeka zbroja stanja krajem sva četiri tromjesečja

Ukupno ostvareni prihodi poduzetnika s područja grada Buzeta su rasli do 2012. godine. U 2012. godini dolazi do značajnog pada ostvarenih prihoda, ali je već 2013. godine ostvaren blagi oporavak i rast prihoda koji je nastavljen i u 2014. godini. U 2014. godini su ostvareni prihodi poduzetnika registriranih na području grada Buzeta bili za 11,16% veći nego 2013. godine. Prihodi ostvareni u 2014. godini su i za 5,73% veći u odnosu na 2009. godinu i 12,3% manji u odnosu na 2011. godinu. U 2014. godini rashodi su iznosili 1.515.700 tisuća kuna, što je za 5,4% više nego godinu ranije.

Tablica 17: Ostvareni prihod poduzetnika registriranih na području Republike Hrvatske, Istarske županije i grada Buzeta u razdoblju 2009. - 2014.

Naziv	Ukupan prihod u tis.kn						Indeks 2014/2013
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	
Buzet	1.352.251	1.458.759	1.466.775	1.278.944	1.286.146	1.429.747	111,16
Istarska županija	29.579.748	31.030.717	29.285.567	27.869.803	27.019.173	28.515.051	105,53
Hrvatska	613.366.627	598.187.419	624.806.766	602.010.102	612.440.964	618.790.718	101,04

Izvor: Fina, 2015.

Razvijenost poduzetništva vidi se iz pokazatelja koji čini odnos zaposlenih u pravnim osobama prema broju stanovnika. U usporedbi s Istarskom županijom i Hrvatskom, Grad Buzet izrazito prednjači.

Tablica 18: Odnos zaposlenih u pravnim osobama i broja stanovnika u 2011. godini

	Zaposleni u pravnim osobama u odnosu na broj stanovnika u 2011.
Buzet	0,39
Istarska županija	0,27
Republika Hrvatska	0,25

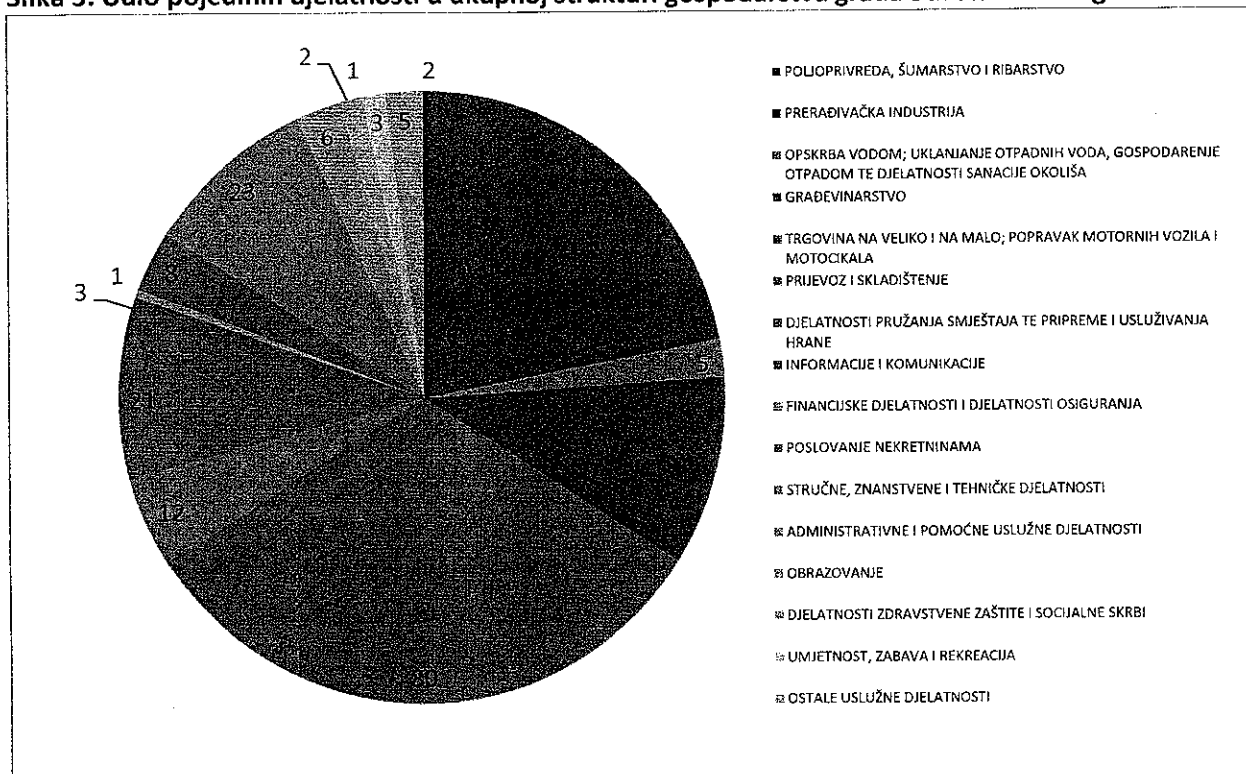
Izvor: Državni zavod za statistiku, statistička izvješća ; Zaposlenost i plaće u 2011. i popis stanovništva, kućanstva i stanova 2011.

Struktura gospodarstva

U strukturi gospodarstva u 2014. godini najzastupljenije djelatnosti su trgovina na veliko i malo; popravak motornih vozila i motocikala (32% svih registriranih poduzeća), prerađivačka industrija (21,2%) i građevinarstvo (10 %). Najmanji broj poduzeća registriran je u području financijskih djelatnosti i djelatnosti osiguranja (0,40%) i umjetnosti, zabave i rekreacije (0,40%).

Slika 3: Udio pojedinih djelatnosti u ukupnoj strukturi gospodarstva grada Buzeta u 2014. godini

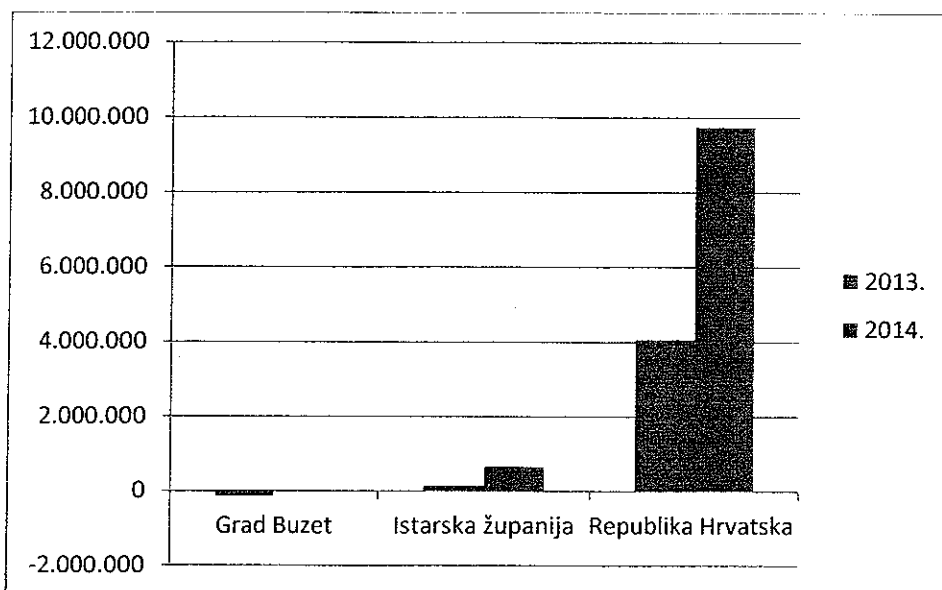

Izvor: Fina, 2015.

Zbog posljedica gospodarske krize i pada gospodarskih aktivnosti, od 2010. godine dolazi do pada ostvarene bruto dobiti svih poduzetnika s područja grada Buzeta. Takav trend je kontinuirano nastavljen što je 2012. godine rezultiralo bruto gubitkom koji je u 2013. godini povećan za oko 250% u odnosu na 2012. godinu. Od 2014. godine dolazi do rasta bruto dobiti za 28,7% i pada bruto gubitaka poduzetnika za 63,8% u odnosu na 2013. godinu. U 2014. godini su poduzetnici s područja grada Buzeta poslovali s negativnim financijskim rezultatom, no ostvareni gubici su bili 81% manji nego 2013. godine. Grad Buzet je za poticanje i praćenje poduzetničkih aktivnosti u 2015. godini, u okviru Programa poticanja razvoja poduzetništva i poljoprivrede, osigurao 912.500,00 kn.

Od ukupnog broja poduzeća u gradu Buzetu, na kraju 2014. godine je bilo 166 dobitaša i 84 gubitaša. Prema ostvarenim bruto gubicima po djelatnostima, na prvom mjestu je prerađivačka industrija u kojoj je ostvareno gotovo 98% gubitka svih poduzetničkih djelatnosti u gradu Buzetu. U ukupnom broju gubitaša, oko 60% se odnosilo na poslovne subjekte iz djelatnosti trgovine na veliko i malo, popravka motornih vozila i motocikala, prerađivačke industrije i djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane. Među dobitnika, brojem poslovnih subjekata i visinom ostvarene dobiti se također ističu djelatnosti trgovine na veliko i malo, popravka motornih vozila i motocikala te prerađivačke industrije. Njihov udio u ukupnom broju svih registriranih poduzeća u Gradu Buzetu 2014. godine je bio 53,2%, a ostvarila su 78,62% ukupno ostvarene dobiti.

Slika 4: Kretanje financijskog rezultata od poduzetničkih aktivnosti na području Grada Buzeta, Istarske županije i Republike Hrvatske 2013. i 2014. godine

Izvor: Fina 2015.

Napomena: Obuhvaćeni su obrtnici koji su obveznici dostave godišnjih financijskih izvještaja. Registar godišnjih financijskih izvještaja: obveznici poreza na dobit, dakle javna trgovačka društva, komanditna društva, gospodarska interesna udruženja, dionička društva, društva s ograničenom odgovornošću, trgovci pojedinci, inozemni osnivači, ustanove, zajednice ustanova, zadruge, druge osobe za koje je upis propisan zakonom, obrtnici obveznici poreza na dobit, slobodna zanimanja, obiteljska gospodarstva, privatne osobe obveznici poreza na dobit te ostali nespomenuti obveznici poreza na dobit.

Od 2011. godine raste broj zaposlenih u poduzećima registriranim na području Republike Hrvatske, Istarske županije i grada Buzeta. U 2013. godini je u Hrvatskoj i Istarskoj županiji ostvaren porast broja zaposlenih u poduzećima za oko 2,7%, dok je u gradu Buzetu taj porast iznosio 7,83%. U 2014. godini su poduzetnici u gradu Buzetu ukupno zapošljavali 2.778 osoba ili oko 6,08 % ukupnog broja zaposlenih u poduzetničkom sektoru u Istarskoj županiji.

Na prvom mjestu prema broju zaposlenih su veliki poduzetnici koji zapošljavaju 46% ukupno zaposlenih u svim poduzećima na području grada Buzeta. U malim poduzećima je zaposleno 36%, a u srednjim 18% ukupnog broja zaposlenih u svim poduzećima. Preko polovice ukupne radne snage je zaposleno u prerađivačkoj industriji (59,29%), a najmanje u poljoprivredi, šumarstvu i ribarstvu (0,07%) i djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi (0,07%), dok u financijskim djelatnostima i djelatnostima osiguranja nema niti jednog zaposlenog.

Prosječna mjesečna neto plaća u gospodarstvu grada Buzeta u razdoblju od 2009. do 2014. godine je iznosila 5011,5 kuna. Nakon rasta ostvarenog do 2011. godine, od 2012. godine dolazi do pada prosječnih mjesečnih plaća. U 2014. godini je prosječna mjesečna neto plaća u svim djelatnostima na području grada Buzeta iznosila 4955 kuna što je za 3,67% manje nego 2011. godine.

Prosječne mjesečne plaće ostvarene u poduzetničkom sektoru u Buzetu su za oko 2,5% više u odnosu na Istarsku županiju te za oko 3,8% više u odnosu na prosječnu mjesečnu plaću u sektoru poduzetništva na razini Republike Hrvatske. Najviše prosječne mjesečne plaće po zaposlenom se ostvaruju u djelatnostima opskrbe vodom; uklanjanja otpadnih voda, gospodarenja otpadom te djelatnosti sanacije okoliša, građevinarstvu i prerađivačkoj industriji.

Prema ostvarenim prihodima i broju zaposlenih, ističe se tvrtka P.P.C Buzet d.o.o. (CIMOS) koja posluje u području metalne industrije i proizvodnje automobilskih dijelova. Sa 1240 zaposlenih i oko 500 milijuna kuna godišnjeg prihoda u 2014. godini, tvrtka se nalazi među deset tvrtki koje su nositelji istarskog gospodarstva. Objekti tvrtke se sastoje od tvornice u Buzetu i izdvojenog pogona –

ljevaonice u Roču. Tu tvrtku je Udruga hrvatskih izvoznika proglasila najinovativnijim izvoznikom u 2011. godini.

Poduzetnička infrastruktura

Na području grada Buzeta postoji deset proizvodnih i zanatskih zona od kojih je pet smješteno u gradu Buzetu (Drvoplast, CIMOS, Irsa, Mala Huba, Baraka), a ostalih pet se nalazi izvan grada (Mažinjica, Ročko polje 1, Ročko polje 2, Sveti Ivan-Prašćari, Kuk-Čiritež). Na području grada Buzeta je planirana uspostava još četiri proizvodne, pretežno industrijske, zone.

Gospodarska zona Mažinjica (Štrped) se nalazi na krajnjem sjeverozapadnom dijelu prostora Grada Buzeta, između naselja Štrped, Sv. Duh i Abrami. Locirana je neposredno uz državnu cestu D201 Buzet - Požane, s obje njene strane, oko 2,0 km od Buzeta i oko 3,0 km od graničnog prijelaza Požane. Površinom od 35,3 ha predstavlja najveću gospodarsku zonu u gradu Buzetu. Pored državne ceste, zonu presijecaju dvije postojeće lokalne ceste. Postojeće prometnice u zoni, uključujući državnu cestu D201, relativno su slabe kvalitete i trebaju opsežne zahvate rekonstrukcije. Državna cesta ujedno predstavlja jedinu prometnu vezu zone na prostoru Grada, Republike Hrvatske i susjednih država te na ostale prometne sustave. Zemljište u zoni je u pretežnom vlasništvu fizičkih i pravnih osoba. U znatnom dijelu svoje površine prostor je danas izgrađen gospodarskim, ali i pojedinačnim stambenim zgradama. Izgrađene su dvije trafostanice i nadstrešnica s telekomunikacijskom centralom uz autobusno stajalište. Neizgrađeni dio prostora zauzimaju šumske i poljoprivredne površine.

Proizvodna zona Mala Huba 2, površine oko 15,8 ha, locirana je neposredno uz državnu cestu D201 Buzet – Požane, 1,0 km od Buzeta i oko 6,0 km od graničnog prijelaza Požane. Oko 14,5 ha ili 92,3% površine zone je neizgrađeno. U tijeku je provedba radova komunalnog opremanja zone i prometnog povezivanja zone s priključnim prometnicama.

Tablica 19: Razvojni problemi i potrebe u području poduzetništva

Razvojni problemi	Razvojne potrebe
<ul style="list-style-type: none"> • Pad konkurentnosti u sektoru poduzetništva (rast gubitaka, smanjenje plaća, gubitak tržišta) • Slaba izgrađenost i niska razina opremljenosti prometnom i komunalnom infrastrukturom nekih poduzetničkih zona 	<ul style="list-style-type: none"> • Opremanje poduzetničkih zona i jačanje prometne povezanosti s cestovnom mrežom • Povećanje sposobnosti poduzetnika za jačanjem konkurentnosti i širenje na nova tržišta

Obrtništvo

Tradicija razvoja obrtništva na području Bužeštine, osobito uslužnog, seže od 1972. godine kad je osnovano Udruženje samostalnih zanatlija, ugostitelja i prijevoznika Buzet. Godine 1989. je završena izgradnja Zone male privrede Mažinjica, među prvima takve vrste u bivšoj državi, iz koje je kasnije nastala prva moderna industrijsko-obrtnička zona.

Udruženje obrtnika Buzet dobitnik je brojnih priznanja i nagrada koje su potvrda dobrih rezultata poslovanja. Među dobivenim nagradama osobito se ističe najviše priznanje Hrvatske obrtničke komore (HOK), Zlatna Ruka, koju je Udruženje obrtnika Buzet dobilo 2002. godine za uspješan rad i izniman doprinos razvoju hrvatskog obrtništva.

Od kraja 1980-ih godina do danas se broj obrtnika u Buzetu smanjio s oko 500 na 250 zbog nepovoljnog okruženja za razvoj obrtništva i slabljenja interesa za bavljenjem obrtništvom. Posljedica

toga je propadanje i izumiranje tradicionalnih i umjetničkih obrta te pad broja zaposlenih u obrtništvu (oko 500, odnosno prosječno dva zaposlena po obrtniku).

Tablica 20: Broj obrtnika po sekcijama i odborima na području grada Buzeta u 2014. godini

Cehovi Udruženja obrtnika Buzet	Broj obrtnika 9/2014.
1. Ceh građevinara	50
2. Ceh uslužnih djelatnosti	92
3. Ceh prijevoznika	34
4. Ceh proizvođača	32
5. Ceh trgovine	15
6. Ceh ugostitelja i djelatnosti u turizmu	27
Ukupno:	250

Izvor: Udruženje obrtnika Buzet, 2014.

Tablica 21: Razvojni problemi i potrebe u području obrta

Razvojni problemi	Razvojne potrebe
<ul style="list-style-type: none"> • Opadanje interesa za obrtničkim zanimanjima • Nepovoljno poslovno okružje • Izumiranje tradicionalnih i umjetničkih obrta 	<ul style="list-style-type: none"> • Izraditi programe za privlačenje i razvoj obrta na području Grada Buzeta • Poticati razvoj tradicijskih i umjetničkih obrta te povezivanje s razvojem turizma

Vanjskotrgovinska razmjena

Grad Buzet kontinuirano ostvaruje veći izvoz od uvoza što se očituje suficitom vanjskotrgovinske bilance. U 2014. godini gospodarstvo Istarske županije je ostvarilo 10,52% ukupnog izvoza RH i 3,37% ukupnog uvoza RH. Pokrivenost uvoza izvozom u RH je u 2014. godini bila 60,51%, a u Istarskoj županiji 188,64%. U 2014. godini je grad Buzet ostvario rast vrijednosti izvoza za 10,86% i pad vrijednosti uvoza za oko 1,76% u odnosu na 2013. godinu čime je i dalje je nastavljen trend pozitivnog salda vanjskotrgovinske bilance (146.858.000 kuna). Od ukupnog broja poduzetnika registriranih u 2014. godini na području Buzeta, njih oko 17% su izvozno orijentirani. Prema veličini poduzeća, među izvoznicima su najzastupljeniji mali poduzetnici (oko 90%), ali najveću vrijednost izvoza ostvaruju veliki poduzetnici (oko 88% vrijednosti ukupnog izvoza).

Tablica 22: Vrijednost robne razmjene s inozemstvom u Republici Hrvatskoj, Istarskoj županiji i Gradu Buzetu, od 2009. do 2014. godine (u tisućama kuna)

	Izvoz							Uvoz							Indeks 2014./2013.	Pokrivenost uvoza izvozom u 2014. (%)
	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	Indeks 2014./2013.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	Indeks 2014./2013.		
RH	55.180.038	64.891.583	71.289.778	72.200.000	67.994.473	78.900.000	116,04	111.739.738	110.296.840	120.997.127	121.500.000	119.566.494	130.400.000	109,06	60,51	
IŽ	5.001.061	6.766.344	7.121.690	5.208.334	3.840.034	8.300.000	216,14	5.861.488	5.530.013	5.446.028	5.055.070	4.420.666	4.400.000	99,53	188,64	
Buzet	412.853	481.229	549.600	538.770	490.834	544.123	110,86	378.584	389.599	427.057	404.877	390.401	397.265	101,76	136,97	

Izvor: Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske, FINA; 2015.

Poljoprivreda

Poljoprivredno zemljište na području grada Buzeta zauzima površinu od 5.800 ha, od čega je obradivog 5.223 ha ili 90%, što uključuje katastarske kulture oranice, vrtove, voćnjake, vinograde i livade. Ostalih 10% zemljišta je neobradivo, a odnosi se na pašnjake. Prosječna veličina poljoprivrednog posjeda u gradu Buzetu iznosi 5,73 ha, uključujući i šume, odnosno 3,44 ha poljoprivrednog zemljišta. To je ispod prosječne veličine poljoprivrednog posjeda na razini Istarske županije koji iznosi 6,4 ha. Prema podacima Ministarstva poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja iz 2011. godine, na području grada Buzeta je bilo aktivno 324 obiteljska poljoprivredna gospodarstva. U 2012. godini na području Istarske županije je 6.943 aktivnih poljoprivrednih gospodarstava¹, od čega 354 ili 5,1% na području grada Buzeta².

Rascjepkanost poljoprivrednog zemljišta i mala imanja osnovna su značajka zemljišta OPG, što je posljedica fizičke diobe zemljišnih čestica.

Prema strukturi su zastupljene gotovo sve grane poljoprivredne proizvodnje. Vinogradarstvo zauzima važno mjesto kao tradicionalna grana poljoprivredne proizvodnje. U takozvanoj Bijeloj Istri, kojoj pripada i Buzet, uspijevaju vinske bijele sorte malvazija, pinot bijeli, muškat žuti, a od crnih najkvalitetniji je teran koji na ovim tlima postiže bolju kvalitetu od terena na crvenici. Prema procjeni, pod vinogradima je 139 ha. Prosječne površine veličine su 0,1ha, a prosječni prinosi su oko 0,8t/ha. Vinara koji proizvode za tržište ima 45. Prepoznatljivost kvalitete istarskih vina osigurana je oznakom Istarska kvaliteta kojom se osigurava kvaliteta viša od one propisane zakonom. Istarska malvazija, po kojoj je poznata i Bužeština, 1998. godine proglašena je najboljom autohtonom sortom u Hrvatskoj, a 1999. godine najboljim bijelim vinom u Hrvatskoj.

Iako postoje dobri uvjeti, u Buzetu voćarstvo nije razvijeno. Trenutno je zasađeno oko 44 ha, a to su većinom jabuke, kruške, breskve, trešnje, šljive i masline. Ukupna proizvodnja procjenjuje se na 260 t voća, bez maslina. U ovoj grani nema većih plantažnih nasada. Veći pomaci su evidentni u obnavljanju maslinika. Organiziranog otkupa, kao ni prerađivačkih kapaciteta nema.

Područje Bužeštine, iako tradicionalno stočarski kraj, danas gotovo da i nema značajnije stočarske proizvodnje, osim govedarstva, zahvaljujući dugogodišnjem osiguranom otkupu mlijeka. S obzirom da se broj grla krupne i sitne stoke prije 50-tak godina izražavao u desecima tisuća, što zbog migracije stanovništva, burnih političkih i ekonomskih promjena, što zbog sve većih cijena inputa u proizvodnji (ispaša je gotovo napuštena), broj stoke se drastično smanjio.

Grad daje subvencije za poticanje poljoprivredne proizvodnje (subvencije za premije osiguranja biljne i životinjske proizvodnje, za stručno osposobljavanje i usavršavanje poljoprivrednika, za ekološku proizvodnju, nabavu sadnica i druge subvencije). Na području Bužeštine sije se prosječno oko 1340 ha ratarskih kultura i to žitarica (pšenica, ječam, kukuruz) na površini od 517 ha, zatim krmnog bilja i djetelinsko travnatih smjesa u površini od 314 ha, krumpira i ostalog povrća 539 ha, te pojedinih međuusjeva u površini od 202 ha. Prosječni prinosi pšenice su 3,2t/ha, ječma 2,8ha, kukuruza 2,9t/ha, krumpira 8t/ha.

Najveće poljoprivredne površine ne prelaze 2 ha. Najznačajnije ratarske površine se nalaze u dolini rijeke Mirne i Bračane, te na zaravnima brdskog područja, odnosno na terasastim površinama, gdje se ratarske površine uzgajaju kao međukulture. Iako tradicionalno poznati kraj po nasadima lješnjaka, ova se kultura u potpunosti izgubila.

¹ Poljoprivredna gospodarstva obuhvaćaju obiteljska poljoprivredna gospodarstva, obrte, trgovačka društva, zadruge i ostalo.

² Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju.

Gradsko vijeće Grada Buzeta je usvojilo Program potpore poljoprivredi i ruralnom razvoju za razdoblje od 2013. do 2015. godine kojim su utvrđene mjere za unaprjeđenje poljoprivrede i ruralnog razvoja za čiju provedbu je osigurano 1.740.000,00 kuna.

Od prerađivačkih kapaciteta za poljoprivredne proizvode radi 1 mlin u privatnom vlasništvu. Jedno od obilježja poljoprivrede Bužeštine je da poljoprivrednici nemaju registriranu proizvodnju (osim vinogradarstva i vinarstva), ne vode evidenciju o proizvodnji, odnosno evidenciju troškova inputa i prihoda od poljoprivredne proizvodnje.

Strateškim programom ruralnog razvoja Istarske županije (2008.-2013.) izražena je potreba udruživanja ruralnih zajednica Istre u LAG-ove i upravljanje ruralnim razvojem prema načelima LEADER pristupa Europske unije. Provedbom Programa, u ožujku 2011. godine započeo je postupak osnivanja Lokalne akcijske grupe (LAG) Sjeverna Istra koja danas obuhvaća jedanaest jedinica lokalne samouprave u Istarskoj županiji, a to su: Općina Brtonigla – Verteneglio, Grad Buje – Buie, Grad Buzet, Općina Grožnjan – Grisignana, Općina Kaštelir – Labinci – Castelliere – S. Domenica, Općina Lanišće, Grad Novigrad – Cittanova, Općina Oprtalj – Portole, Općina Tar - Vabriga – Torre - Abrega, Grad Umag – Umago i Općina Vižinada - Visinada.

Na površini od 783,36 četvornih kilometara živi 37.279 stanovnika odnosno 47,59 st./ km² što je znatno niže od prosječne gustoće naseljenosti Istarske županije (oko 74 st./ km²). Utvrđeni sektori koji trebaju biti prioriteti razvoja LAG-a Sjeverna Istra su: turizam, obrtništvo, trgovina, poljoprivreda, ribarstvo i industrija.

Inovativni projekt kojim se nastoji potaknuti revitalizacija zapuštenih pašnjaka i poljoprivrednih površina je Modelna šuma "Sliv rijeke Mirne" kao dio šireg mediteranskog projekta.

Tablica 23: Razvojni problemi i potrebe u području poljoprivrede

Razvojni problemi	Razvojne potrebe
<ul style="list-style-type: none"> • Rascjepkanost, male parcele i neuređenost poljoprivrednog zemljišta • Nedovoljno razvijena ekološka poljoprivredna proizvodnja, nedovoljni poticaji i educiranost proizvođača • Nedovoljna povezanost i organiziranost malih poljoprivrednih proizvođača • Niska obrazovana razina poljoprivrednika • Zamrlo stočarstvo, proizvodnja mlijeka, mesa i sira • Nedovoljna povezanost poljoprivrede i turizma • Slabe poduzetničke inicijative u poljoprivredi • Nesustavno i nekonzistentno prikupljanje i praćenje podataka vezanih za sektor poljoprivrede (prinosi, prihodi, troškovi proizvodnje i sl.) 	<ul style="list-style-type: none"> • Poticati okrupnjavanje poljoprivrednog posjeda • Poboljšati informiranje i obrazovanje poljoprivrednika • Poticati povezivanje i zajedničku suradnju poljoprivrednika • Razvijati proizvodnju hrane temeljenu na domaćim, autohtonim, ekološki proizvedenim sirovinama i povezivati je s turizmom • Podržavati oživljavanje i očuvanje tradicijskih vrijednosti sela i poljoprivrede (arhitekture, zanata, običaja) • Razvijati suradnju sa susjednim jedinicama lokalne samouprave kroz LAG i dr. • Razvijati sustav sistematičnog prikupljanja, obrade i praćenja podataka u sektoru poljoprivrede

Turizam i kultura

Turizam

Grad Buzet, s okolnim općinama dio je turističkog klastera Unutrašnjost Istre čiji turistički razvoj se planira i oblikuje s ciljem očuvanja tradicije, kulturnog i povijesnog naslijeđa, te bogate gastronomske ponude. U 2014. godini na području grada Buzeta ostvareno je 9.639 ili 4,62% manje turističkih dolazaka i 34.209 ili 2,36% manje turističkih noćenja nego 2013. godine. Bužeština ima zanemariv udio u turističkom prometu Istarske županije (oko 0,3% u turističkim dolascima i 0,15% u turističkim noćenjima ostvarenima na području županije).

Tablica 24: Turistički promet u Republici Hrvatskoj, Istarskoj županiji i gradu Buzetu u razdoblju od 2012. do 2014. godine

	Republika Hrvatska		Istarska županija		Buzet*	
	Dolasci	noćenja	dolasci	noćenja	dolasci	noćenja
2012.	11.835.000	62.743.000	2.985.042	19.877.368	9.219	29.231
2013.	12.441.000	64.828.000	3.195.439	22.032.329	10.106	35.037
2014.	13.100.000	66.500.000	3.272.280	22.274.541	9.639	34.209

Izvor: Turistička zajednica Grada Buzeta, Turistička zajednica Istarske županije, Državni zavod za statistiku, Ministarstvo turizma, 2015.

*Podaci obuhvaćaju područje Grada Buzeta i Općine Lanišće

Prema zemlji dolaska, grad Buzet u najvećem broju posjećuju domaći turisti. U strukturi inozemnih gostiju prevladava trend rasta dolazaka i noćenja njemačkih turista koji su ostvarili 16,25% ukupnih dolazaka i 28,14% ukupnih noćenja u gradu Buzetu u 2014. godini. Rastući trend u turističkim dolascima i noćenjima vidljiv je i kod gostiju iz Italije i Austrije. Rastuća turistička atraktivnost Bužeštine nameće potrebu razvoja i oblikovanja turističke ponude temeljem praćenja suvremenih trendova u razvoju turizma i promjena u strukturi turističke potražnje.

Tablica 25: Turistički dolasci i noćenja inozemnih turista prema emitivnoj zemlji

Zemlje	2012.		2013.		2014.	
	Dolasci	Noćenja	Dolasci	Noćenja	Dolasci	Noćenja
Njemačka	1.007	5.869	1.234	7.044	1.567	9.626
Rumunjska	739	2.935	901	3.809	390	1.863
Italija	1.139	1.984	1.105	2.119	1.258	2.518
Velika Britanija	419	1.810	441	2.095	393	1.459
Austrija	753	2.127	704	2.130	1.001	3.069
Ostale zemlje	5.162	14.506	5.721	17.840	5.030	15.674
Ukupno	9.219	29.231	10.106	35.037	9.639	34.209

Izvor: Turistička zajednica Grada Buzeta, 2015.

Rastu turizma u Bužeštini doprinijela je diversifikacija i proširenje turističke ponude što je rezultat brojnih aktivnosti i projekata lokalnih dionika (udruge, ugostitelji, proizvođači tradicijskih suvenira, iznajmljivači smještajnih kapaciteta, turističke agencije, sportski klubovi i kulturno-umjetnička društva, gradska uprava i Turistička zajednica Grada Buzeta i Istarske županije i dr.). Neke od aktivnosti su proširenje i obnova vinskih cesta, cesta maslinovog ulja, pješačkih i izletničkih staza, povećanje broja i kvalitete smještajnih kapaciteta, organiziranje posebnih programa sportskih manifestacija, programa povezivanja turističke ponude s bogatom i raznolikom kulturnom baštinom Bužeštine, tradicijskim vrijednostima, kulturno-zabavnim manifestacijama i gastro-eno ponudom i dr. Putem info punktova, turističkih info centara, promotivnih materijala, medija, oglasnih ploča i web portala kontinuirano se provode marketinške i promotivne aktivnosti s ciljem popularizacije glavnih

turističkih manifestacija poput Buzetskog karnevala, Subotine po starinski, Vikenda tartufa, Dana Grada Buzeta, auto utrke Buzetski dani, sajmovi cvijeća itd.

Porast broja turističkih dolazaka i noćenja na području čitave Bužeštine prati i kontinuiran porast kvalitete i broja svih smještajnih kapaciteta.

Tablica 26: Broj iznajmljivača privatnog smještaja, smještajnih objekata i ležajeva na području Bužeštine u 2010., 2011., 2012., 2013. i 2014. godini

	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.
Iznajmljivači	49	60	68	80	86
Smještajni objekti*	80	102	115	136	145
Broj kreveta**	448	578	624	693	750

Izvor: Turistička zajednica Grada Buzeta, 2015

* uključuju apartmane, kuće, sobe, hotele i kamp

** ukupan broj registriranih i pomoćnih ležajeva

Znatan porast smještajnih kapaciteta je primjetan od 2011. godine kad su otvoreni hotel Vela vrata s četiri zvjezdice i kapacitetom od 18 soba i 3 apartmana, hostel Roč s ukupno 12 kreveta i dodatni kapaciteti u privatnom smještaju. Uz hotel Vela Vrata, u Buzetu postoji još hotel Fontana s tri zvjezdice i kapacitetom od 57 soba i 100 kreveta.

Tablica 27: Struktura i broj smještajnih kapaciteta na širem području grada Buzeta u 2010., 2011., 2012., 2013. i 2014. godini

	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.
Hotel	1	2	2	2	2
Kuće za odmor	21	35	42	48	52
Apartmani	18	23	23	31	36
Sobe	39	42	46	53	53
Hostel	0	1	1	1	1
Kamp	1	1	1	1	1

Izvor: Turistička zajednica Grada Buzeta, 2015.

Mogućnosti za daljnji rast broja smještajnih kapaciteta i broja ležajeva postoje, jer je za područje grada Buzeta definiran broj postelja u svim smještajnim kapacitetima u rasponu između minimalno 1000 i maksimalno 1500.³ Struktura i broj noćenja prema smještajnim kapacitetima ukazuje na preferencije za hotelskim smještajem, što ukazuje na poželjan smjer razvoja ponude smještajnih kapaciteta. Na području Bužeštine postoji jedan kamp, Rspadalica, kapaciteta 30 ležajeva. Kamp promovira tzv. „robinzonski turizam“ i bilježi znatan porast broja dolazaka (za 65% 2011. u odnosu na 2012. godinu) zbog čega treba jačati kvalitetu i proširivati kapacitet smještaja u kampovima.

Izgradnja objekata ugostiteljsko turističke namjene, odnosno turističkih naselja, kampova i turističkih punktova predviđena je i Prostornim planom uređenja Grada Buzeta⁴. Ovime su stvorene osnovne pretpostavke za daljnju realizaciju projekata izgradnje navedenih objekata i postizanje planiranih smještajnih kapaciteta.

³ Grad Buzet, Prostorni plan uređenja Grada Buzeta, Knjiga I, 2005: 48

⁴ Grad Buzet, Prostorni plan uređenja Grada Buzeta, Knjiga I, 2005: 92

Tablica 28: Ukupni planirani maksimalni smještajni kapaciteti u zonama ugostiteljsko turističke namjene na području grada Buzeta predviđeni Prostornim planom Grada Buzeta do 2020. godine

Lokacija / građevinsko područje	Kapacitet / broj postelja
1. Buzet	250
2. Malinci	200
3. Brižac	130
4. Kortina	80
5. Lokve	60
6. Pod Kaštel	80
7. Mlini	100
8. Zonti	100
9. Škuljari	110
10. Kotli	100
11. Usoji	30
12. Ostala naselja	260
Ukupno:	1 500

Izvor: Plan prostornog uređenja grada Buzeta, knjiga I, 2005: 92

Tablica 29: Razvojni problemi i potrebe u području turizma

Razvojni problemi	Razvojne potrebe
<ul style="list-style-type: none"> • Nedostatak turističkih proizvoda i nedovoljna prepoznatljivost grada Buzeta i okolice • Nedovoljna povezanost ključnih čimbenika turističke ponude (tradicijske baštine, kulturnog i povijesnog naslijeđa, eno-gastro ponude itd.) i necjelovit koncept turističke destinacije • Nizak turistički promet i prihodi od turizma u ukupnim proračunskim prihodima grada • Nedostatak turističke infrastrukture za primanje većeg broja turista (limitirani smještajni kapaciteti, nerazvijene turističke zone) • Nedovoljna kvaliteta i broj smještajnih kapaciteta u odnosu na turističku potražnju (hoteli visoke kategorije, kampovi) 	<ul style="list-style-type: none"> • Jačati kvalitetu turističke ponude grada unaprjeđenjem postojećih i razvojem novih turističkih sadržaja • Razvijati koncept cjelovitosti turističke ponude i jedinstvenog turističkog proizvoda zasnovanog na povezanosti različitih elemenata turističke ponude (tradicija, povijesno-kulturna baština, prirodna baština, gastronomska i enološka ponuda itd.) • Planirati i sustavno izgrađivati turističku infrastrukturu i poboljšavati kvalitetu usluga postojećih smještajnih objekata • Sustavnim i planskim mjerama jačati sudjelovanje turizma u ukupnim proračunskim prihodima Grada Buzeta

Kultura

Materijalna kulturna baština

Ostaci kamenih predmeta nađenih u Podrebarskoj špilji i još nekim drugim špiljama potvrđuju naseljenost područja Buzeštine u pretpovijesno doba, a prva naselja Ilira datiraju iz brončanog doba.

U VI. stoljeću Buzet potpada pod vlast Bizanta, a u narednim stoljećima bio je u posjedu karolinških markgrofova i akvilejskih patrijarha, te važna utvrda u vrijeme feudalnih borbi. O povijesti grada svjedoče i tri arheološka nalazišta iz razdoblja ranog srednjeg vijeka: longobardsko groblje na brežuljku Brežac iz VI. ili VII. stoljeća, bizantska nekropola na brežuljku Mejica iz VII. ili VIII. stoljeća, te starohrvatsko groblje uz sjeverne gradske zidine iz razdoblja IX., odnosno X. stoljeća. U XI. i XII. stoljeću prvi put se u pisanim dokumentima spominju i ostala naselja Buzeštine: Roč, Vrh, Hum i Sovinjak.

Od 1420. godine Buzet je bio pod vlašću Mlečana u čije vrijeme je grad opasan bedemima. Od 1511. godine Buzet postaje sjedište vojnog upravitelja Istre, tzv. Capitana de Raspo. Sredina XVI. stoljeća bila je razdoblje intenzivnog razvoja grada Buzeta, posebice u pogledu jačanja gradskih bedema i obrambene uloge grada te razvoja obrtništva. Zbirke predmeta starobuzetskih obrta (češljara, pekara, kovača, lončara itd.) dio su muzejske građe Zavičajnog muzeja u Buzetu.

U 17. i 18. stoljeću grade se palače, kuće i crkve u renesansnom i baroknom stilu, a u to vrijeme obnovljena je i Mala šterna, te su izgrađena gradska Velika i Mala Vrata. U ovom razdoblju izgrađene su crkva Uznesenja Blažene Djevice Marije, crkva Sv. Jurja, te barokna crkva Sv. Ane, te palače Verzi i palača Bigatto u kojoj je danas smještena zgrada Zavičajnog muzeja u Buzetu.

Padom Mletačke Republike, sve do 1918. godine Istra je bila pod vlašću Austrije, a prvog hrvatskog načelnika općina Buzet dobiva 1887. godine.

Roč je jedno od najvažnijih središta hrvatske pismenosti i nakladništva utemeljenih na najstarijem hrvatskom pismu, glagoljici. Kao put kroz povijest glagoljaštva, podno Roča je utemeljena sedamdesetih godina prošlog stoljeća Aleja glagoljaša, u dužini od 7 km, a o glagoljaštvu svjedoči i glagoljski abecedarij na zidu crkve sv. Antuna. U svrhu očuvanja glagoljaške baštine u Roču se svake godine održava i Mala glagoljska akademija na kojoj se osnovnoškolci iz cijele Hrvatske upoznaju s glagoljaškim pismom. Od 2000 g. u Roču se također nalazi i replika Gutenbergove glagoljske tiskarske preše.

Hum je poznat kao „najmanji grad na svijetu“, te zajedno s Ročem predstavlja središte glagoljaštva u Istri. U Humu završava i Aleja glagoljaša. Pored glagoljaštva, Humu posebnu vrijednost daju pronađene freske u crkvi sv. Jeronima na humskom groblju. Humske freske predstavljaju jedinstveno umjetničko djelo koje predstavljaju značajnu ostavštinu romaničko-bizantske umjetnosti. U novije doba, Hum je poznat i kao Grad biske, istarske rakije s imelom čija receptura potječe upravo iz tog gradića.

Vrh je staro ruralno naselje u kojem posebnu kulturnu vrijednost ima župna crkva Uznesenja Marijina iz 13. stoljeća. Specifičnost Vrha je i proizvodnja pjenušca čija je kvaliteta još nedovoljno istražena.

Postoji potreba izrade plana sanacije kulturno-povijesnih objekata kako bi ih se zaštitilo od propadanja i na odgovarajući način uključilo u turističku ponudu grada Buzeta.

Tablica 30: Pregled nepokretnih i pokretnih kulturnih dobara na području Buzeštine u 2011. godini

Nepokretna kulturna dobra	Pokretna kulturna dobra
1. Crkva sv. Ane	1. Dvije slike nepoznatog autora: „sv. Andrija, Juraj i Lucija“ i „sv. Barbara, Apolonija, Šimun i Longin“
2. Crkva sv. Jurja mučenika	2. Inventar crkve Uzašašća Marijina u Buzetu
3. Kaštel Petrapilosa	3. Orgulje u crkvi Uznesenja Blažene Djevice Marije u Buzetu
4. Kulturno-povijesna cjelina Grada Buzeta	4. POU Augustin Vivoda, Zavičajni muzej u Buzetu-muzejska građa
5. Skulptura Bogorodice s Djetetom u Račicama	5. Sakralni inventar crkve sv. Petra i Pavla u Humu
6. Crkva sv. Jeronima na groblju u Humu	
7. Kulturno-povijesna cjelina Hum	
8. Kulturno-povijesna cjelina Kotli	
9. Kulturno-povijesna cjelina Marčenegla	
10. Crkva sv. Trojstva u Račicama	
11. Kaštel u Račicama	
12. Crkva sv. Roka u Roču	

13. Kulturno-povijesna cjelina utvrđenog naselja Roč	
14. Crkva sv. Duha u Štrpedu	
15. Kulturno-povijesna cjelina Vrh	

Izvor: Ministarstvo kulture, Registar kulturnih dobara

Nematerijalna kulturna baština

Područje Bužeštine odlikuje se raznim kulturno-zabavnim manifestacijama koje su ujedno i temelj razvoja kulturnog turizma. Brojem posjetitelja se izdvajaju Subotina, Vikend festival istarskih tartufa i Buzetski karneval. Subotina je stara tradicijska pučka fešta koja je od 2002. godine obogaćena dodatnim sadržajima (Subotina po starinski) kako bi se posjetiteljima omogućio što izvorniji prikaz bogate povijesti i kulture ovog kraja. Buzetski karneval najmasovnije je karnevalsko događanje sjeverne Istre na kojem svake godine sudjeluje oko tisuću sudionika, te koje okuplja velik broj gledatelja iz zemlje i inozemstva.

Osobitost nematerijalne baštine na području Bužeštine predstavlja i specifičan lokalni izričaj, tzv. *buzetski dijalekt*, poseban dijalekt unutar čakavskog narječja prepoznatljiv po upitno-odnosnoj zamjenici *kaj*.

Šume u okolici Buzeta su staništa istarskog tartufa i posebno cijenjenog bijelog tartufa pa je Buzet 1999. godine proglašen Gradom tartufa. Vikend tartufa je manifestacija koja se održava svake godine u studenom te uključuje izložbe, prodaju i degustaciju tartufa. Niz je započetih aktivnosti radi jačanja prepoznatljivosti Buzeta kao Grada tartufa (Turistička zajednica Grada Buzeta inicirala je i pokretanje projekta uspostave multimedijalnog centra Kuća tartufa i dr.).

Kulturne manifestacije

Brojne su kulturne manifestacije na području Grada Buzeta koje se realiziraju kroz aktivnosti Pučkog otvorenog učilišta "Augustin Vivoda" Buzet. Učilište djeluje u zgradi Narodnog doma, smještenoj u samom centru grada, a sagrađenoj 1907. godine i obnovljenoj 2006. godine. U sastavu Pučkog otvorenog učilišta djeluju i Narodna knjižnica i čitaonica Buzet te zavičajni muzej Grada Buzeta. Učilište tijekom godine organizira predavanja, izložbe, kazališne predstave, koncerte, edukativne i kreativne radionice, promocije knjiga i druga kulturna događanja.

Svake se godine u organizaciji Katedre Čakavskog sabora Buzet organizira znanstveni skup Buzetski dani koji svake godine okuplja znanstvenike, istraživače, povjesničare i druge intelektualce kojima je Bužeština predmet istraživačkog interesa, te koji svoje radove publiciraju u godišnjaku Buzetski zbornik.

Pučko otvoreno učilište Augustin Vivoda organizira i brojne i raznolike kulturne manifestacije na području Bužeštine koje okupljaju velik broj posjetitelja, a među kojima su najpoznatije Festival klapa Istre i Kvarnera, Raspjevana Bužeština i druge. Posebna se pažnja poklanja i dječjim programima poput BookPark, Bookzet express, Male božićne radosti i drugi. Također, ovdje je važno naglasiti i kulturni amaterizam kao značajnu društvenu aktivnost kojom se doprinosi očuvanje kulture i tradicije Bužeštine. Na području Grada Buzeta djeluju Glazbeno društvo Sokol, Željezničarsko kulturno umjetničko društvo Renato Pernić Roč, Udruga Mali veliki mikrofon, Udruga Klapa Boškarin Hum i druge kulturne amaterske skupine.

Zgrada Zavičajnog muzeja Grada Buzeta sagrađena početkom 17. stoljeća nalazi se u Starom gradu Buzetu. U njoj je smještena arheološka zbirka vezana za ovaj kraj i dio etnografske zbirke. Preostali dio zbirke razmješten je u zasebnim dislociranim radionicama starih obrta, većinom također u Starom gradu, i to kovačnica, radionica za izradu češljeva i pekara.

Udruge, ustanove i kulturno-umjetnička društva od kulturnog značaja za Grad Buzet prema Programu javnih potreba grada Buzeta u kulturi za 2015. godinu su:

- Pučko otvoreno učilište „Augustin Vivoda“ Buzet,
- Glazbeno društvo „Sokol“ Buzet,
- ŽKUD „Renato Pernić“ Roč,
- Katedra Čakavskog sabora Buzet,
- Katedra Čakavskog sabora Roč,
- Udruga „Mali veliki mikrofon“ Buzet,
- Udruga „Klapa Boškarin“ Hum,
- Udruga za promicanje kreativne kulture življenja „Kaleido“ Buzet,
- Udruga "Vetta" Vrh
- Udruga Hum – „Od utvrde do najmanjeg grada na svijetu“
- Udruga za očuvanje tradicijske, kulturne i prirodne baštine “Nugla”

Sportske aktivnosti

Broj sportskih klubova i udruženja na području Buzeta u stalnom je porastu. Zajednica sportskih udruga i klubova grada Buzeta obuhvaća 24 sportska udruženja.⁵

Većina sportskih aktivnosti provodi se u sportskoj dvorani u sastavu osnovne škole Vazmoslav Gržalja pa postoji manjak prostornih kapaciteta za odvijanje sportskih aktivnosti brojnih sportskih udruženja i klubova. Osim toga, zbog preopterećenosti školske sportske dvorane, postoji potreba za njezinom temeljitom obnovom. Za sportske aktivnosti namijenjen je i nogometni stadion s atletskim borilištem, a u rekreativne svrhe služi i igralište na Mostu te staro rukometno igralište u blizini Srednje škole Buzet, površine 1200 m². Također, sportski turniri i natjecanja odvijaju se i unutar boćarske dvorane Kozari.

Budući da je Buzet sve poznatiji kao središte ekstremnih sportova, grad je sve češće domaćin adrenalinskih sportskih natjecanja. Tako se svake godine u Buzetu održavaju enduro motociklističke utrke na kojima sudjeluje i do dvjestotinjak vozača iz zemlje i inozemstva. Utrka je posebno privlačna sudionicima i posjetiteljima zbog raznolikosti u konfiguraciji terena.

Buzetski klub slobodnog letenja “Tići” 2009. godine organizirao je u Buzetu Svjetski paragliding kup (Paragliding World Cup Croatia – Buzet 2009) čime je Hrvatska prvi put dobila priliku organizirati takvu svjetsku manifestaciju⁶.

Buzetski dani, koji se održavaju svake godine u rujnu, predstavljaju najstariju brdsku utrku u Hrvatskoj. U 2012. godini Buzet je, u sklopu Buzetskih dana, domaćin Europskog prvenstva u brdskim autoutrkama. Buzetski dani su ujedno i najmasovnija domaća autoutrka, kako prema broju sudionika, tako i prema broju posjetitelja čija brojka doseže i do 15.000.

U 2012. u Buzetu je održano i Otvoreno prvenstvo Hrvatske i Slovenije u preletima parajedrilicom FAI 2 kategorije (Istra Open 2012).

Istri je za sportsko penjanje uređeno devet penjališta, od čega se jedno, Raspadalica, nalazi ponad Buzeta. Na stijeni u pozadini Raspadalice uređeno je oko 30 penjačkih smjerova dužine 8 do 30 m.

⁵ Rukometni klub Buzet, Nogometni klub Buzet, Auto klub Buzet, Auto klub “Buzet Autosport”, Biciklistički klub Buzet, Boćarski klub grada Buzeta, Taekwon-do klub Buzet, Enduro Motocross klub Buzet, Klub slobodnog letenja „Tići“, Sportsko-ribolovno društvo „Mrena“, Teniski klub Buzet, Nogometni klub Buzet-veterani, Pikado klub „Sove“, Pikado klub „Roč“, Speleološko društvo „Ćičarija“, Streljačko društvo „Augustin Vivoda“, Pikado klub Buzet, Pljočarski klub „Marčenegla“, Malonogometni klub Buzet, Golf klub Buzet, Penjački klub „Vertikal“, Stolnoteniski klub “Buzet”, Kickboxing klub “Fighter” i Sportski klub “Bumerang”.

⁶ Oko 130 najboljih pilota iz 32 zemlje u šest dana letjelo je u šest disciplina nad buzetskom kotlinom, a ovaj sportski događaj bio je popraćen i kulturno-zabavnim sadržajima te prezentiranjem autohtonih proizvoda Bužeštine

Samo 10 km od Buzeta, iznad Istarskih toplica, nalaze se visoke stjenovite barijere na kojima se nalaze uređeni penjački smjerovi dužine 22 do 90 m. Posebnu atraktivnost stijenama daje njihov južni položaj koji omogućuje penjanje i u hladnijim vremenskim uvjetima te ljepota okolnog krajolika.

Uz državnu cestu Buzet-Ponte Porton počelo je uređenje novog penjališta Kamena vrata koje će biti prilagođeno rekreativcima. Projekt provodi buzetski sportsko-penjački klub Vertical u suradnji s Turističkom zajednicom Grada Buzeta.

U 2015. godini Grad Buzet ponio je i titulu europskog grada sporta.

Tablica 31: Razvojni problemi i potrebe u području kulture i sporta

Razvojni problemi	Razvojne potrebe
<ul style="list-style-type: none"> • Slabo korištenje prirodnih resursa (Mirna i Bračana, Butoniga, Čičarija i dr.), izvora energije (vode, šume, vjetar) i kulturne baštine (povijest, glagoljica spomenici, gastro/eno potencijali, tartufi i dr.) u turističke svrhe • Nedostatak prostora i stručnog kadra za rekreativno bavljenje sportom (zauzetost sportske dvorane, sportsko-rekreativna zona) i za nove sportsko rekreativne sadržaje (mali sportovi, atletika) • Nedostatan prostor kulturnih ustanova (gradska knjižnica, ljetna pozornica multimedijalni centar) • Nedostaje primjereni prostor u gradu za društveno okupljanje/druženje, za park/igralište/šetalište, prilagođeno majkama i djeci • Nedovoljna pristupačnost svih sadržaja i prostora osobama s posebnim potrebama • Ne postoji plan ulaganja u sanaciju i uređenje objekata kulturno-povijesne baštine 	<ul style="list-style-type: none"> • Izgraditi i opremiti potrebne prostore za rekreativno bavljenje sportom građana i poticati angažiranje stručnog kadra za vođenje sportskih treninga i rekreacije • Osigurati potreban prostor za rad kulturnih ustanova i daljnji razvoj njihovih djelatnosti • Planskim zahvatima u suradnji s građanima urediti prostor u gradu za društveno okupljanje/druženje, park/igralište/šetalište prilagođeno majkama i djeci • Izraditi programe razvoja duhovnog i životnog zdravlja u sklopu razvoja zdravstvenog, vitality i drugih inovativnih oblika turizma • Izraditi, usvojiti i provoditi plan sanacije objekata kulturno povijesne baštine

2.3. Urbano okruženje

Kvaliteta urbanog okoliša, izloženost ekološkim rizicima i klimatskim opasnostima

Zrak

Sustav kontinuiranog praćenja kvalitete zraka i kretanja vrijednosti onečišćujućih tvari u zraku na području grada Buzeta nije uspostavljen. 2007. godine provedeno je sedmodnevno ispitivanje kakvoće zraka na području grada Buzeta prema kojem su glavni pojedinačni onečišćivači kamenolom Sv.Ivan-Prašćari, tvornički pogoni tvrtke CIMOS, kotlovnice, ispušni plinovi iz prometa i dim iz ložišta kućanstava. Prema redovitim mjerenjima Odjela za zaštitu i unaprjeđenje okoliša u okviru Službe za zdravstvenu ekologiju Zavoda za javno zdravstvo Istarske županije se izrađuje Godišnje izvješće o praćenju onečišćenja zraka na području Istarske županije. Na svim mjernim postajama je zabilježena I. kategorija kakvoće zraka.

Tlo

Buzeština pripada središnjem flišnom području Istre, s obradivim tlom, pogodnim za vinogradarstvo i voćarstvo. Glavni tipovi tla na području Buzeta i njegove okolice su vrlo plitka skeletoidna tla, degradirana crvenica, litogeno-karbonatna tla na laporima, a na kraškim poljima deluvijalno-aluvijalna i močvarna tla. Obradive površine nalaze se u riječnim dolinama Mirne, Bračane, Butonige i kraškim poljima Čiritež, Ročko Polje te obroncima brda. Obronci brda i brežuljaka pogodni su za uzgoj višegodišnjih drvenastih i povrtlarskih (naročito ranih) kultura. Površine u dolinama, naročito uz vodotoke, podložne su plavljenju, ali su pogodne za uzgoj ratarskih, krmnih, a isto tako i povrtlarskih kultura.

Šumski pokrov zauzima više od polovice ukupne površine Buzeštine. Većina šuma ima gospodarsku namjenu, a manji dio su zaštitne šume. Šumska vegetacija na području grada Buzeta pripada mediteranskoj i eurosibirsko-sjevernoameričkoj šumskoj regiji.

Na području grada Buzeta je ukupno 7335 ha šuma od čega je 5910 ha (80,6%) šuma u privatnom vlasništvu, a 1425ha (19,4%) šuma u državnom vlasništvu.

Posebnu vrijednost za čitavo područje Buzeštine ima Motovunska šuma hrasta lužnjaka koja se prostire na 994 ha površine. Vrijednost Motovunske šume je u ekološkim, te sve više i u njezinim zdravstvenim i rekreacijskim turističkim funkcijama.

Područje Buzeštine karakterizira visoka razina biološke i krajobrazne raznolikosti. Dobra očuvanost flore i faune može se pripisati slabijim procesima urbanizacije u odnosu na priobalne dijelove Istarske županije. Na području Grada Buzeta nalazi se poseban rezervat šumske vegetacije „Motovunska šuma“.

U području Buzeštine obitava niz životinjskih vrsta poput zečeva, srna, divljih svinja, jarebica, prepelica i šljuka (koje su značajne za lovni turizam). Posljednjih godina po prvi puta u ovom području su se pojavili i medvjedi. Uz mnoge biljne skupine ističe se bogatstvo samoniklog ljekovitog bilja poput mente, matičnjaka i sl. Zanimljivost na obroncima Ćićarije su i neke vrste orhideja, koje su nedovoljno istražene.

Motovunska šuma, okolica Istarskih toplica i Račice – Račićki potok su uvršteni u mrežu NATURA 2000.

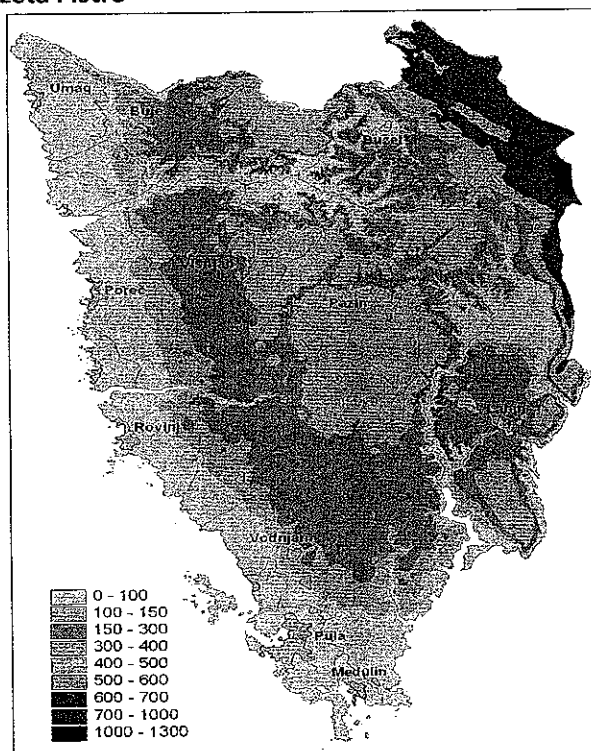
Reljefna obilježja

Grad Buzet i područje Buzeštine, poput čitave Istre, odlikuje reljefna raznolikost. Područje obiluje manjim i većim udolinama, kanjonima, brežuljcima i planinama djelomično obraslima šumskim pokrovom, i to na nadmorskim visinama od 100 do preko 1000 metara. Grad Buzet, zajedno s općinom Lanišće, pripada krajobraznoj regiji Bijeke Istre, koja je naziv dobila po strmim liticama bijelih vapnenačkih stijena Ćićarije.

Stari dio grada Buzeta smješten je na oko 150 m visokom brdu, a novi dio Grada je u podnožju brda - tzv. Fontana i u dolini Mirne.

Reljef Buzeštine čine dvije glavne morfološke cjeline. Prva, područje Ćićarije, koja je morfološki jako raznolika s dominantnim obilježjima krškog reljefa, te čestim ponikvama, jamama i ponorima kao istaknutim reljefnim posebnostima. Druga, uključuje buzetsko-pazinski fliški bazen koji obiluje mnoštvom povremenih i bujičnih tokova, a karakteriziraju ga i dislociranost padina, te izrazita erozija fliških naslaga. Okosnica buzetsko-pazinskog fliškog bazena je riječno korito rijeke Mirne koja nastaje spajanjem povremenih tokova Drage i Rečine, uzvodno od izvora sv. Ivan na oko 60 m nadmorske visine. Mirna teče područjem Buzeštine od Kamenitih vrata, zapadno od Buzeta, do Istarskih toplica, i to kroz vapnenački kanjon u dužini od 5 km.

Slika 5: Reljef grada Buzeta i Istre

Izvor: arhiv IRMO, 2011

Klimatska obilježja

Područje Buzeštine obilježavaju 2 tipa klime. U dolini rijeke Mirne prevladava mediteranska klima, s dugim i suhim ljetima, te kratkim i blagim zimama. Suprotno tome, planinski dio Čičarije karakterizira kontinentalna planinska klima, s oštrijim zimama i svježijim ljetima. Prosječna godišnja količina oborina je između 1000 i 1250 mm, a oborine najčešće padaju u proljeće i jesen.

Ljeta su svježija s mjesečnom temperaturom najtoplijeg mjeseca ispod 22°C. Zime su u pravilu vlažne i oštre, povremeno praćene maglom i s dosta oborina. Snijeg u prosjeku pada četiri dana godišnje i može se očekivati svake godine u razdoblju od studenog do travnja.

Buka

Na području grada Buzeta nisu dosad provedena mjerenja razine buke. Gospodarske djelatnosti, industrijska postrojenja i buka prometa su najznačajniji uzročnik buke. Preventivne aktivnosti su predviđene prostorno-planskim dokumentima uređenja grada Buzeta (industrijska, stambena zona i zelene površine) sukladno Zakonu o zaštiti od buke (NN 30/09) i Pravilniku o najvećim dopuštenim razinama buke u sredini u kojoj ljudi rade i borave (NN 145/04).

Upravljanje otpadom

Planom gospodarenja otpadom na području grada Buzeta do 2015. se definiraju mjere gospodarenja otpadom i odvojenog skupljanja otpada, upravljanja i nadzora nad zbrinjavanjem komunalnog otpada, kao i aktivnosti, izvori i visina financijskih sredstava za sanaciju neuređenih odlagališta i

otpadom onečišćenog okoliša. Tijekom 2015. godine se pristupa izradi novog Plana gospodarenja otpadom.

Trgovačko društvo "Park" d.o.o. za obavljanje komunalnih djelatnosti u 100%-tnom je vlasništvu Grada Buzeta. Društvo ima isključivo ovlaštenje obavljanja djelatnosti skupljanja, odvoza i postupanja s komunalnim otpadom na području Grada Buzeta, kao i održavanja i upravljanja odlagalištem otpada „Griža“. Komunalno poduzeće „Park“ d.o.o. je 2014. godine, u skladu sa zakonskom regulativom, započelo s izradom modela prelaska na sustav obračuna troškova prikupljanja otpada prema količini umjesto prema prostornom metru.

Organiziranim skupljanjem i zbrinjavanjem otpada u 2014. godini je bilo obuhvaćeno 100% kućanstava i 100% gospodarskih subjekata s područja grada Buzeta. Organizirani odvoz komunalnog otpada iz kućanstava se vrši ovisno o području Grada do najviše 3 puta tjedno, a iz gospodarskih subjekata jedanput tjedno ili po pozivu. Na odlagalištu otpada Griža se godišnje odlaže oko 2000 tona miješanog komunalnog otpada i oko 700 tona neopasnog proizvodnog otpada s područja grada Buzeta i općine Lanište. Ukupna količina odloženog otpada na odlagalištu Griža iznosi oko 95.000 tona. Površina lokacije odlagališta iznosi 43.700 m, a uređenog reciklažnog dvorišta oko 1.300 m².

Od 2014. godine je u tijeku sanacija odlagališta otpada Griža. S početkom rada Županijskog centra za gospodarenje otpadom (ŽCGO) Kaštijun, predviđenog za kraj 2015. godine, odlagalište Griža će se zatvoriti i prenamijeniti u jednu od šest pretovarnih stanica za privremeno skladištenje, pripremu i pretovar otpada do ŽCGO Kaštijun. Pored odlagališta Griža je planirana i izgradnja reciklažnog dvorišta za građevni otpad s odlagalištem inertnog otpada za što je ishodaena lokacijska dozvola, a u tijeku je rješavanje imovinsko-pravnih odnosa.

Na području grada Buzeta se provodi odvojeno skupljanje otpada putem mreže namjenskih kontejnera za odvojeno skupljanje papira i kartona, staklene, plastične i metalne ambalaže. Uspostavljena su 33 „zelena otoka“, 101 kontejner za skupljanje papira i kartona, 70 kontejnera za skupljanje plastične i metalne ambalaže i 4 kontejnera za skupljanje tekstila i obuće. Količine odvojeno skupljenog i predanog otpada rastu, i to osobito papira, plastike, metala i stakla. U 2014. godini na području Grada Buzeta je odvojeno prikupljeno i predano ovlaštenim sakupljačima 169 tona otpada, što u odnosu na 2013. godinu predstavlja rast za 73%. Također, u sklopu projekta „Kompostiranje u vlastitom domu“, od 2007. godine je građanima podijeljeno 243 kompostera volumena 325-350 litara za proizvodnju biljnog gnojiva. Među prioritarnim aktivnostima u sustavu gospodarenja otpadom u 2015. godini je proširenje mreže namjenskih kontejnera na dodatnih 70-ak lokacija, besplatna dodjela posuda za odvojeno skupljanje otpada svim kućanstvima na području grada Buzeta i provedba aktivnosti s ciljem jačanja svijesti lokalnog stanovništva o utjecajima otpada na zdravlje i okoliš.

Primarna infrastruktura

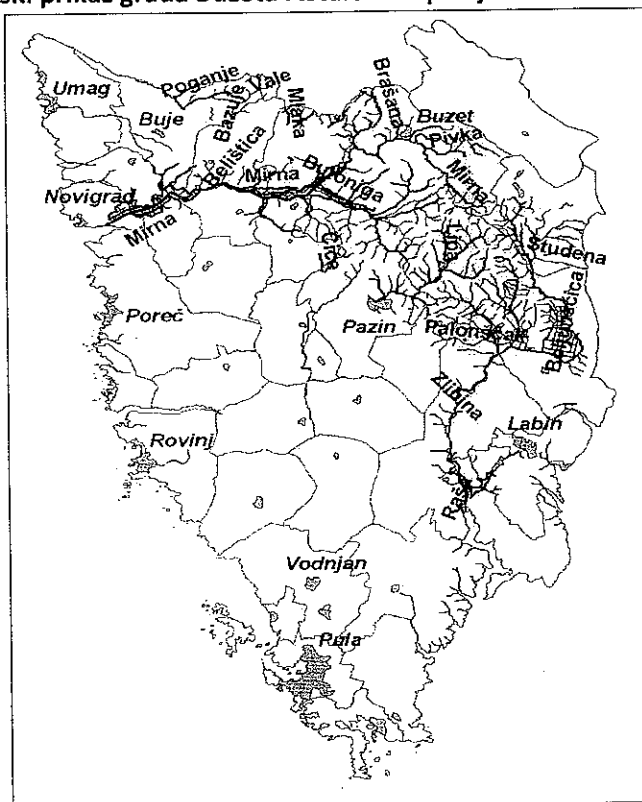
Upravljanje vodama

Područje Grada Buzeta i njegove šire okolice obiluje pitkom vodom koja se koristi za vodoopskrbu lokalnog stanovništva i stanovništva većeg dijela Istre. Nekoliko je hidrogeoloških cjelina: sliv izvora Sv. Ivan, sliv potoka Bračana, sliv rijeke Pivke i Rečine, dolina rijeke Mirne od izvora Sv. Ivan do utoka Butonige i sliv Butonige. Najveći vodotok je gornji i dio srednjeg toka rijeke Mirne u ukupnoj duljini.

Oborinske vode, kroz vapnenačku podlogu, poniru u podzemlje, gdje se akumuliraju u karbonatnim naslagama kao podzemne vode. Podzemna voda nalazi se i u zoni površinskog rastrošenog supstrata, te prati morfologiju terena. Dubina podzemne vode ovisi o stupnju površinske rastrošenosti naslaga i kreće se od 0 do 10 m. Pri visokim vodostajima, kada razina podzemne vode poraste iznad razine

površinskog dodira fliških naslaga u dolini Mirne i rubnih vapnenaca aktiviraju se rubni izvori (njih tristotinjak). Ti izvori čine značajno vodno bogatstvo Buzeštine i osiguravaju vodu u sušnom razdoblju. Zbog vodnog bogatstva, grad nosi i epitet „grada vode“.

Slika 6: Hidrološki prikaz grada Buzeta i Istarske županije

Izvor: arhiv IRMO, 2011

Područje grada Buzeta u vodno-gospodarskom smislu pripada slivnom području Mirna-Dragonja, a najveći vodotok, dužine 14,73 km, predstavlja gornji i donji dio srednjeg toka rijeke Mirne. Istarski vodovod d.o.o. Buzet je dio javnog vodoopskrbnog sustava, koji zajedno s Vodovodima Labin i Pula, omogućuje vodoopskrbu za preko 95% stanovništva Istarske županije.

Projekt izgradnje Vodovoda Butoniga, nominalnog kapaciteta 1000 l/s, jedan je od najvećih i najznačajnijih projekata u povijesti Istarske županije. U 2011. godini izgrađeno je dodatnih 24 km nove mreže, ostvareno 2.230 novih priključaka, te rekonstruirano oko 25 dionica vodoopskrbne mreže. U 2012. godini dovršena je izgradnja cjevovoda od izvora Bulaž do postrojenja Butoniga čime je osigurana bolja povezanost sustava.

Područje grada Buzeta opskrbljuje se vodom iz sustava Sv. Ivan, a na javnu vodoopskrbnu mrežu je priključeno 99 % stanovništva. U 2013. godini je ukupna dužina cjevovoda Istarskog vodovoda d.o.o. Buzet iznosila 2.301 km. Proizvedeno je 18.673.406 m³ vode, od čega je kućanstvima i industriji prodano 10.959.494 m³. Dotrajali sustav vodoopskrbe uzrokuje gubitke vode od oko 17% što je ispod prosjeka Hrvatske (40%). Od 1. studenog 2013. godine Istarski vodovod d.o.o. Buzet je uključen kao jedan od 16 partnera iz osam zemalja u projekt DRINKADRIA (EU IPA Adriatic CBC 2007.-2013.) kroz koji je omogućeno smanjenje gubitaka vode, utroška energije, troškova proizvodnje i poslovanja te sigurnija vodoopskrba.

Zbrinjavanje otpadnih voda na području grada Buzeta odvija se putem sustava javne odvodnje otpadnih voda, te putem septičkih i sabirnih jama. Sustav odvodnje otpadnih voda se sastoji od oko 2 km oborinske, 8 km mješovite, te 21 km sanitarne kanalizacijske mreže. Na području grada Buzeta djeluju dva javna isporučitelja usluge javne odvodnje - Istarski vodozaštitni sustav d.o.o. (na području Roča, Vrha, Ročkog Polja, Šćulaca-Paladina, Marčenegle) i Park odvodnja d.o.o. (aglomeracija Buzet). Krajem 2014. godine je na sustav javne odvodnje na području grada Buzeta bilo priključeno oko 3.000 stanovnika. Pokrivenost stanovništva sustavom javne odvodnje je nedovoljna zbog čega je planirana dogradnja i proširenje sustava na područje aglomeracija Vrh, Ročko Polje, Šćulac-Paladin i Marčenegla

Područje Buzeštine je krško područje. Najveća prirodna opasnost za stanovnike i imovinu na području Buzeta je rizik od poplava koji je izazvan visokom razinom voda u pojedinim razdobljima tijekom godine⁷. Jedna od opasnosti su i klizišta koja se formiraju na području nepovoljnog položaja slojevitosti flišnih tala. Na području grada Buzeta se klizišta nalaze jugoistočno odo grada te na cesti Buzet – željeznička stanica Buzeta. Manja klizišta se nalaze i u slivu akumulacije Butoniga.

Grad Buzet spada u područje smanjene seizmičke aktivnosti tako da je ugroženost pojedinih područja vrlo mala. U posljednjih sto godina na području grada nisu zabilježeni značajniji tektonski potresi.

Cestovni promet

Kroz Buzet prolaze cestovne prometnice od državne, županijske i lokalne važnosti. Prometnica od državne važnosti na području Buzeštine uključuje dionicu D44 koja prolazi trasom Lupoglav-Buzet-Ponte Porton, dok državna cesta D21 spaja granični prijelaz sa Republikom Slovenijom, Požane, i grad Buzet. Cesta prolazi kroz naselja Črnica, Štrped i sam grad Buzet, dužinom 9 km.

Ceste od županijske važnosti za Buzeštinu su dionica Ž5011 (Buzet-Brest-Dane) i Ž5013 (Buzet-Cerovlje). Dužina mreža lokalnih cestovnih pravaca na području grada Buzeta i okolice je 84,6 km te kvalitetom zaostaju za ostatkom Istarske županije. Loša kvaliteta cesta uzrokuje slabiju prometnu povezanost unutar naselja i općina Buzeštine.

Buzet se nalazi oko 25 km od tzv. Istarskog ipsilona koji predstavlja najveću i najznačajniju prometnicu koja osigurava uključenost Istarske županije u mrežu autocesta Hrvatske. Zapadni krak istarskog ipsilona pruža se uz državnu granicu sa Slovenijom čime omogućuje povezanost istarskog poluotoka s europskim prostorom. Udaljenost Buzeta od ove prometnice značajno umanjuje njegov razvojni potencijal te otežava integriranje grada u prostor Istre.

Željeznički promet

Grad Buzet je regionalnom željezničkom prugom Pula-Pazin-Lupoglav-Buzet, ukupne duljine 91,14 km, povezan sa srednjoeuropskim zemljama, posebno Slovenijom i Italijom. Putnički i teretni promet koji se odvija ovom željezničkom prugom je malog intenziteta.

Na području Grada željezničke stanice su Buzet i Roč, te nekoliko stajališta. Željeznička veza sa ostatkom Hrvatske obavlja se preko susjedne države Slovenije (Črni Kal).

Zračni promet

Za grad Buzet je najbliža međunarodna zračna luka za male zrakoplove u Portorožu, udaljena oko 50 km od Buzeta. Na području Hrvatske su najbliže međunarodne zračne luke u Pulji i na Krku (Rijeka), udaljene od Buzeta oko 90 km. Kod Vrsara postoji i sportska zračna luka za male zrakoplove s mogućnošću komercijalnog korištenja.

---

⁷ Vlada RH: Procjenom ugroženosti Republike Hrvatske od prirodnih i tehničko-tehnoloških katastrofa i velikih nesreća, 2009: 8, dostupno na: <http://www.duzs.hr/news.aspx?newsID=8011&pageID=1>

Prema popisu stanovništva iz 2011. godine, u gradu Buzetu je bilo 1.259 kućanstava koja posjeduju osobno ili stolno računalo te 1.150 kućanstava koja se koriste Internetom. U usporedbi s ukupnim brojem kućanstava na području grada, udio onih koja posjeduju računalo je 58,53%, a udio kućanstava koja se služe Internetom iznosi 53,46%. U gradu Buzetu je 2,87% svih kućanstava koja posjeduju računalo na području Istarske županije, odnosno 2,80% onih koja se koriste Internetom.

Tablica 32: Razvojni problemi i potrebe u području zaštite okoliša i komunalne infrastrukture

Razvojni problemi	Razvojne potrebe
<ul style="list-style-type: none"> • Gubitak prirodnih staništa narušava ravnotežu biološke raznolikosti i ekosustava na području rijeke Mirne • Velika ograničenja u gospodarskom razvoju zbog vodo-zaštitnih područja (2/3 teritorija grada) • Dotrajavao sustav vodoopskrbe • Nepokrivenost dijela stanovništva sustavom javne odvodnje • Nedostatno praćenje stanja okolišnih sastavnica (npr. zrak, buka) • Prisutnost aktivnih klizišta i odrona tla • Loša kvaliteta lokalnih cesta i slaba prometna povezanost naselja i općina Buzeštine • Nedovoljna prometna uključenost Buzeta u prostor Istarske županije 	<ul style="list-style-type: none"> • Osigurati periodično mjerenje kakvoće zraka i jačine buke • Osigurati ulaganja u proširenje sustava odvodnje i modernizaciju sustava vodoopskrbe • Unaprijediti kvalitetu lokalnih cestovnih prometnica i prometnu povezanost općina i naselja Buzeštine • Jačati prometnu povezanost Buzeta s ostatkom Istarske županije • Sve prirodne i kulturne resurse grada Buzeta koristiti na inovativni i održivi način u funkciji turističkog i ukupnog razvoja • Povećati ulaganja u sanaciju klizišta i sprječavanje odrona tla • Jačati oblikovanje i provedbu inicijativa sa svrhom zaštite biološke raznolikosti i očuvanja ekosustava na području rijeke Mirne

Energetski sustav

Energetski sustav grada Buzeta čine objekti operatora prijenosnog i distribucijskog sustava električne energije. Objekti prijenosnog sustava su nadzemni dalekovodi naponske razine 110 kV, TS 110/10kV Butoniga i dio transformatorske stanice 110/20kV Buzet. Objekti distribucijskog sustava su dio TS 110/20kV Buzet, nadzemni i podzemni vodovi naponske razine 20 kV i 0.4 kV, te pripadne distribucijske transformatorske stanice 20/0,4 kV. Postojeća elektroenergetska mreža povezana je nadzemnim i podzemnim vodovima sa susjednim Pogonima Buje i Pazin. U Buzetu ne postoji izgrađena distributivna plinovodna mreža.

Ukupne količine isporučene električne energije na području grada Buzeta kontinuirano rastu. Od 2008. do 2014. godine je ukupna isporučena količina električne energije porasla za 6,47%, za što je najviše odgovoran sektor poduzetništva. Poduzetnicima s područja grada Buzeta se prosječno isporučuje 78% ukupno isporučene električne energije, a ostatak (22%) se isporučuje kućanstvima. U sektoru poduzetništva je smanjenje potrošnje električne energije evidentirano samo 2009. godine zbog usporavanja gospodarskih aktivnosti izazvanih krizom (za oko 15% u odnosu na 2008. godinu). Od 2010. do 2014. godine potrošnja energije u sektoru poduzetništva kontinuirano raste prosječno godišnje za oko 15%. Pri oblikovanju i provedbi aktivnosti jačanja svijesti o energetske učinkovitosti potrebno je veći naglasak staviti na aktivnu uključenost poduzetnika s ciljem postizanja energetske ušteda u sektoru poduzetništva.

Tablica 33: Isporučena električna energija na području Pogona Buzet, kWh

Potrošnja električne energije	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Kućanstva	13.157.558	12.547.245	12.863.292	12.508.239	12.635.065	11.835.936	11.729.664
Poduzetnici	45.493.427	38.705.082	41.858.620	44.333.135	45.035.048	47.318.842	50.717.535
Ukupno:	58.650.985	51.252.327	54.721.912	56.841.374	57.670.113	59.154.778	62.447.199

Napomena: Količine isporučene električne energije se odnose, osim grada Buzeta, na teritorij općina Lanišće i Opatalj (naselja Gradinje, Ipsi, Bencani, Golubići, Livade, Pirelići i Krajići). Podaci za 2009. godinu ne uključuju električnu energiju isporučenu iz TS 110/10 kV Butoniga (HOPS)

Kroz sustavnu provedbu mjera energetske učinkovitosti unazad nekoliko godina su ostvarene značajne financijske i energetske uštede. U 2012. godini su na sustavu javne rasvjete zamijenjene natrijeve svjetiljke i žarulje čime su ostvarene godišnje uštede energije od oko 140.000 kWh. U 2013. godini i 2014. godini je provedeno 90 projekata ugradnje sustava obnovljivih izvora energije i poboljšanja energetske učinkovitosti u kućanstvima s područja grada Buzeta. Projekt su financirali Fond za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost (30-60% ukupne vrijednosti ulaganja), Grad Buzet (5-25%) i kućanstva – korisnici projekta (35-45%). U 2014. godini je Grad Buzet s 50% sufinancirao energetske preglede i certificiranje osam stambenih zgrada, a u 2015. godini za još sedam stambenih objekata.

U sklopu projekta Alterenergy⁸ izrađen je Akcijski plan održivog energetskeg razvoja grada Buzeta i provedena analiza potrošnje energije⁹ s ciljem doprinosa Grada Buzeta ostvarenju klimatsko energetske ciljeve 20-20-20 Europske unije. Analizom potrošnje energije je obuhvaćena trenutna potrošnja energije i emisije CO₂ u sektorima kućanstva, usluga, prometa i javne rasvjete. Rezultati analize ukazuju na dominantnu zastupljenost ogrjevnog drva (38%) u strukturi energenata, te benzina (23%), električne energije (17%) i dizelskog goriva (15%). Prema sektorima potrošnje dominiraju kućanstva (50% ukupne potrošnje energije) koja su zbog toga najveći izvor emisija CO₂, a slijede promet (38% ukupne potrošnje energije) i usluge (11% ukupne potrošnje energije). Rezultati analize upućuju na potrebu provedbe dodatnih mjera kojima će se smanjiti oslanjanje na konvencionalne energente u potrošnji energije, a jačati i promovirati korištenje obnovljivih izvora energije kojima se mogu ostvariti energetske uštede i spriječiti negativni učinci na okoliš.

Tablica 34: Razvojni problemi i potrebe u području energetike

Razvojni problemi	Razvojne potrebe
<ul style="list-style-type: none"> • Rastući trend potrošnje energije i dominantno oslanjanje na fosilna goriva u strukturi potrošnje energije • Nedovoljna znanja o potrebi racionalizacije 	<ul style="list-style-type: none"> • Jačati provedbu mjera za promoviranje i poticanje energetske učinkovitosti i racionalnog upravljanja energijom

⁸ Projekt se provodi u okviru programa IPA Adriatic 2007-2013

⁹ Preliminarne inačice, objavljene u siječnju 2015. godine

potrošnje energije i prednostima obnovljivih izvora energije	<ul style="list-style-type: none"> • Unaprijediti provedbu informativno-edukativnih aktivnosti u području primjene obnovljivih izvora energije, osobito u sektorima koji su odgovorni za najveću potrošnju (kućanstva, promet, poduzetništvo)
--	--

Upravljanje razvojem

Osnovne ustrojstvene jedinice

Ustroj Grada Buzeta propisuje Statut kao najviši pravni akt kojeg grad može donijeti. Statutom se uređuju pitanja upravljanja gradom. Donosi ga Gradsko vijeće koje, s gradonačelnikom, čini glavno gradsko tijelo. Osim toga, Gradsko vijeće ima pravo sudjelovanja u odlučivanju o svim pitanjima od lokalnog značaja. Čini ga 13 članova koji se biraju na mandat od četiri godine. Na čelu Gradskog vijeća je predsjednik i dva potpredsjednika.

U upravljanju razvojem sudjeluje niz formalnih i neformalnih tijela. Savjet mladih ustrojen je kao savjetodavno tijelo Gradskog vijeća Grada Buzeta s ciljem aktivnog uključivanja mladih u javni život grada i zastupanja njihovih interesa. Buzet je proglašen Gradom prijateljem djece.

Upravna tijela obavljaju upravne, stručne i tehničke poslove u samoupravnom djelokrugu grada. U svom poslovanju su samostalna i odgovorna izravno gradonačelniku.

Statutom Grada Buzeta propisuje se i osnivanje Mjesnih odbora. Funkcija tih ustrojstvenih jedinica je ostvarenje neposrednog sudjelovanja građana u odlučivanju. Mjesni odbor ima status pravne osobe i osniva se za pojedino naselje, dijelove naselja ili više povezanih naselja. Na području grada Buzeta je ustrojeno 11 mjesnih odbora.

Razvijenost

Prema razvijenosti, grad Buzeta pripada skupini hrvatskih gradova i općina s natprosječnim indeksom razvijenosti koji izračunava Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije. Prema indeksu iz 2013. godine zauzima 49 mjesto od ukupno 560 jedinica lokalne samouprave u Republici Hrvatskoj.

Tablica 35: Indeks razvijenosti- usporedba rezultata ocjenjivanja razvijenosti 2011. i 2013 .g.

Ime grada/općine	Indeks razvijenosti 2011.	Skupina	Rang	Indeks razvijenosti 2013.	Skupina	Rang
	2008.-2010.	2008.-2010.	2008.-2010.	2010.-2012.	2010.-2012.	2010.-2012.
Buzet	115,55	100-125%	49.	115,21%	100-125%	49.
Istarska	156,13%	>125%	2.	156,80%	>125%	2.

Izvor: Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije, 2013.

Proračun grada Buzeta

Proračun grada Buzeta kreće se zadnjih nekoliko godina od 43,3 milijuna kuna 2012. godine do 38,7 milijuna kuna 2014. godine.

Tablica 36: Proračunski prihodi i rashodi grada Buzeta od 2009. do 2014. godine

Stavka	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.
--------	-------	-------	-------	-------	-------	-------

Ukupni prihodi:	42.290.700	41.163.287	39.064.402	43.348.921	40.458.221	38.766.805
-prihodi poslovanja	41.675.787	39.831.867	37.761.696	42.098.684	39.772.271	38.287.747
-prihodi od prodaje nefinancijske imovine	614.913	1.331.420	1.302.706	1.250.237	685.950	479.058
Ukupni rashodi:	41.154.981	38.198.332	37.129.904	40.226.645	37.128.780	35.927.841
-rashodi poslovanja	35.213.618	34.237.528	33.076.425	35.465.057	32.382.144	33.280.068
-rashodi za nabavu nefinancijske imovine	5.914.363	3.960.804	4.053.479	4.761.588	4.746.636	2.647.773

Izvor: Upravni odjel za financije i gospodarstvo Grada Buzeta, 2015.

Promatrano u odnosu na prihode i rashode ostvarene 2009. godine, vidljivo je da je 2014. godine ostvareno 8,33 % prihoda manje u gradskom proračunu, dok su rashodi smanjeni za 12,71 %. U promatranom razdoblju zamjetan je pad prihoda od prodaje nefinancijske imovine kao i pad svih ostalih kategorija prihoda i rashoda u odnosu na prethodno razdoblje.

Grad Buzet se, prema ukupnoj vrijednosti ostvarenih ukupnih i poreznih prihoda, nalazi među posljednjim gradovima Istarske županije. Veličina prihoda je ovisna o broju stanovnika pa bolju procjenu prikazuju relativni prihodi u odnosu na veličinu populacije. Ukupni prihodi po stanovniku u Gradu Buzetu u 2013. godini iznose 6.596,81 kn što je više od ostvarenih ukupnih prihoda po stanovniku u gradovima Buje, Labin, Pazin i Pula. Vrijednost ostvarenih poreznih prihoda u Gradu Buzetu u 2013. godini iznosi 3.148,50 kn što je manje od prosjeka poreznih prihoda Istarske županije za 2013. godinu, a koji iznosi 3.391,48 kuna.

Suradnja s drugim gradovima i regijama

Za grad Buzet, s obzirom na njegov razvojni potencijal, razvojne potrebe i mogućnosti, izuzetno je značajno povezivanje s drugim jedinicama lokalne samouprave. Ova suradnja sve više dobiva na značaju i slijedom trenutne politike regionalnog razvoja RH, s obzirom da i Zakon o regionalnom razvoju spominje, uz urbane aglomeracije, i razvoj većih ali i manjih urbanih područja te je ovakva suradnja upravo okosnica Smjernica za razvoj urbanih područja Ministarstva regionalnoga razvoja i EU fondova.

Ovakva izražena usredotočenost na razvoj urbanih područja posljedica je i novih usmjerenja i u okviru kohezijske politike u sadašnjoj financijskoj perspektivi EU. Nove mogućnosti i novi instrumenti su na raspolaganju gradovima i njih je bitno proučavati te razmatrati mogućnosti njihove primjene. Iako je pažnja i u Hrvatskoj kao i u drugim zemljama članicama usmjerena prvenstveno na veće gradove, tj. urbane aglomeracije, europska ali i prva hrvatska iskustva potvrdila su da je nužno razmatrati primjenu novih instrumenata i pristupa i u manjim hrvatskim gradovima.

S obzirom na broj stanovnika, razvojni potencijal i razvojne inicijative, suradnja sa drugim istarskim gradovima ali i susjednim općinama od strateškog je značenja za daljnji razvoj Buzeta.

Međunarodna suradnja se manifestira kroz zajedničke projekte s drugim gradovima i regijama iz različitih razvojnih područja. U 2015. godini je u provedbi sedam međunarodnih projekata s partnerima iz talijanskih, slovenskih regija te jadransko-jonske makroregije. Najzastupljeniji su zajednički projekti iz područja održivog upravljanja energijom i energetske učinkovitosti te iz turizma, ruralnog razvoja i unaprjeđenja socijalne skrbi. Izvor financiranja ovih projekata su u najvećoj mjeri EU pretpristupni i strukturni fondovi.

Obzirom da u Gradu postoje iskustva i kapaciteti za pripremu i provedbu projekata međunarodne suradnje trend dobre međuregionalne i međugradske suradnje se nastavlja. U 2015. godini su zajedničkim naporima grada Buzeta i drugih gradova i općina prijavljena četiri projekta za financiranje iz međunarodnih izvora, od čega su dva iz područja sporta, jedan za jačanje kapaciteta upravljanja gradom, a jedan iz područja turizma. Također, slijedom već realiziranih međunarodnih projekata,

suradnju na EU financiranim projektima, kao i drugima, potencijalnim, financiranim drugim međunarodnim izvorima, potrebno je kontinuirano dalje jačati.

Otvorenost za nove razvojne teme i nove pristupe upravljanju razvojem

Razvidno je da je grad Buzet otvoren prema novim razvojnim temama koje su izuzetno značajne ne samo za Istru već i Hrvatsku, jer vode ka realizaciji pametnog, uključivog i održivog razvoja. TO je vidljivo slijedom inicijativa koje vode poticanju održivog razvoja u najširem smislu, inicijativa koje su usmjerene na problematiku socijalno ugroženih i marginaliziranih kategorija stanovnika, te svakako i u temama koje se odnose na poticanje inovativnosti usmjerene na jačanje gospodarske konkurentnosti grada Buzeta. Djelotvorno upravljanje razvojem podrazumijevati će sve naglašeniju usredotočenost na ovakve nove teme, a među njima možemo istaknuti samo nekoliko – razvoj zelenog Buzeta, zelenog gospodarstva u Buzetu, razvoj zdravog Buzeta, Buzeta kao grada mladih, razvoj socijalnih inovacija i socijalnog poduzetništva, usmjerenost na teme koje će omogućiti, dugoročno gledajući održivi, zeleni rast i razvoj kao i usmjerenost na kreativnost i inovativnost u najširem smislu u svim područjima razvoja.

Spomenuto je nadovezano i na nužnost razmatranja primjene novih oblika integriranog teritorijalno upravljanja gradom a u skladu sa novim pristupom koji je izuzetno aktualan upravo u malim gradovima u EU. Na razvoj više nije moguće gledati sektorski, već je nužno razmatrati ga holistički, interdisciplinarno. Nerazdvojna povezanost razvojne problematike iz područja gospodarstva, sa problematikom vezanom za društvene djelatnosti, očuvanje okoliša, područje kulture i sva ostala razvojna područja, nalaže takav pristup. Iskustva sa primjenom takvog pristupa nužno je proučavati i primjenjivati u segmentima koji su od strateškog značaja za grad Buzet.

Participativno upravljanje

Djelotvorno i učinkovito upravljanje razvojem podrazumijeva otvorenost za primjenu novih oblika upravljanja razvojem, a ključni oblik/pristup/koncept je svakako participativno upravljanje. S obzirom na razvojni potencijal ali i razvojne probleme i razvojna ograničenja za grad Buzet, kao i s obzirom na uspješnu primjenu novog participativnog pristupa upravljanju, očekuje se daljnje intenziviranje uključivanja svih zainteresiranih skupina prilikom rješavanja specifičnih problema grada, intenzivnije uključivanje građana, gospodarstvenika, organizacija civilnog društva, tj. svih zainteresiranih skupina. Udruge građana su pravovremeno uključene u donošenje odluka od javnog interesa i provedbu gradskih razvojnih projekata. Njihovo djelovanje podupire grad dotacijama iz gradskog proračuna. Izvanredna iskustva s participativnim oblicima upravljanja postoje u manjim europskim gradovima i ta je iskustva potrebno nastaviti proučavati i primjenjivati u segmentima ključnim za grad Buzet. Od 2015. godine grad Buzet provodi europski projekt In-City kojem je svrha ojačati participativno upravljanje uspostavljanjem snažnije suradnje između predstavnika lokalne vlasti i poduzetnika.

Tablica 37: Razvojni problemi i potrebe u području upravljanja razvojem

Razvojni problemi	Razvojne potrebe
<ul style="list-style-type: none"> • Nedovoljno korištenje vanjskih financijskih izvora za razvoj • Nedostatak programa i projekta za integrirano korištenje resursa i potencijala za razvoj • Nedovoljno razvijeno volonterstvo (premalu ljudi; uvijek su uključeni isti) • Nedostatne aktivnosti i djelovanje nekih udruga i nedovoljna međusobna suradnja 	<ul style="list-style-type: none"> • Osnažiti sposobnosti za praćenje i pristup mogućim vanjskim izvorima za financiranje i vrednovati poduzete aktivnosti i ostvarene rezultate • Identificirati i pripremati projekte koji doprinose integriranom korištenju resursa i potencijala za razvoj grada Buzeta • Poticati aktivnosti za veće javno sudjelovanje građana u razvoju grada Buzeta • Poticati udruge da se javljaju na natječaje i

3. PREPOZNAVANJE RAZVOJNIH POTREBA I POTENCIJALA

3.1. Opća analiza prednosti, slabosti, prilika i prijetnji (nije obvezno)

SWOT analiza omogućuje da se prepoznaju, otkriju i utvrde ključni čimbenici razvoja, potencijali za razvoj te ograničenja razvoja. Analiza utvrđuje sve ono što na području grada Buzeta predstavlja snage koje se mogu iskoristiti za gospodarski društveni razvoj, ali i slabosti koje sputavaju i onemogućuju taj razvoj. Također, utvrđuje što su u okružju grada Buzeta, dakle izvana, prilike i mogućnosti koje bi trebalo iskoristiti za razvoj i njima povećati snage, a umanjiti slabosti. Zatim, koje su to vanjske prijetnje, opasnosti za razvoj grada Buzeta koje treba smanjiti i izbjegnuti kako ne bi umanjile njegove snage i povećale slabosti. SWOT analiza ukazuje na složenu povezanost između utvrđenih snaga i slabosti kao unutrašnjih faktora razvoja grada Buzeta s vanjskim faktorima, prilikama i opasnostima. Jer slabosti su u pravilu prepreke za jačanje snaga i korištenje prilika.

SWOT analiza razvoja grada Buzeta je izrađena na radionicama Radne skupine. Sva četiri elementa analize – snage, slabosti, prilike i opasnosti – analizirani su prema razvojno važnim područjima / temama obrađenim u osnovnoj analizi: položaj, prirodni i kulturni resursi; ljudski resursi; infrastruktura; gospodarstvo; društvene djelatnosti; upravljanje razvojem.

Snage, tj. njihovo očuvanje i daljnje unapređenje uspješnim korištenjem prilika čine razvojni potencijal grada Buzeta. Povoljan geografski položaj, očuvana priroda, raznovrsne biljne i životinjske vrste, te bogata kulturno povijesna baština dobra su osnova za razvoj turizma, osobito novih oblika kao što je vitality turizam, za ekološki uzgoj poljoprivrednih proizvoda i za druge gospodarske aktivnosti te za unapređenje kvalitete uvjeta življenja. Kvalitetno obrazovanje uz dobru povezanost predškolskog, osnovnog i srednje školskog obrazovanja daje podlogu za daljnji uspješan razvoj ljudskih resursa. Razvijen poduzetnički duh i klima (tradicija u obrtništvu, poduzetništvu), međunarodna afirmiranost gospodarskih subjekata i uspješno poslovanje glavnih poduzeća, nositelja razvoja, dobar su temelj i vrijednost za budući razvoj grada Buzeta. Poduzetnost i dinamičnost u poslovanju, zalog su za korištenje novih mogućnosti u razvoju sadašnjih ali i novih djelatnosti koje omogućuju programi i sredstva EU. Kvaliteta usluga u zdravstvu, obrazovne, kulturne i sportske aktivnosti su zadovoljavajuće. Briga i skrb o starijim osobama dobro su organizirani kroz institucionalne i vaninstitucionalne oblike. Dobra podrška gradske uprave razvojnim projektima, iskustvo stečeno u uspješnoj pripremi i provedbi razvojnih projekata, osobito onih financiranih iz EU fondova te razvijeno zajedništvo u lokalnoj zajednici predstavljaju jednu od snaga bitnih za razvoj grada Buzeta.

Glavne slabosti koje ograničavaju razvoj grada Buzeta su loša prometna povezanost s drugim dijelovima Istre te nedovoljna osviještenost lokalnog stanovništva o zaštiti okoliša. U području ljudskih resursa to je nedostatak radne snage (posebice stručne, kvalificirane) i nedovoljno znanje stranih jezika i pojava da mladi ljudi napuštaju grad. Slabosti koje utječu na razvoj sada, ali ako se ne umanje i otklone, i na budući razvoj su: nedovoljni poticaji za razvoj gospodarstva i poduzetništva,

neopremljenost poduzetničke zone, nedostatak turističke infrastrukture i ograničeni smještajni kapaciteti te slaba poduzetnička inicijativa u turizmu. Jedna od glavnih slabosti u području obrazovanja je nedostatan usklađivanje srednjoškolskih programa s potrebama gospodarstva, u okvirima mogućnosti grada Buzeta i suradnje s istarskom županijom, a koje sada nisu iskorištene. U gradskim volonterskim aktivnostima ne sudjeluje veći broj građana.

S obzirom na razvojne snage grada Buzeta ali i slabosti i ograničenja, ključne prilike za njegov budući razvoj (da se ojačaju snage i smanje i otklone slabosti) su: mogućnosti financiranja razvoja iz EU fondova, i korištenje "dobre prakse", jačanje svjetskih trendova i potražnje za novim oblicima i sadržajima turizma te porast potražnje za ekološkim poljoprivrednim proizvodima.

Glavne prijetnje razvoju, imajući u vidu razvojne snage grada Buzeta ali i slabosti i ograničenja, su: nedostatne i neučinkovite promjene zakonske regulative, nestimulativni uvjeti poslovanja, neprimjerne zaštita nekih prirodnih resursa, spora i kompliciranja državna uprava, konkurencija iz susjednih zemalja, nastavak krize u gospodarstvu.

SNAGE	SLABOSTI
<ul style="list-style-type: none"> • Povoljan geografski položaj Buzeta (položaj uz granicu i položaj prema obali) • Ugodna klima • Očuvana, netaknuta priroda • Bogati i raznoliki prirodni resursi (voda, šume, brda; tartufi, gljive, šparoge; ljekovito bije; privlačni krajobrazi, i dr.) • Bogata kulturno povijesna baština (glagoljica, Aleja glagoljaša, Petrapilosa starogradske jezgre, očuvana arhitektura, Minjera, glazba, buzetski dijalekt i dr.) • Razvijen poduzetnički duh Buzećana (tradicija u obrtništvu, poduzetništvu, industriji) • Međunarodna afirmiranost gospodarskih subjekata • Uspostavljena obrazovna vertikala (povezanost) vrtić – osnovna škola -srednja škola • Talentirani učenici, postizanje dobrih rezultata u sportu, umjetnosti • Dobra institucionalna i vaninstitucionalna skrb o starijim osobama • Podrška razvoju od lokalne samouprave • Uključivanje građana u organizirane humanitarne i druge aktivnosti, npr. Subotina, sportske aktivnosti, rabote, ekološke akcije i dr.) • Poticanje i motiviranje talenata • Rastući broj turističkih dolazaka • Povezivanje javnog i privatnog sektora • Proučavanje vanjskih uspješnih iskustava sa novim oblicima upravljanja gradom • Povezivanje i realizacija suradnje sa drugim istarskim gradovima te susjednim općinama 	<ul style="list-style-type: none"> • Malobrojnost stanovništva • Odlazak mladih • Loša prometna povezanost drugim dijelovima Istre • Nedostatni lokalni prijevoz • Slaba promocija lokalnih kulturnih znamenitosti na nacionalnoj razini • Nedovoljna osviještenost lokalnog stanovništva o zaštiti prirode i okoliša (divlji deponiji) • Visoka cijena rada • Nedostatak stručne radne snage • Nedostatan usklađivanje srednjoškolskih programa s potrebama gospodarstva • Nedovoljni poticaji za razvoj gospodarstva • Neriješeno vlasništvo nad zemljištem, neopremljenost poduzetničke zone • Nedostatak infrastrukture za primanje većeg broja turista i limitirani smještajni kapaciteti • Nedovoljno educiranih turističkih djelatnika • Nedostatak turističke ponude na Ćićariji • Nedostatak komunikacije i koordinacije (i unutar i izvan sektorske) u upravljanju razvojem • Strah od promjena • Nedovoljno razvijeno volonterstvo (uvijek su uključeni isti ljudi pa dolazi do zasićenja)

<ul style="list-style-type: none"> • Povezivanje sa stručnjacima/partnerima iz inozemstva na razvojnim projektima značajnim za grad Buzet (nezainteresiranost za realizaciju međunarodnih projekata) 	
PRILIKE	PRIJETNJE
<ul style="list-style-type: none"> • Porast potražnje za ekološkim proizvodima (mogućnost bolje iskorištenosti prirodnih resursa, razvoj ekološke proizvodnje, veća kvaliteta proizvoda, brendiranje proizvoda i dr.) • Korištenje EU fondova za razvoj Grada Buzeta • Razvoj eko-turizma, sportskog turizma, lovnog, gospodarskog turizma • Konkurentnost s obzirom na klimatske uvjete u odnosu na susjedne zemlje za razvoj outdoor sportova • Prednosti pograničnog područja; <i>“prva vrata u RH i u EU“</i> • Korištenje „dobre prakse“ prijenosa iskustava u upravljaju lokalnim razvojem • Jačanje suradnje s okolnim općinama • Intenziviranje suradnje na zajedničkim projektima sa drugim gradovima u Istri ali i drugim hrvatskim županijama • Daljnje jačanje primjene participativnih oblika upravljanja gradom u skladu sa pristupom koji se primjenjuje uspješno u drugim manjim gradovima EU • Primjena integriranog pristupa upravljanju gradom, slijedom uspješnih europskih iskustava • Spontani dolazak turista 	<ul style="list-style-type: none"> • Ukinut status brdsko-planinskog područja i gubitak financijskih pogodnosti • Globalizacija (odlazak industrije na jeftinija tržišta rada) • Promjene zakonske regulative i uvjeta poslovanja (povećanje poreza i dr.) • Nejasno i neučinkovito definiranje zakonske nadležnosti nad sakupljanjem i zaštitom tartufa i ostalog bilja i dr. • Državne intervencije u prirodu (Hrvatske vode), ugroženost prirodnih resursa • Klimatske promjene • Ograničena financijska sredstva lokalne samouprave za razvoj • Spora i komplicirana državna uprava • Sputavanje razvoja od strane konzervatorskih službi (propisi, način rada i dr.) • Kriza u gospodarstvu - neizvjesnost i nesigurnost (obitelj, natalitet)

3.2. Analiza prednosti, slabosti, prilika i prijetnji za društvo

Društveni razvoj grada Buzeta se temelji na uspješnom prepoznavanju potreba ključnih društvenih skupina i sustavnom ulaganju napora u zadovoljavanje tih potreba. U tom smislu se osobito ističu mjere za podupiranje talentiranih učenika i sportaša čime grad Buzet potvrđuje važnost ulaganja u mlade naraštaje koji će biti budući nositelji razvoja grada. Grad Buzet je ujedno primjer za druge hrvatske gradove za uspostavu kvalitetne brige za stare i nemoćne putem učinkovitog sustava institucionalne i izvaninstitucionalne socijalne skrbi. Kvalitetna briga za mlade i stare je posljedica učinkovite podrške lokalne samouprave, a ujedno se podržava i uključenost građana u volonterske aktivnosti čime se unaprjeđuje zajedništvo i sudjelovanje svih u cjelokupnom društvenom razvoju lokalne zajednice.

Identificirane slabosti onemogućuju potpunu iskorištenost snaga za uspostavljanje dugoročnog i održivog društvenog razvoja. Nedostatni kapaciteti i manjak potrebne kvalitete društvene infrastrukture, prije svega zdravstvene i obrazovne, se manifestiraju u smanjenju kvalitete života

lokalnog stanovništva i nemogućnosti zadržavanja onih društvenih skupina (npr. visokoobrazovani, mlade obitelji) o kojima ovisi dugoročni razvoj grada. Osim infrastrukturnih problema, prepreka jačanju društvenog razvoja su i čimbenici koji umanjuju razinu svijesti i spremnost lokalnog stanovništva za sudjelovanje u inicijativama za jačanje društvenog razvoja (npr. strah od promjena, nedostatak znanja o zdravom životu i preveniranju bolesti, nespremnost na sudjelovanje u volonterskim aktivnostima itd.)

Prilike, čijim iskorištenjem se može osnažiti ukupni društveni razvoj grada Buzeta, uključuju jačanje suradnje sa susjednim općinama i gradovima, ali i onima izvan Istre. Snažnija zajednička suradnja bi doprinijela ujednačavanju društvenog razvoja Bužeštine, uspostavi sinergijskih efekata i oblikovanju zajedničkih projektnih ideja za unaprjeđenje društvenog razvoja ne samo grada Buzeta nego i ostalih hrvatskih gradova uključenih u suradnju.

Glavne prijetnje za društveni razvoj grada Buzeta se, u najvećoj mjeri, odnose na nepovoljno financijsko-administrativno okruženje na nacionalnoj razini. Takvo okruženje utječe na nedovoljna financijska sredstva gradova i općina za razvoj, a u slučajevima kad ona i postoje, ulaganja su usporena kompliciranim birokratskim procedurama i neizvjesnošću izazvanom dugogodišnjom krizom hrvatskog gospodarstva.

SNAGE	SLABOSTI
<ul style="list-style-type: none"> • Uspostavljena obrazovna vertikala (povezanost) vrtić – osnovna škola -srednja škola • Talentirani učenici, postizanje dobrih rezultata u sportu, umjetnosti • Dobra institucionalna i vaninstitucionalna skrb o starijim osobama • Podrška razvoju od lokalne samouprave • Uključivanje građana u organizirane humanitarne i druge aktivnosti, npr. Subotina, sportske aktivnosti, rabote, ekološke akcije i dr.) • Poticanje i motiviranje talenata 	<ul style="list-style-type: none"> • Malobrojnost stanovništva • Odlazak mladih • Nedostatna infrastruktura primarne i bolničke zdravstvene zaštite • Nedostaje savjetovalište za obitelj • Nedovoljna prevencija bolesti stanovništva, posebno kod mladih (nedostatak edukacije o brizi za zdravlje) • Nedostatak koncepta i programa razvoja duhovnog i životnog zdravlja • Nedostatno usklađivanje srednjoškolskih programa s potrebama gospodarstva • Nedostatak infrastrukture za osobe sa posebnim potrebama • Nedostatak smještaja za starije i nemoćne • Strah od promjena • Nedovoljno razvijeno volonterstvo (uvijek su uključeni isti ljudi pa dolazi do zasićenja)
PRILIKE	PRIJETNJE
<ul style="list-style-type: none"> • Jačanje suradnje s okolnim općinama • Intenziviranje suradnje na zajedničkim projektima sa drugim gradovima u Istri ali i drugim hrvatskim županijama 	<ul style="list-style-type: none"> • Ukinut status brdsko-planinskog područja i gubitak financijskih pogodnosti • Ograničena financijska sredstva lokalne samouprave za razvoj • Udaljenost od većih zdravstvenih centara (bolnica) • Spora i komplicirana državna uprava • Kriza u gospodarstvu - neizvjesnost i nesigurnost (obitelj, natalitet)

3.3. Analiza prednosti, slabosti, prilika i prijetnji za gospodarstvo

Ključne odrednice gospodarskog razvoja grada Buzeta su povoljan geografski položaj i raznolikost prirodnih resursa. Raznolikost reljefa i pozicioniranost u blizini obale omogućuje razvoj poljoprivrede i niza različitih oblika turizma. Grad Buzet, osim povoljnog položaja, ima tradiciju razvoja poduzetništva što je dobra pretpostavka za privlačenje novih investicija i jačanja gospodarskog razvoja grada.

Među ograničavajućim faktorima gospodarskog razvoja dominira nekonkurentnost rada i poljoprivredne proizvodnje što dovodi do nezaposlenosti i nemogućnosti tržišnog plasmana poljoprivrednih proizvoda. Uklanjanje ovih slabosti zahtijeva usklađivanje s pozitivnim trendovima iz vanjskog okruženja koji pogoduju razvojnim potencijalima grada Buzeta. Tu se prvenstveno misli na globalne trendove rasta potražnje za ekološkim poljoprivrednim proizvodima i različitim oblicima turizma koji spadaju u glavne prilike za jačanje gospodarstva grada Buzeta.

Prijetnje o kojima treba voditi računa i koje mogu oslabiti gospodarski razvoj grada se tiču nepovoljnog poreznog tretmana poduzetničkih djelatnosti i nejasnih odredbi nacionalnog zakonodavstva kojim se reguliraju pojedine gospodarske djelatnosti bitne za razvoj grada Buzeta (npr. uzgoj ljekovitog bilja i tartufa).

SNAGE	SLABOSTI
<ul style="list-style-type: none"> • Povoljan geografski položaj Buzeta (položaj uz granicu i položaj prema obali) • Bogati i raznoliki prirodni resursi za ruralni razvoj (voda, šume, brda; tartufi, gljive, šparoge; ljekovito bije; privlačni krajobrazi, i dr.) • Bogata kulturno povijesna baština (glagoljica, Aleja glagoljaša, Petrapiloza starogradske jezgre, očuvana arhitektura, Minjera, glazba, buzetski dijalekt i dr.) • Razvijen poduzetnički duh Buzećana (tradicija u obrtništvu, poduzetništvu, industriji) • Međunarodna afirmiranost gospodarskih subjekata • Bogata kulturna i povijesna baština • Znatni potencijali za razvoj outdoor turizma • Rastući broj turističkih dolazaka • Povezivanje javnog i privatnog sektora 	<ul style="list-style-type: none"> • Visoka cijena rada • Visok udio nezaposlenih mladih osoba, žena i starijih od 50 godina • Nedostatak stručne radne snage • Nedostatno usklađivanje srednjoškolskih programa s potrebama gospodarstva • Slaba izgrađenost poduzetničkih zona i niska razina opremljenosti prometnom i komunalnom infrastrukturom • Nedovoljni poticaji za razvoj gospodarstva • Neriješeno vlasništvo nad zemljištem, neopremljenost poduzetničke zone • Izumiranje tradicionalnih i umjetničkih obrta • Rascjepkanost, male parcele i neuređenost poljoprivrednog zemljišta • Nedovoljno razvijena ekološka poljoprivredna proizvodnja, nedovoljni poticaji i educiranost proizvođača • Nedovoljna povezanost i organiziranost malih poljoprivrednih proizvođača • Niska obrazovana razina poljoprivrednika • Zamrlo stočarstvo, proizvodnja mlijeka, mesa i sira • Nedovoljna povezanost poljoprivrede i turizma • Slabe poduzetničke inicijative u poljoprivredi • Nesustavno i nekonzistentno prikupljanje i praćenje podataka vezanih za sektor poljoprivrede (prinosi, prihodi, troškovi proizvodnje i sl.) • Nedostatak infrastrukture za primanje većeg

	broja turista i limitirani smještajni kapaciteti <ul style="list-style-type: none"> • Nedovoljno educiranih turističkih djelatnika • Nedostatak turističke ponude na Ćićariji • Slaba promocija lokalnih kulturnih znamenitosti na nacionalnoj razini
PRILIKE	PRIJETNJE
<ul style="list-style-type: none"> • Porast potražnje za ekološkim proizvodima (mogućnost bolje iskorištenosti prirodnih resursa, razvoj ekološke proizvodnje, veća kvaliteta proizvoda, brendiranje proizvoda i dr.) • Korištenje EU fondova za razvoj Grada Buzeta • Razvoj eko-turizma, sportskog turizma, lovnog, gospodarskog turizma • Konkurentnost s obzirom na klimatske uvjete u odnosu na susjedne zemlje za razvoj outdoor sportova • Prednosti pograničnog područja; "prva vrata u RH i u EU" • Spontani dolazak turista 	<ul style="list-style-type: none"> • Ukinut status brdsko-planinskog područja i gubitak financijskih pogodnosti • Globalizacija (odlazak industrije na jeftinija tržišta rada) • Promjene zakonske regulative i uvjeta poslovanja (povećanje poreza i dr.) • Nejasno i neučinkovito definiranje zakonske nadležnosti nad sakupljanjem i zaštitom tartufa i ostalog bilja i dr. • Ograničena financijska sredstva lokalne samouprave za razvoj • Spora i komplicirana državna uprava • Sputavanje razvoja od strane konzervatorskih službi (propisi, način rada i dr.) •

3.4. Analiza prednosti, slabosti, prilika i prijetnji za urbano okruženje

Grad Buzet se nalazi unutar povoljnog urbanog okruženja koje pozitivno utječe na ukupni razvoj grada. Ključne snage, zbog kojih se urbano okruženje grada Buzeta može okarakterizirati kao povoljno, su: očuvanost i raznolikost prirodnih resursa, kvaliteta primarne infrastrukture i uspostavljena dobra suradnja unutar grada kao i s drugim gradovima iz Hrvatske i inozemstva. Slabosti koje umanjuju pogodnost urbanog okruženja su znatno manje zastupljene u odnosu na snage, no moraju biti uzete u obzir kako ne bi poništile pozitivne učinke snaga i prilika. Među njima se ističu loša prometna povezanost, manjkavosti u upravljanju razvojem grada i strah od promjena koji otežava participativnost svih društvenih skupina u upravljanju razvojem grada.

Prilike iz vanjskog okruženja koje treba koristiti za unaprjeđenje urbanog okruženja se u prvom redu odnose na mogućnost korištenja međunarodnih financijskih instrumenata kao što su EU fondovi, kao i mogućnost primjene pozitivnih iskustava drugih gradova. Uspješnim maksimiziranjem ovih prilika se umanjuje negativan učinak potencijalnih opasnosti kao što je restriktivna proračunska politika države.

SNAGE	SLABOSTI
<ul style="list-style-type: none"> • Ugodna klima • Očuvana, netaknuta priroda, tlo vode i zrak • Bogati i raznoliki prirodni resursi (voda, šume, brda; tartufi, gljive, šparoge; ljekovito bilje; privlačni krajobrazi, i dr.) • Odgovarajući sustav vodoopskrbe i odvodnje • Pokrenuti projekti energetske efikasnosti • Dobar geografski smještaj • Pokrivenost širokopojasnom infrastrukturom • Podrška razvoju od lokalne samouprave • Uključivanje građana u organizirane 	<ul style="list-style-type: none"> • Loša prometna povezanost drugim dijelovima Istre • Nedostatni lokalni prijevoz • Nedostatak komunikacije i koordinacije (i unutar i izvan sektorske) u upravljanju razvojem • Strah od promjena

<p>humanitarne i druge aktivnosti, npr. Subotina, sportske aktivnosti, rabote, ekološke akcije i dr.)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Proučavanje vanjskih uspješnih iskustava sa novim oblicima upravljanja gradom • Povezivanje i realizacija suradnje sa drugim istarskim gradovima te susjednim općinama • Povezivanje sa stručnjacima/partnerima iz inozemstva na razvojnim projektima značajnim za grad Buzet 	
PRILIKE	PRIJETNJE
<ul style="list-style-type: none"> • Korištenje EU i ostalih izvora financiranja za okolišne i ostale projekte komunalne infrastrukture • Korištenje „dobre prakse“ prijenosa iskustava u upravljaju lokalnim razvojem • Jačanje suradnje s okolnim općinama • Intenziviranje suradnje na zajedničkim projektima sa drugim gradovima u Istri ali i drugim hrvatskim županijama • Daljnje jačanje primjene participativnih oblika upravljanja gradom u skladu sa pristupom koji se primjenjuje uspješno u drugim manjim gradovima EU • Primjena integriranog pristupa upravljanju gradom, slijedom uspješnih europskih iskustava • 	<ul style="list-style-type: none"> • Ukinut status brdsko-planinskog područja i gubitak financijskih pogodnosti • Spora i komplicirana državna uprava • Sputavanje razvoja od strane konzervatorskih službi (propisi, način rada i dr.)

4. STRATEŠKI OKVIR

4.1. Vizija

Vizija je „ostvariv san koji upućuje na to kako bi dionici koji predstavljaju zajednicu, ali i njezini članovi, željeli da ona izgleda u budućnosti“. Vizija pretpostavlja jasnu i sveobuhvatnu sliku budućnosti zajednice, predodžbu budućih događaja, dugoročni željeni rezultat unutar kojeg su članovi zajednice slobodni identificirati i rješavati probleme koji stoje na putu njezina ostvarenja. No, vizija nije utopija, nije budućnost o kojoj se ne vodi briga kako ju dosegnuti, kako utvrditi prevladavanje jaza između zbilje i te budućnosti. Pri donošenju vizije nije dovoljno samo željeti, već treba i uvažiti realne mogućnosti razvoja, stvarne resurse i potencijale.

Vizija razvoja grada Buzeta predstavlja razvojni okvir kojim se preciznije definira što se točno želi postići u razvoju, ali i što se može i što treba, čime se omogućuje dugoročno planiranje, usklađivanje, koordiniranje, usmjeravanje i mjerenje napretka. Vizija razvoja grada Buzeta koju su utvrdili dionici na radionicama glasi:

Vizija za Grad Buzet:

Buzet je suvremeni grad zadovoljnih ljudi s konkurentnim gospodarstvom, atraktivnom prirodnom i kulturnom baštinom, koji svoj razvoj temelji na tradicijskim vrijednostima i održivom razvoju.
OBUZETI BUZETOM!

Viziju razvoja grada Buzeta čine tri glavne sastavnice i dvije skupine načela i vrijednosti. Na prvom mjestu su građani i sve ono što omogućuje i doprinosi visokoj kvaliteti života u gradu Buzetu. S time je povezano okruženje koje bitno utječe na život građana, a to je atraktivna prirodna i kulturna baština, samo pod uvjetom da se čuvaju i njeguju sve njezine vrijednosti. A osnovu toga čini gospodarstvo Buzeta koje ima i razvija sposobnosti da održi i poveća svoju konkurentnost.

4.2. Ciljevi

Vizija razvoja grada Buzeta se razrađuje kroz hijerarhiju ciljeva i mjera. Na vrhu su specifični ciljevi kojih ima 5 i koji se dalje konkretiziraju kroz niz mjera. Specifični ciljevi su:

1. Specifični cilj: Poticati konkurentno gospodarstvo
2. Specifični cilj: Razvijati turizam održivim korištenjem prirodne i kulturne baštine
3. Specifični cilj: Poticati ruralni razvoj
4. Specifični cilj: Kontinuirano povećavati kvalitetu življenja
5. Specifični cilj: Jačati upravljanje gradom

Specifični cilj 1: Poticati konkurentno gospodarstvo

Relevantnost

Za razvoj grada Buzeta značajno je sustavno poticati i jačati konkurentnost poduzetnika i gospodarstva u cjelini, svim raspoloživim lokalnim sredstvima i korištenjem mogućnosti koje pružaju državni i EU programi i dugi izvori. Polazeći od toga da je konkurentnost skup faktora, javnih politika i institucija koje kompleksno utječu na razinu produktivnosti odnosno na kvalitetu poslovnog sektora i poslovnog okruženja, za grad Buzet, imajući u vidu resurse s kojima raspolaže, ponajprije su ključna slijedeća područja konkurentnosti: infrastruktura, institucije, obrazovanje i savjetodavna podrška, zatim efikasnost tržišta rada i financijska podrška te inovacijski faktori i inovativnost

Očekivani načini ostvarenja

Buzet će provedbu ovog cilja ostvariti kroz razvoj poduzetničkih zona radi privlačenja novih gospodarskih subjekata i investitora, poticanje razvoja poduzetništva i poticanje ostanka mladih obrazovanih ljudi.

Dosljednost

Opredjeljenjem za jačanje konkurentnosti lokalnog gospodarstva, grad Buzet doprinosi povećanju konkurentnosti ukupnog gospodarstva Istarske županije budući da je konkurentno gospodarstvo jedan od strateških ciljeva Županijske razvojne strategije Istarske županije do 2020. godine. Na

nacionalnoj razini, ovaj cilj se uklapa u ciljeve svih relevantnih strateških dokumenata koji se odnose na poboljšanje poslovnog okruženja za razvoj poduzetništva. To je, prije svega, Strategija poduzetništva Republike Hrvatske 2013.-2020. čiji je opći cilj povećanje konkurentnosti malog gospodarstva u Hrvatskoj. Ujedno se ovim ciljem daje doprinos ostvarenju Strategije pametne specijalizacije Republike Hrvatske, i to kroz jačanje gospodarskog rasta i otvaranja novih radnih mjesta u ključnim sektorima. Strategija za razvoj društvenog poduzetništva 2015.-2020. identificira pozitivne učinke društvenog poduzetništva u jačanju konkurentnosti cjelokupnog gospodarstva Hrvatske, pa se ovim ciljem ostvaruje doprinos i ovom strateškom dokumentu. Industrijskom strategijom Republike Hrvatske za razdoblje do 2020. se potiče jačanje konkurentnosti poduzetnika u industrijskim djelatnostima. Konkurentnost europskog gospodarstva je u fokusu glavnih strateških dokumenata Europske unije, i to krovne razvojne strategije Europa 2020, Akcijskog plana za razvoj poduzetništva do 2020. godine i Predvodničke inicijative „Industrijska politika za globalizacijsko doba“, pa se grad Buzet ovim ciljem uklapa i u europske razvojne ciljeve do 2020. godine. Strateško opredjeljenje za jačanje konkurentnosti malog i srednjeg gospodarstva je identificirano i u okviru Operativnog programa Konkurentnost i kohezija (OPKK) koji je osnova povlačenja EU fondova za Republiku Hrvatsku do 2020. godine. Ovim ciljem se grad Buzet uklapa u tematski cilj 3 OPKK-a: Poboljšanje konkurentnosti malih i srednjih poduzeća, poljoprivrednog sektora i sektora za ribarstvo i akvakulturu.

Pokazatelji učinka

Cilj	Pokazatelj učinka			Početna vrijednost		Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
	Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina	Vrijednost	Godina		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(6)	(7)	(8)	(9)
Poticati konkurentno gospodarstvo	Nezaposlene radno sposobne osobe	Broj	Broj nezaposlenih osoba u ukupnom aktivnom stanovništvu	183	2014.	- 10%	2020.	Godišnje	HZZ

Specifični cilj 2: Razvijati turizam održivim korištenjem prirodne i kulturne baštine

Relevantnost

Specifični cilj Razvijati turizam održivim korištenjem prirodne i kulturne baštine je usredotočen prvenstveno na načelo održivosti. To podrazumijeva da se ta baština koristi kao resurs za gospodarski i sveukupni razvoj lokalne zajednice uz istodobno poboljšanje njezine zaštite i očuvanja. To pridonosi osiguravanju održivosti prirodne i kulturne baštine. Prirodna i kulturna baština na području Grada Buzeta i okolice svojom raznolikošću, brojnošću, vrijednostima i značajem predstavlja potencijal za razvoj turizma, osobito novih i inovativnih oblika kao što je vitality i zdravstveni turizam, ali i poduzetništva (zapošljavanje, nova poduzeća, inovacije, prihodi zajednici, poticanje razvoja drugih gospodarskih i društvenih djelatnosti i dr.). Osim važnosti za gospodarski razvoj, turizam i poduzetništvo utemeljeni na periodnoj i kulturnoj baštini pridonose stvaranju simboličkih vrijednosti i njegovanju identiteta, prepoznatljivosti grada Buzeta.

Očekivani načini ostvarenja

Ovaj cilj će se ostvariti održivom ekonomskom valorizacijom prirodnih i kulturnih resursa grada Buzeta. Razvoj novih i unaprjeđenje postojećih turističkih proizvoda i usluga doprinijet će stvaranju jedinstvenog i prepoznatljivog turističkog proizvoda koji će osigurati stabilan, dugoročan i održiv razvoj turizma na području grada.

Dosljednost

Turizam je jedna od temeljnih gospodarskih grana Istarske županije zbog čega je razvoj održivog turizma jedan od strateških ciljeva Županijske razvojne strategije Istarske županije do 2020. godine. Prema tome, ovaj cilj podupire turistički razvoj cjelokupne Istarske županije. Turizam je ujedno i među ključnim gospodarskim sektorima za cjelokupni gospodarski razvoj Republike Hrvatske. Razvoj održivog turizma grada Buzeta je stoga u skladu s vizijom i ciljevima nacionalne Strategije razvoja turizma RH do 2020. godine. Vizija razvoja hrvatskog turizma do 2020. godine je definirana kao: „Hrvatska je u 2020. godini globalno prepoznata turistička destinacija, konkurentna i atraktivna za investicije, koja stvara radna mjesta i na održiv način upravlja razvojem na svom cjelokupnom prostoru, njeguje kulturu kvalitete, a svojim gostima tijekom cijele godine pruža gostoljubivost, sigurnost i jedinstvenu raznovrsnost autentičnih sadržaja i doživljaja.“ Nacionalnom strategijom razvoja turizma se naglašava potreba diverzifikacije turističke ponude razvojem selektivnih oblika turizma. Između ostalog, potiče se razvoj zdravstvenog i kulturnog turizma, koji je ujedno i jedan od prioriteta u sklopu cilja razvoja turističke ponude grada Buzeta. Ovaj cilj se ujedno uklapa i u ostvarenje ciljeva razvoja turističke ponude klastera Unutrašnjost Istre, definiranim u okviru Masterplana za razvoj turizma Istre do 2012. godine. Prema tom dokumentu, turistička ponuda unutrašnjosti Istre treba se temeljiti na uključenosti tradicionalnog načina života i uživanju u Istarskoj kulturi i gastronomiji.

Razvoj turizma grada Buzeta se temelji na načelu održivog korištenja prirodne i kulturne baštine što je u skladu s tematskim ciljem 6 OPKK – Očuvanje i zaštita okoliša i promocija resursne učinkovitosti odnosno investicijskim prioritetom 6c – Očuvanje, zaštita, promicanje i razvoj prirodne i kulturne baštine.

Pokazatelji učinka

Cilj	Pokazatelj učinka			Početna vrijednost		Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
	Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina	Vrijednost	Godina		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(6)	(7)	(8)	(9)
Razvijati turizam održivim korištenjem prirodne i kulturne baštine	Turistički dolasci	Broj	Broj dolazaka domaćih i stranih turista u grad Buzet godišnje	9.639	2014.	20.000	2020.	Godišnje	TZ Grad Buzet

Specifični cilj 3: Poticati ruralni razvoj

Relevantnost

Područje Buzeštine i Buzeta tradicionalno je ruralni kraj sa znatno većim potencijalima od onih koji se trenutno koriste. Uz okrupnjavanje poljoprivrednih posjeda nastojanja su usmjerena na povezivanje i zajedničku suradnju poljoprivrednika te proizvodnju hrane temeljenu na domaćim, autohtonim, ekološki proizvedenim sirovinama i povezivanje sa turizmom.

Očekivani načini ostvarenja

Ključni prioriteti za ostvarenje ovog cilja su jačanje ekološke poljoprivredne proizvodnje, unapređenje proizvodnje autohtonih proizvoda i revitalizacija ruralnih područja u okruženju grada Buzeta.

Dosljednost

Ovaj cilj u potpunosti podržava ciljeve županijske razvojne strategije te relevantnih nacionalnih strateških dokumenata i programa iz područja poljoprivredne politike. Strateškim planom Ministarstva poljoprivrede za razdoblje iz 2016. godine je određena vizija prema kojoj je do 2018. godine potrebno osigurati „viši životni standard proizvođačima hrane, potrošačima sigurnu i

kvalitetnu hranu po pristupačnim cijenama, te održivo i skladno korištenje šuma i voda i trajno poboljšanje njihovog stanja“. Ovim specifičnim ciljem grad Buzet osobito podržava cilj 3 Strateškog plana, definiran kao: Poboljšanje uvjeta života na ruralnom prostoru. Opredjeljenost grada Buzeta za razvojem ekološke poljoprivredne proizvodnje je u skladu s nacionalnim Akcijskim planom razvoja ekološke poljoprivrede u Republici Hrvatskoj 2011.-2016. čiji je opći cilj povećanje udjela površina pod ekološkom poljoprivredom. Za korištenje EU fondova u području poljoprivredne politike izrađen je dokument Program ruralnog razvoja 2014.-2020. godine kojim se podupiru opći ciljevi poljoprivredne politike Europske unije. Cilj ruralnog razvoja grada Buzeta definiran je u suglasju sa sva tri cilja Programa, i to: 1. Poticati konkurentnost poljoprivredne proizvodnje, 2. Osigurati održivo upravljanje prirodnim resursima i klimatskim promjenama i 3. Postići uravnotežen teritorijalni razvoj ruralnih područja, uključujući stvaranje i očuvanje radnih mjesta. Revitalizacija uzgoja autohtonih stočnih vrsta, kao što je istarsko govedo, je jedna od odrednica razvoja poljoprivrede na području Istarske županije i Buzeštine. Time se ostvaruje opći cilj očuvanja autohtonih životinjskih pasmina definiran u okviru Nacionalnog programa očuvanja izvornih i zaštićenih pasmina domaćih životinja u Republici Hrvatskoj.

Pokazatelji učinka

Cilj	Pokazatelj učinka			Početna vrijednost		Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
	Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina	Vrijednost	Godina		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(6)	(7)	(8)	(9)
Poticati ruralni razvoj	Aktivna poljoprivredna gospodarstva	Broj	Pravne i fizičke osobe upisane u Upisnik poljoprivrednika koje se bave poljoprivrednom proizvodnjom	354	2012.	+ 10%	2020.	Godišnje	Ministarstvo poljoprivrede

Specifični cilj 4: Kontinuirano povećavanje kvalitete življenja

Relevantnost za situaciju

Kontinuirano povećavanje kvalitete življenja je specifični cilj koji određuje glavne pravce i aktivnosti i da bi se ostvarilo povećanje kvalitete življenja građana i sada i u budućnosti. Naglasak je na trajnom djelovanju i provedbi aktivnosti koje trebaju građanima pomoći da zdravo žive u duhovom i tjelesnom pogledu, za što je potrebno osigurati zdravi okoliš, dobre uvjete za sport i rekreaciju i dobru zdravstvenu zaštitu i brigu o starijim osobama i onima s posebnim potrebama. Također, to podrazumijeva i poticanje i podršku građanima da proaktivno sudjeluju u ovim aktivnostima, a osobito u području prevencije bolesti, humanitarnom i volonterskom radu i u radu organizacija civilnog društva. Uz to, ovaj specifični cilj obuhvaća aktivnosti na lokalnoj sredini koje doprinose povećanju nataliteta i unapređenju obiteljskog života.

Opis načina ostvarenja cilja

Ovaj cilj ostvaruje se kroz 4 prioriteta: poticati institucionalnu i izvaninstitucionalnu skrb o starijima, djeci i osobama s posebnim potrebama, poticati povećanje nataliteta i obitelji s više djece, poticati uključivanje stanovništva u humanitarne, kulturne i sportske aktivnosti i poticati osuvremenjivanje zdravstvenih ustanova i usluga.

Dosljednost

Povećanje kvalitete života građana grada Buzeta slijedi cilj povećanja kvalitete života stanovnika Istarske županije, kako je to i naznačeno strateškim ciljem u okviru Županijske razvojne strategije Istarske županije za razdoblje do 2020. godine. Unaprjeđenjem kvalitete života se doprinosi i ciljevima pojedinih sektorskih strateških dokumenata na nacionalnoj razini. Tako se ovaj cilj u prvom

redu nadovezuje na Strategiju razvoja sustava socijalne skrbi u Republici Hrvatskoj 2011.-2016., i to osobito s obzirom na nacionalne ciljeve deinstitucionalizacije sustava socijalne skrbi i širenja mreže socijalnih usluga. Poticanjem razvoja volonterstva, ovaj cilj doprinosi i realizaciji ciljeva Nacionalne strategije stvaranja povoljnog okruženja za razvoj civilnog društva 2012.-2016. (nacrt), osobito ciljevima osnaženja kapaciteta organizacija civilnog društva i poticanjem ujednačenog razvoja i zastupljenosti organizacija civilnog društva u svim regijama RH. Identificiranjem prioriteta za poboljšanje usluga zdravstvenog sustava, ovaj cilj je u skladu s ciljevima Nacionalne strategije razvoja zdravstva od 2012. do 2020. godine. Ujedno je vidljiva i poveznica ovog cilja i tematskih ciljeva i prioriteta Operativnih programa. Cilj odgovara tematskom cilju 09– Promicanje socijalne uključenosti, borba protiv siromaštva i svih oblika diskriminacije i prioritetima tog cilja, specificiranim u OPKK i Operativnom programu Učinkoviti ljudski potencijali (OPULJP) (prioritet 9iv - Poboljšanje pristupa pristupačnim, održivim i visokokvalitetnim uslugama, uključujući usluge zdravstvene skrbi i socijalne usluge od općeg interesa).

Pokazatelji učinka

Cilj	Pokazatelj učinka			Početna vrijednost		Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
	Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina	Vrijednost	Godina		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(6)	(7)	(8)	(9)
Kontinuirano povećavati kvalitetu življenja	Broj novorođene djece godišnje	Broj	Porast broja novorođene djece godišnje	54	2014.	+ 20%	2020.	Godišnje	Centar za socijalnu skrb Buzet

Specifični cilj 5: Jačati upravljanje gradom

Relevantnost

Specifični cilj - Jačati upravljanje gradom doprinosi unaprjeđenju transparentnosti, učinkovitosti i pouzdanosti javne uprave te unaprjeđenju kvalitete suradnje između javne uprave i građana. Povećanje učinkovitosti i djelotvornosti rada institucija javne uprave osigurava smanjenje administrativnih barijera i troškova pokretanja poslovanja za privatne ulagače te stvaranje povoljnog poslovnog okruženja. U okviru ovog strateškog cilja će se poticati i jačanje suradnje s gradovima i općinama sa svrhom razmjene iskustva i znanja te pokretanja zajedničkih projekata kojima će se osigurati veći doprinos ujednačenom razvoju gradova i općina Istarske županije. Izgradnja prepoznatljivog i jedinstvenog imidža Grada će se poticati inicijativama usmjerenim na brendiranje i jačanje vidljivosti sastavnica identiteta grada. Vjerodostojna prepoznatljivost, koja se stalno potvrđuje i dokazuje, koja je u skladu s regionalnim i nacionalnim, pa i međunarodnim okruženjem, jednako je važna kako za povećanje konkurentnosti, privlačenje ulaganja, razvoj novih djelatnosti tako i za privlačenje mladih i obrazovanih ljudi i obitelji, za pružanje visoke kvalitete života u materijalnom i duhovnom pogledu.

Očekivani načini ostvarenja

Ovaj specifični cilj ostvaruje se kroz aktivnosti ostvarivanja slijedećih prioriteta: izgraditi prepoznatljivost grada i okolice, razvijati e-upravu i jačati međugradsku, međunarodnu i međuopćinsku suradnju.

Dosljednost

Ovim ciljem se osigurava mogućnost korištenja EU sredstava za integrirana teritorijalna ulaganja u urbanim područjima u okviru Europskog fonda za regionalni razvoj do 2020. godine. Opravdanje za oblikovanje ovog cilja je vidljivo iz OPULJP, odnosno tematskog cilja 11 - Jačanje institucionalnih kapaciteta javnih tijela i zainteresiranih strana te učinkovite javne uprave i prioriteta 11ii - Izgradnja

kapaciteta za sve dionike koji osiguravaju obrazovanje, cjeloživotno obrazovanje, osposobljavanje te zapošljavanje i socijalne politike, uključujući uz pomoć sektorskih i teritorijalnih paktova radi omogućavanja reformi na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini. Ujedno se podupire i realizacija cilja 16. Racionalizacija sustava lokalne i područne (regionalne) samouprave i mjere 3.13. Razviti proces teritorijalne decentralizacije u okviru nacionalne Strategije razvoja javne uprave 2014.-2020. (nacrt).

Pokazatelji učinka

Cilj	Pokazatelj učinka			Početna vrijednost		Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
	Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina	Vrijednost	Godina		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(6)	(7)	(8)	(9)
Jačati upravljanje gradom	Broj međugradskih suradnji i zajedničkih EU projekata	Broj	Porast broja međugradskih suradnji i zajedničkih EU projekata	7	2014.	14	2020.	Godišnje	Grad Buzet

4.3. Razvojni prioriteti i mjere

Definiranjem razvojnih prioriteta se osigurava doprinos realizaciji identificiranih razvojnih potreba područja utjelovljenih u oblikovanim specifičnim ciljevima. Ukupno je 16 razvojnih prioriteta, od čega tri podupiru ostvarenje specifičnih ciljeva 1, 2 i 5, dva su vezana za specifični cilj 3, a pet prioriteta je namijenjeno ostvarenju specifičnog cilja 4. Intervencijska logika je dopunjena mjerama kroz koje se operacionaliziraju razvojni prioriteti. Mjere su okvir za provedbu razvojnih projekata s definiranim kvantificiranim pokazateljima kojima se prati uspješnost ostvarenja mjere. Svaka od mjera unutar pojedinog razvojnog prioriteta omogućuje ostvarenje tog prioriteta, a sve one zajedničkim sinergijskim djelovanjem podupiru ostvarenje specifičnih ciljeva i vizije.

Razvojni prioritet 1.1 - Razvijati poduzetničku infrastrukturu radi privlačenja novih gospodarskih subjekata i investitora

Cilj

Provedbom ovog prioriteta želi se povećati poduzetničkih rang grada Buzeta jačanjem poticajne poduzetničke klime na području grada.

Opravdanje

Realizacijom ovog prioriteta se izravno doprinosi ostvarenju specifičnog cilja 1 – Poticati konkurentno gospodarstvo. Poduzetništvo je glavni izvor jačanja konkurentnosti, zapošljavanja i stvaranja dodane vrijednosti za ukupni razvoj grada. Poduzetničke zone na području grada su glavno mjesto na kojem se razvijaju proizvodne i zanatske djelatnosti. Zone nisu do kraja opremljene osnovnom infrastrukturom (npr. komunalnom, tehnološkom, energetsom) pa opravdanost provedbe ovog prioriteta proizlazi iz nužnosti za stvaranjem osnovnih preduvjeta za unaprijeđenje razvoja poduzetništva na području grada.

Opis

Prioritet se ostvaruje kroz tri mjere kojima će se sinergijski utjecati na razvoj poduzetničkih zona, i to kroz poticanje infrastrukturnog razvoja zona kao i oblikovanjem i provedbom marketinških i promotivnih aktivnosti za privlačenje poduzetnika u zone.

Mjere

Mjera 1.1.1. Unaprijediti opremljenost postojeće i razvoj nove poduzetničke infrastrukture (komunalna, tehnološka, elektroenergetska i dr. infrastruktura)

Popis indikativnih aktivnosti

- Izgraditi i proširiti infrastrukturnu opremljenosti poduzetničkih zona
- Izraditi analizu i plan razvoja novih poduzetničkih zona, pribaviti potrebnu projektnu dokumentaciju i ishoditi potrebna odobrenja

Pokazatelji ishoda za mjeru 1.1.1.

Pokazatelj ostvarenja			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
Izgrađenost poduzetničke infrastrukture	kn	Ulaganja u izgrađenost poduzetničke infrastrukture	5 mil	2020.	Godišnje	Gradski ured za gospodarstvo

Mjera 1.1.2. Povećati atraktivnost poduzetničkih zona za investitore

Popis indikativnih aktivnosti

- Razvijati marketinške i promotivne aktivnosti za privlačenje poduzetnika u zone
- Oblikovati i provoditi poticajne administrativne i financijske mjere sa svrhom olakšanja poslovanja poduzetnicima

Pokazatelji ishoda za mjeru 1.1.2.

Pokazatelj ostvarenja			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
Ulaganja u razvoj poduzetništva	kn	Iznos i vrsta proračunskih ulaganja za potrebe razvoja poduzetničkih aktivnosti na području grada	550,000	2020.	Godišnje	Gradski ured za gospodarstvo

Mjera 1.1.3. Energetska učinkovitost

Popis indikativnih aktivnosti

- Inicirati i provoditi projekte energetske učinkovitosti
- Poticati korištenje obnovljivih izvora energije

Pokazatelji ishoda za mjeru 1.1.2.

Pokazatelj ostvarenja			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
Obnovljeni objekti (u javnom i privatnom vlasništvu) koji su energetske učinkoviti	Broj	Broje energetske učinkovitih projekata	70%	2020.	Godišnje	Grad Buzet

Razvojni prioritet 1.2 - Poticati razvoj poduzetništva

Cilj

Prioritet nastoji potaknuti razvoj poduzetničkih vještina, suradnje i obrazovanih programa za bavljenje poduzetništvom.

Opravdanje

Svjetski razvojni trendovi ukazuju na to da je malo i srednje poduzetništvo glavni pokretač razvoja jer stvara inovacije, nova tehnološka rješenja i općenito novu vrijednost za gospodarstvo. Namjera ovog prioriteta je doprinijeti povećanju konkurentnosti gospodarstva grada Buzeta kroz jačanje spremnosti

pojedinaца na bavljenje poduzetništvom i unaprjeđenje institucionalne, administrativne i financijske podrške razvoju poduzetništva.

Opis

Ostvarenju ovog prioriteta doprinose dvije mjere kojima se potiče razvoj poduzetništva kroz specifično oblikovane obrazovne programe namijenjene stjecanju poduzetničkih vještina, jačanje poduzetničke suradnje i provedba aktivnosti za podršku razvoju poduzetništva.

Mjere

Mjera 1.2.1 Poticati povezivanje obrazovnih programa za mlade i odrasle (cjeloživotno učenje) s potrebama gospodarstva

Popis indikativnih aktivnosti

- Poboljšati suradnju između obrazovnih ustanova i privatnog sektora
- Jačati uključenost građana u programe cjeloživotnog učenja
- Kontinuirano pratiti potrebe lokalnog gospodarstva i kvalitetu obrazovnih programa
- Poticati poduzetničku suradnju i umrežavanje svih gospodarskih subjekata

Pokazatelji ishoda za Mjeru 1.2.1.

Pokazatelj ostvarenja			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
Verificirani programi za obrazovanje odraslih	• Broj verificiranih programa za obrazovanje odraslih	Osigurati usklađenost između ponude i potražnje za radnom snagom na lokalnom tržištu rada kao preduvjeta za stabilan društveni i ekonomski razvoj	+ 10%	2020.	Godišnje	Grad Buzet

Mjera 1.2.2. Unaprijediti financijsko i administrativno okruženje za razvoj poduzetništva

Popis indikativnih aktivnosti

- Razraditi kriterije i modele financijske podrške poduzetnicima;
- Oblikovati program mjera za smanjenje i uklanjanje administrativnih barijera;
- Pratiti djelotvornost provedbe razrađenih mjera

Pokazatelji ishoda za Mjeru 1.2.2.

Pokazatelj ostvarenja			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
Poduzetnici koji su završili poslovnu godinu s ostvarenom dobiti	Broj	Uspješnost poslovanja poduzetnika registriranih na području grada Buzeta	20%	2020.	Godišnje	FINA

Razvojni prioritet 1.3. - Poticati ostanak mladih obrazovanih ljudi

Cilj

Cilj ovog prioriteta je zadržati mlado, radno sposobno i visokoobrazovano stanovništvo kako bi se doprinijelo razvoju gospodarstva i poboljšanju demografske slike grada.

Opravdanje

Zastupljenost visokoobrazovanih osoba u gradu Buzetu (15%) je ispod prosjeka Istarske županije (16,41%), a više od polovice stanovništva ima srednju stručnu spremu (51,09%). Ostvarenje ovog prioriteta je stoga potrebno zbog zadržavanja ionako niskog udjela visokoobrazovanih, kao i poticanje

osoba sa srednjom stručnom spremom na nastavak školovanja. Jačanje udjela visokoobrazovanih osoba u ukupnoj obrazovnoj strukturi stanovništva i sprječavanje iseljavanja visokoobrazovanih je preduvjet razvoja postojećih i stvaranja novih gospodarskih djelatnosti čime se doprinosi jačanju konkurentnosti gospodarstva grada.

Opis

Za ostvarenje ovog prioriteta su razrađene dvije mjere u okviru kojih će se provesti aktivnosti za jačanje zapošljivosti mladog obrazovanog stanovništva te kvaliteta njihovog života u gradu Buzetu.

Mjere

Mjera 1.3.1. Jačati motivaciju mladih ljudi za samozapošljavanjem i pokretanjem vlastitog posla

Popis indikativnih aktivnosti

- Identificirati i analizirati prepreke mladih ljudi za bavljenje poduzetništvom
- Oblikovati i provoditi poticajne mjere za mlade poduzetnike
- Osmisliti provedbu edukativnih programa za mlade poduzetnike
- Redovito provoditi ispitivanje zadovoljstva mladih poduzetnika o edukativnim programima i poticajnim mjerama

Pokazatelji ishoda za Mjeru 1.3.1.

Definicija (1)	Jedinica (2)	Opis (3)	Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja (6)	Izvor (7)
			Vrijednost (4)	Godina (5)		
Nezaposlene osobe do 29 godina	Stopa (%)	Udio nezaposlenih osoba do 29 godina u ukupnom broju nezaposlenih radno sposobnih osoba na području grada Buzeta	- 10%	2020.	Godišnje	HZZ

Mjera 1.3.2. Poboľjšati radne i životne uvjete za mlade obrazovane ljude

Popis indikativnih aktivnosti

- Osigurati povoljnije životne uvjete za mlade visokoobrazovane osobe (porezne olakšice, subvencije poslodavcima za zapošljavanje mladih visokoobrazovanih osoba, stambeno pitanje, subvencioniranje vrtića za djecu, zdravstvena zaštita itd.);
- Poticati zapošljavanje visokoobrazovanih mladih osoba;
- Podupirati razvoj specifičnih vještina i kompetencija mladih osoba u skladu s potrebama lokalnog tržišta rada

Pokazatelji ishoda za Mjeru 1.3.2

Definicija (1)	Jedinica (2)	Opis (3)	Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja (6)	Izvor (7)
			Vrijednost (4)	Godina (5)		
Stipendije učenicima srednjoškolskih obrazovnih ustanova	Broj	Financijska pomoć srednjoškolcima iz gradskog proračuna sa svrhom poticanja školovanja mladih osoba za zanimanja za kojima je iskazana potreba na lokalnom tržištu rada	-10%	2020.	Godišnje	Gradski ured za gospodarstvo

Razvojni prioritet - 2.1. Razviti vitality turizam

Cilj

Prioritetom se podupire diverzifikacija turističke ponude kroz valorizaciju nedovoljno korištenih turistički atraktivnih potencijala Buzeta

Opravdanje

Prirodni lokaliteti za razvoj vitality turizma, kao što su izvori ljekovite termalne vode nisu dovoljno valorizirani u ukupnoj turističkoj ponudi grada pa se očekuje da će ovaj prioritet doprinijeti održivom razvoju turizma kroz jačanje sudjelovanja vitality turizma u ukupnoj turističkoj ponudi i povećanju prihoda od turizma.

Opis

Za potrebe ostvarenja ovog prioriteta oblikovana je jedna mjera kojima se osnažuje korištenje potencijala za razvoj vitality turizma i povezanost s ostalim selektivnim oblicima turizma.

Mjere

Mjera 2.1.1. Jačati korištenje potencijala Buzeštine za razvoj vitality turizma

Popis indikativnih aktivnosti

- Poticati razvoj inovativnih ideja u segmentu vitality turizma
- Razvijati nove sadržaje i infrastrukturu za unaprjeđenje kvalitete vitality turizma
- Jačati edukaciju i suradnju dionika relevantnih za unaprjeđenje kvalitete ponude vitality turizma (turistički djelatnici, civilne udruge, ugostiteljsko-turistički objekti, zdravstvene ustanove itd.)
- Jačati povezanost vitality turizma s drugim selektivnim oblicima turizma (gastro, eno, outdoor, izletnički turizam i dr.)

Pokazatelji ishoda za Mjeru 2.1.1.

Definicija	Pokazatelj ostvarenja		Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
Prihodi gradskog proračuna od turizma	Udio u ukupnim proračunskim prihodima	Prihodi od projekata u turizmu u odnosu na ukupne prihode gradskog proračuna	Rast 100%	2020.	Godišnje	Grad Buzet, TZ Grada Buzeta

Razvojni prioritet - 2.2. Razviti kulturni turizam

Cilj

Osigurati održivo korištenje materijalne i nematerijalne kulturne baštine

Opravdanje

Na području grada Buzeta je Ministarstvo kulture zaštitilo i proglasilo iznimnim kulturnim vrijednostima 16 pokretnih i 5 nepokretnih dobara. Osim toga, grad Buzet raspolaže bogatom poviješću, tradicijom i nizom kulturnih manifestacija. Svi ovi čimbenici predstavljaju osnovu razvoja kulturnog turizma koji je nedovoljno zastupljen u turističkom i ukupnom razvoju grada.

Opis

Za ostvarenje ovog prioriteta su predviđene četiri mjere. Razvoju kulturnog turizma će doprinijeti aktivnosti usmjerene na osnaživanje suradnje relevantnih lokalnih dionika za razvoj turizma, održivo korištenje materijalne kulturne baštine, promotivne aktivnosti i aktivnosti brendiranja kulturne baštine te povezanost selektivnih oblika turizma.

Mjere

Mjera 2.2.1. Osnaživati suradnju i komunikaciju djelatnika u turizmu i kulturi te suradnju s ostalim lokalnim dionicima (obrtnici, udruge, kulturno-umjetnička društva...)

Popis indikativnih aktivnosti

- Poticati i unaprjeđivati zajedničku suradnju u jačanju kvalitete kulturnog turizma

- Identificirati probleme i prioritete potrebe za unaprjeđenjem kvalitete kulturnog turizma i oblikovati prijedloge i smjernice njihovog rješavanja
- Pripremiti projekte kulturnog turizma za financiranje iz EU fondova

Pokazatelji ishoda za Mjeru 2.2.1.

Pokazatelj ostvarenja			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
Subjekti od kulturnog značaja za grad Buzet	Broj	Zastupljenost udruga, ustanova i kulturno-umjetničkih društava u kulture u gradu Buzetu	5%	2020.	Godišnje	Grad Buzet, TZ Grad Buzet

Mjera 2.2.2. Očuvati kulturno povijesne spomenike i arhitektonsko naslijeđe i njihovo održivo korištenje

Popis indikativnih aktivnosti

- Razraditi plan sanacije kulturno-povijesnih spomenika
- Pripremiti projekte obnove i sanacije objekata za financiranje iz različitih fondova (nacionalni, EU, drugi inozemni izvori)
- Razvijati i provoditi informativno-obrazovne aktivnosti za građane i posjetitelje u svrhu održivog korištenja kulturno-povijesne baštine

Pokazatelji ishoda za Mjeru 2.2.2.

Pokazatelj ostvarenja			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
Broj saniranih objekata kulturno-povijesnih spomenika	Broj	Održiva ekonomska valorizacija kulturno-povijesne baštine	5	2020.	Godišnje	Grad Buzet

Mjera 2.2.3. Promovirati i brendirati materijalnu i nematerijalnu kulturno-povijesnu baštinu grada Buzeta

Popis indikativnih aktivnosti

- Sustavno planirati i provoditi mjere promoviranja materijalne i nematerijalne kulturno povijesne baštine
- Osigurati stalne oblike komunikacije i informiranja o vrijednostima kulturno-povijesne baštine grada Buzeta
- Podupirati aktivnosti educiranja građana o vrijednostima i važnosti očuvanja nematerijalne kulturne baštine
- Kontinuirano poticati brendiranje kulturno-povijesne baštine u funkciji diverzifikacije turističke ponude i stvaranja jedinstvenog turističkog proizvoda

Pokazatelji ishoda za Mjeru 2.2.3.

Pokazatelj ostvarenja			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
Dionici kulturnog amaterizma	Broj	Zastupljenost društava, udruga i drugih nositelja razvoja nematerijalne kulturne baštine na području grada Buzeta	+ 5%	2020.	Godišnje	Grad Buzet, TZ Buzet

Mjera 2.2.4. Povećati kvalitetu ponude kulturnog turizma i povezivati s ostalim oblicima turizma (eno, gastro, vitality itd.)

Popis indikativnih aktivnosti

- Poticati strukturiranu i učinkovitu suradnju svih relevantnih dionika u razvoju i povezivanju selektivnih oblika turizma
- Unaprjeđivati efikasnost korištenja resursa i potencijala kulturnog turizma
- Povećati broj turističkih proizvoda i atrakcija temeljenih na proizvodima i uslugama kulturnog turizma
- Unaprijediti kvalitetu popratne turističke infrastrukture
- Kontinuirano provoditi programe osposobljavanja i unaprjeđenja znanja djelatnika u kulturi i turizmu radi unaprjeđenja kvalitete ponude kulturnog turizma

Pokazatelji ishoda za Mjeru 2.2.4.

Pokazatelj ostvarenja			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
Prihodi gradskog proračuna od turizma	Stopa (%)	Prihodi od projekata u turizmu u odnosu na ukupne prihode gradskog proračuna	100%	2020.	Godišnje	Grad Buzet, TZ Grad Buzet,

Razvojni prioritet - 2.3. Očuvanje okoliša

Cilj

Doprinijeti očuvanju visokog stupnja kakvoće okoliša

Opravdanje

Područje Bužeštine karakterizira visoka razina biološke i krajobrazne raznolikosti pa se ovim prioritetom nastoji potaknuti održivo korištenje svih okolišnih sastavnica.

Opis

Prioritet će biti ostvaren kroz dvije mjere kojima se osigurava vrednovanje i praćenje stanja okoliša, zaštita vodnih resursa i jačanje ekološke svijesti.

Mjere

Mjera 2.3.1. Valorizirati, nadzirati i racionalno koristiti prirodne resurse

Popis indikativnih aktivnosti

- Uspostaviti informacijski sustav kao alat za upravljanje okolišem;
- Jačati koordiniranu suradnju i partnerstvo između svih relevantnih dionika u procesu provedbe politike zaštite okoliša
- Poticati provedbu edukativnih aktivnosti i programa s ciljem jačanja svijesti o zaštiti okoliša
- Uspostaviti kontinuiran nadzor nad stanjem okoliša (monitoring)
- Povećati svijesti javnosti o važnosti zaštite okoliša i prirode

Pokazatelji ishoda za Mjeru 2.3.1.

Pokazatelj ostvarenja			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
Odvojeno prikupljanje otpada	Broj	Djelotvornost upravljanja kakvoćom okoliša	+ 40%	2020.	Godišnje	Grad Buzet, Istarska županija

Mjera 2.3.2. Poboljšati zaštitu vodotoka unaprjeđenjem kvalitete vodno-komunalne infrastrukture

Popis indikativnih aktivnosti

- Jačati ulaganja u modernizaciju sustava vodoopskrbe i dogradnju i proširenje sustava javne odvodnje;
- Sustavno provoditi mjere zaštite voda
- Poticati kontinuirano prikupljanje podataka za praćenje stanja vodotoka;
- Podupirati pripremu i apliciranje projekata za poboljšanje sustava javne vodoopskrbe i odvodnje na EU fondove i druge izvore financiranja

Pokazatelji ostvarenja za Mjeru 2.3.2.

Pokazatelj ostvarenja			Cijana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
Pokrivenost stanovništva sustavom javne odvodnje	Broj	Stupanj kakvoće zbrinjavanja otpadnih voda	+ 25%	2020.	Godišnje	Gradski ured za komunalne radove

Mjera 2.3.3. Poboljšati gospodarenje otpadom

Popis indikativnih aktivnosti

- Jačati sustav gospodarenja otpadom;
- Poticati odvojeno prikupljanje otpada;
- Jačati svijest javnosti o recikliranju i cirkularnoj ekonomiji.

Pokazatelji ishoda za Mjeru 2.3.3.

Pokazatelj ostvarenja			Cijana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
Odvojeno prikupljanje otpada	Broj	Djelotvornost upravljanja kakvoćom okoliša	+ 40%	2020.	Godišnje	Grad Buzet, Istarska županija

Razvojni prioritet - 3.1. Jačati ekološku poljoprivrednu proizvodnju i unaprijediti proizvodnju autohtonih proizvoda

Cilj

Osigurati održivost poljoprivredne proizvodnje i potaknuti revitalizaciju autohtonih poljoprivrednih proizvoda.

Opravdanje

Prirodni uvjeti na području grada Buzeta omogućuju zastupljenost gotovo svih poljoprivrednih grana. Iako postoje dobri uvjeti mnoge tradicionalne poljoprivredne djelatnosti su zamrle (npr. voćarstvo, stočarstvo). Udio ekološke poljoprivredne proizvodnje, unatoč potencijalima, je zanemariv. Stoga se ovim prioritetom nastoji oživjeti poljoprivredna proizvodnja, osobito autohtonih poljoprivrednih kultura i to uz primjenu načela održivosti.

Opis

Ostvarenju prioriteta doprinose dvije mjere kojima će se unaprijediti znanja o ekološkoj poljoprivrednoj proizvodnji, revitalizirati tradicionalne poljoprivredne djelatnosti i povećati međusobna povezanost poljoprivrednika te poljoprivrede i drugih s njom povezanih djelatnosti (npr. turizam).

Mjere

Mjera 3.1.1. Unaprijediti znanja poljoprivrednika o mogućnostima i prednostima ekološke poljoprivredne proizvodnje

Popis indikativnih aktivnosti

- Sustavno educirati poljoprivredne proizvođače o potencijalima i koristima ekološke poljoprivredne proizvodnje;
- Osigurati pružanje savjetodavne, administrativne i financijske podrške proizvođačima ekoloških poljoprivrednih proizvoda, uključujući i podršku za pripremu i prijavu projekata na EU fondove
- Poticati prelazak postojećih poljoprivrednih proizvođača na sustav ekološke poljoprivredne proizvodnje
- Revitalizirati tradicionalne poljoprivredne djelatnosti (stočarstvo, mljekarstvo, pčelarstvo i dr.)

Pokazatelji ishoda za Mjeru 3.1.1.

Pokazatelj ostvarenja			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
Provedene edukacije za poljoprivrednike	broj	Broj provedenih edukacija za poljoprivrednike godišnje	+ 50%	2020.	Svake dvije godine	Gradski ured za gospodarstvo

Mjera 3.1.2. Povezivati proizvođače ekoloških poljoprivrednih proizvoda i drugih subjekata u poljoprivredi

Popis indikativnih aktivnosti

- Jačati partnerski odnos između poljoprivrednih proizvođača i drugih subjekata u poljoprivredi (obrti, poljoprivredne zadruge, OPG, trgovci poljoprivrednih proizvoda, prehrambena industrija itd.)
- Poticati povezivanje poljoprivrednih subjekata putem klastera ekološke poljoprivrede
- Poticati razmjenu iskustava i povezivanje s ekološkim proizvođačima iz drugih regija
- Povezivati ekološku poljoprivrednu proizvodnju s turizmom u funkciji jačanja ukupnog lokalnog razvoja

Pokazatelji ishoda za Mjeru 3.1.2.

Pokazatelj ostvarenja			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
Poljoprivredne zadruge	Broj	Sposobnost udruživanja poljoprivrednika sa svrhom zajedničkog nastupa na tržištu i zajedničkog plasmana poljoprivrednih proizvoda	2	2020.	Godišnje	Gradski ured za gospodarstvo

Razvojni prioritet - 3.2. Revitalizirati ruralna područja u okruženju grada Buzeta

Cilj

Doprinijeti povećanju kvalitete života u ruralnim područjima Bužeštine

Opravdanje

Nizak stupanj raspoloživosti osnovne infrastrukture i napuštanje poljoprivredne proizvodnje su glavni uzročnici iseljavanja stanovništva iz ruralnih područja Bužeštine. Ovim prioritetom se usmjerava

djelovanje prema zaustavljanju tih negativnih trendova i povećanje stupnja privlačnosti ruralnih područja za život.

Opis

Za potrebe ostvarenja cilja ovog prioriteta su oblikovane tri mjere s nizom specifičnih aktivnosti usmjerenih na jačanje infrastrukturnih ulaganja u ruralnim područjima, poslovnih vještina i sposobnosti ruralnog stanovništva i očuvanje tradicije.

Mjere

Mjera 3.2.1. Razvijati infrastrukturu ruralnih područja

Popis indikativnih aktivnosti

- Jačati ulaganja u izgradnju i rekonstrukciju osnovne infrastrukture (vodnokomunalne, energetske, prometne itd.)
- Poticati pripremu i prijavu projekata za razvoj infrastrukture ruralnih područja na EU i druge fondove
- Razraditi i sustavno provoditi mjere poticanja ulaganja u razvoj poslovne infrastrukture na ruralnim područjima

Pokazatelji ishoda za Mjeru 3.2.1.

Pokazatelj ostvarenja			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
Duljina mreže lokalnih cestovnih prometnih pravaca	km	Kvaliteta prometne povezanosti grada Buzeta i ruralnih područja u okolici grada	+ 20%	2020.	Godišnje	Grad Buzet, Istarska županija

Mjera 3.2.2. Jačati kompetencije ruralnog stanovništva i povećanje znanja o poslovnim mogućnostima u ruralnim područjima

Popis indikativnih aktivnosti

- Jačati suradnju znanstveno-obrazovne zajednice s poljoprivrednicima i gospodarstvenicima s ciljem stvaranja i prijenosa novog znanja
- Poticati inovacije u ruralnim područjima
- Osigurati dostupnost stručno-savjetodavnih službi za podršku poduzetničkim inicijativama u ruralnim područjima
- Podržati unaprjeđenje korištenja i poznavanja novih tehnologija

Pokazatelji ishoda za Mjeru 3.2.2.

Pokazatelj ostvarenja			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
Aktivna poljoprivredna gospodarstva	Broj	Fizičke i pravne osobe upisane u Upisnik poljoprivrednika koje se bave poljoprivrednom proizvodnjom	20%	2020.	Godišnje	Ministarstvo poljoprivrede

Mjera 3.2.3. Očuvati identitet i tradicionalna obilježja sela Buzeštine

Popis indikativnih aktivnosti

- Osmisliti i sustavno provoditi aktivnosti na izgradnji identiteta i prepoznatljivosti sela Buzeštine
- Promovirati očuvanje tradicionalnih vrijednosti, obilježja i običaja

- Jačati interakciju ključnih sudionika razvoja seoskih područja Bužeštine (poljoprivredni proizvođači, obrtnici, lokalne vlasti, pružatelji usluga ruralnog turizma itd.)
- Pozicionirati ruralni turizam kao okosnicu održivog razvoja seoskih područja Bužeštine

Pokazatelji ishoda za Mjeru 3.2.3.

Pokazatelj ostvarenja			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
Turistički promet	Broj turističkih noćenja i dolazaka	Turistička atraktivnost grada Buzeta	100%	2020.	Godišnje	TZ Grada Buzeta

Razvojni prioritet - 4.1. Poticati institucionalnu i izvaninstitucionalnu skrb o starijima, djeci i osobama s posebnim potrebama

Cilj

Osigurati visok stupanj kakvoće zbrinjavanja starih i nemoćnih, djece i osoba s posebnim potrebama

Opravdanje

Institucionalna skrb u gradu Buzetu se kontinuirano razvija, ali postoje dodatne potrebe u smislu povećanja kapaciteta postojećih ustanova za skrb o starijima te potreba izgradnje specijalizirane ustanove za socijalno ugrožene osobe i djecu. Rastom broja starijih osoba u ukupnoj populaciji grada, rastu i potrebe za jačanjem kvalitete izvaninstitucionalnih oblika socijalne skrbi. Ovim prioritetom se nastoji doprinijeti rješavanju svih ovih problema.

Opis

Jedna mjera podupire realizaciju ovog prioriteta, a odnosi se na jačanje ulaganja u fizičku infrastrukturu i sadržaj ustanova za pružanje socijalne skrbi i zaštite te jačanje ljudskih kapaciteta u sustavu socijalne skrbi grada Buzeta.

Mjere

Mjera 4.1.1. Povećati ulaganja u ljudske resurse i infrastrukturne sadržaje ustanova za institucionalnu socijalnu skrb

Popis indikativnih aktivnosti

- Obnoviti i proširiti kapacitete domova za smještaj starih i nemoćnih osoba;
- Osnovati ustanovu za zbrinjavanje socijalno ugroženih osoba i djece
- Razviti i provoditi nove oblike izvaninstitucionalne skrbi za stare i nemoćne osobe;
- Jačati zdravstvenu i socijalnu zaštitu korisnika socijalne skrbi;
- Kontinuirano pratiti potrebe korisnika socijalne skrbi i unaprjeđivati načine zadovoljavanja tih potreba
- Jačati ljudske resurse u području skrbi za starije, djecu i osobe s posebnim potrebama

Pokazatelji ishoda za Mjeru 4.1.1.

Pokazatelj ostvarenja			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
Proračunski rashodi za zdravstvo i socijalnu skrb	Udio (%)	Udio proračunskih rashoda za zdravstvo i socijalnu skrb u ukupnom proračunu grada	20%	2020.	Godišnje	Grad Buzet

Razvojni prioritet - 4.2. Jačati civilno društvo

Cilj

Oснажити судјеловање грађана у потицању развоја и унапрјеђењу квалитете живота у граду Бузету

Opravdanje

Удруге грађана су правовремено укључене у процесе доношења одлука у веzi свих јавних политика но suočavaju се s проблемима недостатних финансијских, административних и техничких капацитета па се овим приоритетом додатно жели оснажити њихова улога у потицању гоподарског развоја града Бузета.

Opis

Предвиђена мјера за допринос остварењу циља овог приоритета је мјера која обухваћа активности за јачање капацитета, способности и знања удруга цивилног друштва у управљању развојем.

Mjere

Mjera 4.2.1. Јачати капацитете и способности организација цивилног друштва

Popis indikativnih aktivnosti

- Јачати знања о могућностима финансирања пројеката организација цивилног друштва;
- Осигурати системску техничку, административну, финансијску и стручну подршку организацијама цивилног друштва;
- Јачати укљученост организација цивилног друштва у процес доношења одлука
- Јачати систем опће сигурности и цивилне заштите

Pokazatelji ishoda za Mjeru 4.2.1.

Definicija	Pokazatelj ostvarenja		Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
Ulaganja u rad organizacija civilnog društva	kn	Visina sredstava iz gradskog proračuna za potrebe rada organizacija civilnog društva	6%	2020.	Godišnje	Grad Buzet

Razvojni prioritet - 4.3. Poticati povećanje nataliteta i obitelji s više djece

Cilj

Успоставити преуовјете за побољшање демографске слике града Бузета и оснажити квалитету обитељског живота на подручју града Бузета

Opravdanje

Подручје Бузештине карактеризира нижа густоћа насељености у односу на жупанијску вредност, а од 2014. године се билијежи негативан природни прираст. Спрјечавање исељаванја и одржавање позитивног природног прираста је један од кључних чимбеника за јачање развојних потенцијала града, па је овај приоритет обликован са сврхом задржавања младог и радно способног становништва у граду.

Opis

У оквиру овог приоритета ће се остварити низ активности усмјерених на побољшање животних увјета младих обитељи. Мјером која подупије остварење овог приоритета су као кључне активности идентифициране јачање институционалне и финансијске подршке младим обитељима, те активности са циљем јачања њиховог запошљавања и стамбеног збринјавања.

Mjere

Mjera 4.3.1. Унаприједити популацијску и пронаталитетну политику на локалној разини са циљем јачања квалитете живота младих обитељи и обитељи са више дјеце

Popis indikativnih aktivnosti

- Развијати квалитетну и праводобну институционалну подршку младим обитељима и обитељима са више дјеце

- Financijskim potporama kontinuirano doprinositi zaštiti životnog standarda mladih obitelji i obitelji s više djece
- Unaprijediti sustav stambenog zbrinjavanja mladih obitelji i obitelji s više djece
- Poticati jačanje zapošljavanja mladih osoba i osoba s više djece

Pokazatelji ishoda za Mjeru 4.3.1.

Pokazatelj ostvarenja			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
Obrazovano stanovništvo	Stopa (%)	Udio obrazovanog stanovništva u stanovništvu 16-65 godina	+ 10%	2020	Godišnje	DZS, Ministarstvo regionalnog razvoja i EU fondova

Razvojni prioritet - 4.4. Poticati uključivanje stanovništva u humanitarne, kulturne i sportske aktivnosti

Cilj

Povećati uključenost stanovništva u provedbu humanitarnih, kulturnih i sportskih aktivnosti s ciljem jačanja zajedništva i lokalnog identiteta

Opravdanje

U gradu Buzetu postoje velike mogućnosti sudjelovanja u različitim humanitarnim, kulturnim i sportskim aktivnostima zahvaljujući naporima niza udruga, sportskih klubova i institucija i ustanova u kulturi. Nedovoljna zastupljenost volonterstva je identificirana kao problem u okviru analize stanja i SWOT analize. Ovim prioritetom se dodatno želi potaknuti građane na aktivno sudjelovanje u organizaciji tih aktivnosti, kao i na veću podršku u smislu posjećenosti različitih događanja. Zajedničko sudjelovanje jača zajedništvo, pripadnost zajednici i lokalni identitet Buzeštine.

Opis

Veće sudjelovanje građana u različitim manifestacijama i aktivnostima iz područja humanitarnog rada, kulture i sporta će se postići kroz mjeru kojom se jača promocija tih aktivnosti, odnosno kroz aktivnosti informiranja, osvješćivanja i osuvremenjivanja različitih sadržaja.

Mjere

Mjera 4.4.1. Poticati stanovništvo na bavljenje sportom i aktivno sudjelovanje u lokalnim kulturnim i humanitarnim aktivnostima

Popis indikativnih aktivnosti

- Jačati svijest o zdravom životu i sustavno raditi na uključivanju što većeg broja stanovnika u sportske aktivnosti
- Poticati i promovirati volonterstvo
- Redovito informirati građane o mogućnostima sudjelovanja u sportskim, kulturnim i humanitarnim aktivnostima
- Osmišljeno i kontinuirano proširivati i osuvremenjivati kulturne, sportske i humanitarne sadržaje

Pokazatelji ishoda za Mjeru 4.4.1.

Pokazatelj ostvarenja			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
Sportska udruženja i klubovi	Broj	Zastupljenost sportskih udruženja i klubova koji građanima omogućuju rekreativno bavljenje različitim sportskim aktivnostima	+ 5%	2020.	Godišnje	Grad Buzet

Razvojni prioritet - 4.5. Poticati osuvremenjivanje zdravstvenih ustanova i usluga

Cilj

Unaprijediti kvalitetu i učinkovitost zdravstvene infrastrukture i usluga

Opravdanje

Nedostatna infrastruktura primarne i bolničke zdravstvene zaštite je u analizi stanja i SWOT analizi identificirana kao ograničavajući čimbenik društvenog razvoja u gradu Buzetu. Osim nedostatnih ljudskih i prostornih kapaciteta postojećih zdravstvenih ustanova, na području grada nema stacionara za postoperativnu njegu. Prema tome, dodatna ulaganja u zdravstvenu infrastrukturu i usluge su nužna za jačanje zdravstvene zaštite i kvalitete života u gradu.

Opis

U sklopu ovog prioriteta je predviđena provedba dvije mjere usmjerene na jačanje infrastrukturnih ulaganja u zdravstvenom sektoru, unaprjeđenje ljudskih kapaciteta i promociju zdravog života kroz provedbu programa prevencije bolesti.

Mjere

Mjera 4.5.1. Jačati ulaganja u unaprjeđenje, poboljšanje i proširenje ljudskih resursa, infrastrukturu i usluge zdravstvene zaštite

Popis indikativnih aktivnosti

- Povećati broj specijalističkih ordinacija medicinske zaštite (ginekološka, oftamološka, pedijatrijska, itd.)
- Uspostaviti stacionar za postoperativnu njegu;
- Jačati ulaganja u modernizaciju opremljenosti zdravstvenih ustanova;
- Jačati ljudske kapacitete u zdravstvenom sustavu i unaprjeđenje znanja i vještina postojećeg kadra

Pokazatelji ishoda za Mjeru 4.5.1.

Pokazatelj ostvarenja			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
Specijalističke ordinacije medicinske zaštite	Broj	Kvaliteta pružanja specifičnih oblika medicinske zaštite	5	2020.	Godišnje	Zavod za javno zdravstvo Istarske županije

Mjera 4.5.2. Povećati ulaganja u programe prevencije bolesti i edukaciju o brizi za zdravlje

Popis indikativnih aktivnosti

- Poticati nastavak provedbe započetih programa preventivne zdravstvene zaštite;
- Kontinuirano informirati i educirati građane o zaštiti zdravlja i zdravim životnim navikama
- Organizirati javna događanja za promociju zdravog života
- Jačati primjenu preventivnih zdravstvenih mjera

Pokazatelji ishoda za Mjeru 4.5.2.

Pokazatelj ostvarenja			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
Proračunski rashodi za zdravstvo i socijalnu skrb	Udio (%)	Udio proračunskih rashoda za zdravstvo i socijalnu skrb u ukupnom proračunu grada	+ 20%	2020.	Godišnje	Grad Buzet

5.1. Izgraditi prepoznatljivost grada i okolice

Cilj

Oснаžiti turistički razvoj kroz jačanje vidljivosti i prepoznatljivosti specifičnih sastavnica identiteta grada

Opravdanje

Turistička ponuda grada Buzeta obuhvaća različite selektivne oblike turizma (npr. eno-gastronomija, kulturni turizam, vitality turizam, izletnički itd.) no u ukupnom turističkom prometu Istarske županije grad Buzet ima zanemarivo mjesto (0,3% turističkih dolazaka i 0,15% turističkih noćenja). Udio prihoda od turizma u ukupnim proračunskim приходima grada je svega 0,0025%. Turistički potencijali su nedovoljno prepoznatljivi, a povezanost ključnih turističkih potencijala je slaba. Ti problemi su identificirani i u analizi stanja te u SWOT analizi kao jedna od razvojnih slabosti grada. Ovim prioritetom se doprinosi uklanjanju prepreka za snažniji turistički razvoj grada i potiče osnaživanje turističkog sektora u ukupnom razvoju grada.

Opis

Ostvarenje cilja ovog prioriteta će biti postignuto kroz mjeru unutar koje će se provesti aktivnosti i projekti usmjereni na jačanje i povezivanje sastavnica identiteta grada Buzeta te njihovo brendiranje sa svrhom oblikovanja jedinstvenog turističkog proizvoda.

Mjere

Mjera 5.1.1. Brendirati Buzet

Popis indikativnih aktivnosti

- Poticati ugrađenost pojedinih turističkih brendova u izgradnju cjelovitog brenda grada
- Temeljiti izgradnju cjelovitog turističkog brenda na suradnji svih relevantnih dionika
- Osmisliti i kontinuirano razvijati marketinške alate za promociju brenda grada u skladu s promjenama u preferencijama turističke potražnje
- Ocjenjivati i pratiti učinkovitost i rezultate inicijativa za brendiranje grada
- Povećati vidljivost ključnih sastavnica identiteta grada zajedničkom suradnjom svih lokalnih dionika

Pokazatelji ishoda Mjeru 5.1.1.

Pokazatelj ostvarenja			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
Turistički promet	Broj	Turistički dolasci i noćenja domaćih i stranih turista na području grada Buzeta	100%	2020.	Godišnje	TZ Grada Buzeta

5.2. Razvijati e-upravu

Cilj

Uspostaviti uvjete za učinkovito i pouzdano funkcioniranje lokalne javne uprave

Opravdanje

Nacionalne smjernice za razvoj javne uprave postavljaju kao jedan od ciljeva nužnost informatičke modernizacije javne uprave s ciljem smanjenja troškova i većeg stupnja učinkovitog zadovoljavanja potreba građana. Ispunjenjem ovog prioriteta grad Buzet će doprinijeti ostvarenju nacionalnih ciljeva, a u proračunskim rashodima grada će se smanjiti izdvajanja za potrebe javne uprave te osigurati veće zadovoljstvo građana i kvalitetnije upravljanje gradom.

Opis

Ovaj prioritet podupiru dvije mjere, od kojih se prva odnosi na jačanje ulaganja u informatizaciju javnih službi, a druga podupire jačanje ljudskih potencijala u sustavu javne uprave.

Mjere

Mjera 5.2.1. Jačati primjenu suvremene IT opreme u javnoj upravi;

Popis indikativnih aktivnosti

- Provesti analizu potreba i mogućnosti za uvođenje novih informacijsko-komunikacijskih tehnologija u rad javne uprave
- Sustavno planirati i jačati ulaganja u osuvremenjivanje opreme i primjenu novih tehnologija u javnoj upravi
- Ulagati u osposobljavanje ljudskih resursa za primjenu novih informatičko komunikacijskih tehnologija
- Promovirati primjenu e-alata u komunikaciji s građanima (informativno-promidžbene kampanje)

Pokazatelji ishoda za Mjeru 5.2.1.

Pokazatelj ostvarenja			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija (1)	Jedinica (2)	Opis (3)	Vrijednost (4)	Godina (5)		
Broj edukacija u institucijama gradske uprave	Broj	Stupanj informatizacije institucija gradske uprave	100%	2020.	Godišnje	Grad Buzet

Mjera 5.2.2. Unaprjeđivati razvoj ljudskih resursa u javnoj upravi

Popis indikativnih aktivnosti

- Identificirati potrebe za ljudskim resursima u javnoj upravi (broj, stupanj stručne osposobljenosti, specifične vještine)
- Kontinuirano provoditi edukaciju za jačanje kompetencija ljudskih resursa u javnoj upravi
- Sustavno pratiti i ocjenjivati učinkovitost ljudskih resursa u javnoj upravi
- Jačati suradnju tijela javne uprave sa svrhom standardizacije i harmonizacije sustava upravljanja ljudskim resursima
- Jačati e-upravu

Pokazatelji ishoda za Mjeru 5.2.2.

Pokazatelj ostvarenja			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija (1)	Jedinica (2)	Opis (3)	Vrijednost (4)	Godina (5)		
Broj djelatnika educiranih za rad u e-upravi	Broj	Udio djelatnika educiranih za rad u e-upravi	100%	2020.	Godišnje	Grad Buzet

5.3. Jačati međugradsku, međunarodnu i međuopćinsku suradnju

Cilj

Poticati povezivanje, suradnju, razmjenu iskustava i primjenu dobrih praksi drugih gradova i općina iz Hrvatske i međunarodnog okruženja

Opravdanje

Analiza stanja ukazuje na pozitivne pomake u uspostavljanju partnerstva između grada Buzeta i okolnih općina i gradova. Suradnja je vidljiva iz niza zajednički iniciranih i provedenih projekata, a potencijali jačanja suradnje izvan okvira Hrvatske su tim veći s obzirom na pogranični položaj grada.

Povoljan geografski položaj se navodi kao razvojna prilika u okviru SWOT analize te ga treba snažnije koristiti kako bi se eliminirala slabost koja je vidljiva iz nedovoljne suradnje s drugim gradovima i općinama te povećao interes za provedbu zajedničkih domaćih i međunarodnih razvojnih projekata.

Opis

Cilj prioriteta će biti ostvaren kroz mjeru vezanu za jačanje podrške za uspostavljanje novih oblika međugradske i međuopćinske suradnje, te veći pristup informacijama o mogućnostima zajedničke suradnje.

Mjere

Mjera 5.3.1. Razvijati partnerstvo s drugim domaćim i inozemnim gradovima i općinama u svim sektorima

Popis indikativnih aktivnosti

- Jačati podršku lokalnom partnerstvu u provedbi dobrih praksi drugih gradova i općina
- Poboľšati pristup informacijama o mogućnostima uspostavljanja suradnje između subjekata iz civilnog, javnog i privatnog sektora

Pokazatelji ishoda za Mjeru 5.3.1.

Pokazatelj ostvarenja			Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
Zajednički projekti s drugim gradovima	Broj	Intenzitet kooperacije s ostalim gradovima	15	2020.	Godišnje	Grad Buzet

5. PROVEDBA

Provedba strategije razvoja grada Buzeta se temelji na povezanosti raspoloživih izvora financiranja s elementima strateškog okvira razvoja grada do 2020. godine. Detaljno razrađen Akcijski plan je okosnica provedbe strategije i podloga za proračunsko planiranje u smjeru realizacije postavljenih razvojnih ciljeva za razdoblje do 2020. godine.

5.1. Financijski okvir za provedbu strategije

Financijski okvir predstavlja indikativnu financijsku alokaciju za provedbu strategije. Izveden je iz Akcijskog plana od kojeg se razlikuje prema tome što sadrži financijske iznose vezane za provedbu prioriteta i ciljeva, dok je u Akcijskom planu učinjena preciznija razrada izvora financiranja do razine mjera i projekata. Financijski okvir ukazuje na zahtjevnost provedbe pojedinih ciljeva i prioriteta s obzirom na potrebna financijska sredstva. Akcijskim planom i iz njega izvedenim financijskim okvirom je procjenjen iznos od 222.695.000,00 kuna potrebnih za provedbu strategije razvoja grada Buzeta do 2020. godine. Iz indikativnog financijskog okvira je vidljivo da će najviše financijskih sredstava biti alocirano za realizaciju cilja 3– Poticati ruralni razvoj (48,32% ukupnih sredstava za provedbu strategije), a najmanje je namijenjeno provedbi cilja 5 – Jačati upravljanje gradom (0,32% ukupnih sredstava).

	Ciljevi i prioritete	Procjena potrebnih sredstava u trogodišnjem razdoblju*	Procjena potrebnih sredstava do kraja provedbe strategije	Izvor financiranja do 2020. godine				
				Državni proračun	Županijski proračun	Lokalni proračun	Fondovi EU	Ostalo
1.	Poticati konkurentno gospodarstvo	11.572.502,00	22.760.000,00	2.840.000,00	700.000,00	4.952.000,00	14.268.000,00	-
1.1.	Razvijati poduzetničke zone radi privlačenja novih gospodarskih subjekata i investitora	8.906.250,00	11.750.000,00	2.820.000,00	700.000,00	2.550.000,00	5.680.000,00	-
1.2.	Poticati razvoj poduzetništva	1.066.250,00	1.910.000,00	20.000,00		602.000,00	1.288.000,00	-
1.3.	Poticati ostanak mladih obrazovanih ljudi	1.600.002,00	9.100.000,00			1.800.000,00	7.300.000,00	-
2.	Razvijati turizam održivim korištenjem prirodne i kulturne baštine	37.284.946,00	68.765.000,00	9.608.000,00	2.945.000,00	13.626.000,00	42.586.000,00	-
2.1.	Razviti vitality turizam	711.250,00	855.000,00	574.000,00	52.000,00	149.000,00	80.000,00	-
2.2.	Razviti kulturni turizam	26.480.362,00	46.550.000,00	4.884.000,00	1.893.000,00	8.555.000,00	31.218.000,00	-
2.3.	Očuvanje okoliša	10.093.334,00	21.360.000,00	4.150.000,00	1.000.000,00	4.922.000,00	11.288.000,00	-
3.	Poticati ruralni razvoj	41.045.489,00	107.855.000,00	1.510.000,00	734.950,00	18.050.250,00	87.559.800,00	-
3.1.	Jačati ekološku poljoprivrednu proizvodnju i unaprijediti proizvodnju autohtonih proizvoda	345.000,00	780.000,00		31.200,00	630.000,00	118.800,00	-
3.2.	Revitalizirati ruralna područja u okruženju grada Buzeta	40.700.489,00	107.075.000,00	1.510.000,00	703.750,00	17.420.250,00	87.441.000,00	-
4.	Kontinuirano povećavati kvalitetu života	18.601.255,00	22.595.000,00		415.500,00	4.803.500,00	17.376.000,00	-
4.1.	Poticati institucionalnu i izvaninstitucionalnu skrb o starijima, djeci i osobama s posebnim potrebama	4.854.168,00	7.500.000,00		250.000,00	1.650.000,00	5.600.000,00	-
4.2.	Jačati civilno društvo	12.173.336,00	12.465.000,00		5.000,00	2.548.000,00	9.912.000,00	-
4.3.	Poticati povećanje nataliteta i obitelji s više djece	843.751,00	1.350.000,00		10.500,00	259.500,00	1.080.000,00	-
4.4.	Poticati uključivanje stanovništva u humanitarne, kulturne i sportske aktivnosti	400.000,00	900.000,00			180.000,00	720.000,00	-
4.5.	Poticati osuvremenjivanje	330.000,00	380.000,00		150.000,00	166.000,00	64.000,00	-

	<i>zdravstvenih ustanova i usluga</i>							
i.	<i>Jačati upravljanje gradom</i>	<i>398.125,00</i>	<i>720.000,00</i>			<i>376.000,00</i>	<i>344.000,00</i>	
i.1.	<i>Izgraditi prepoznatljivost grada i okolice</i>	<i>80.000,00</i>	<i>80.000,00</i>			<i>80.000,00</i>		
i.2.	<i>Razvijati e-upravu</i>	<i>318.125,00</i>	<i>640.000,00</i>			<i>296.000,00</i>	<i>344.000,00</i>	

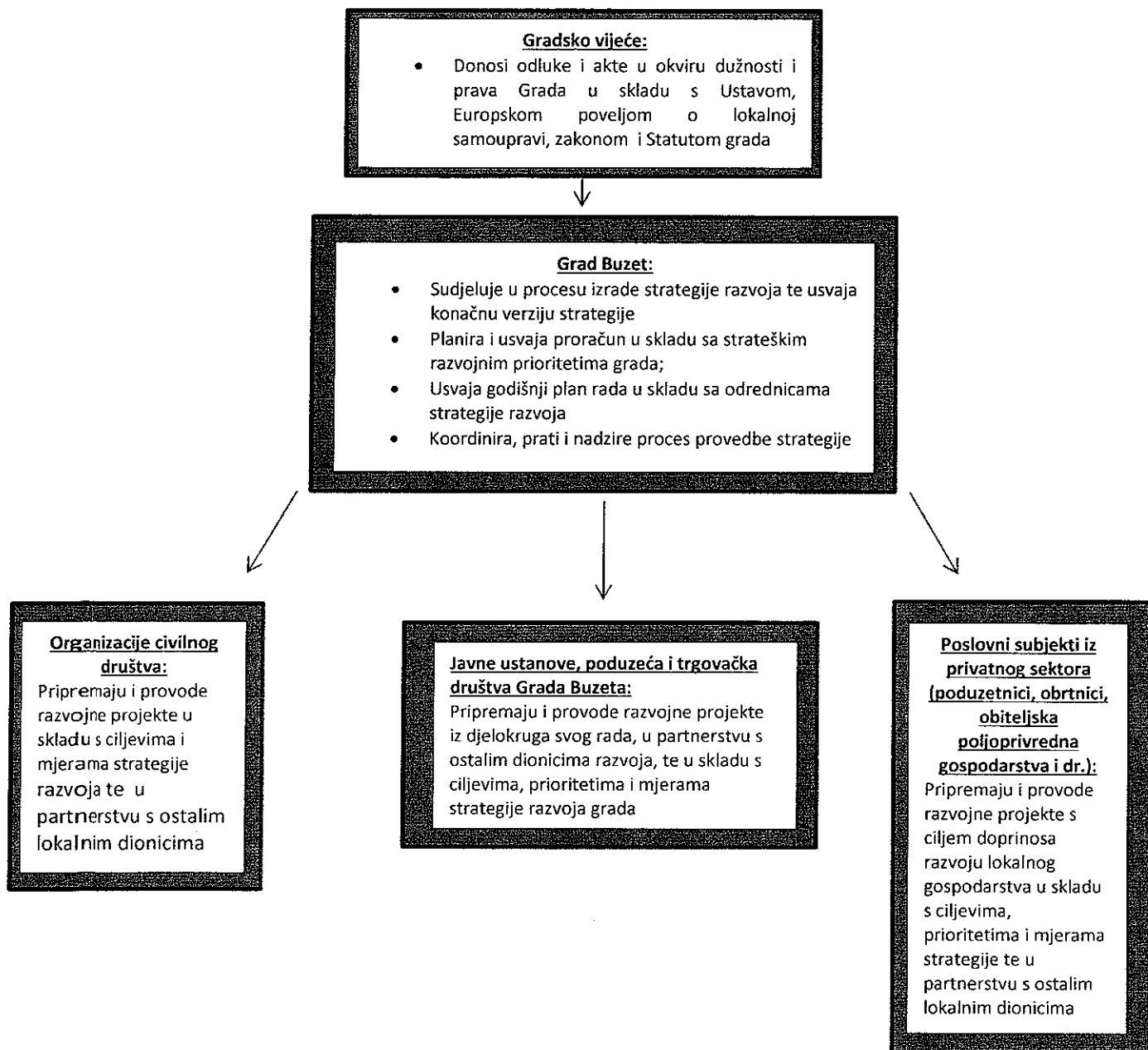
*podaci preuzeti iz Akcijskog plana

5.2. Institucionalni okvir za provedbu strategije

Inicijator i koordinator procesa izrade Strategije razvoja grada Buzeta za razdoblje do 2020. godine je Grad Buzet zajedno sa svim svojim stručnim službama, upravnim odjelima i javnim gradskim ustanovama. Osim dionika iz javnog sektora, u procesu izrade i provedbe strategije je bila neizostavna i uloga civilnog sektora kao važnog partnera u provedbi projekata od značaja za ukupni razvoj grada Buzeta. S obzirom na važnost poduzetništva za ukupni gospodarski razvoj grada, u proces izrade strategije su bili pravovremeno uključeni i predstavnici ključnih gospodarskih subjekata s područja grada. Pravovremenim informiranjem i konzultacijama s predstavnicima javnog, privatnog i civilnog sektora je zadovoljeno načelo participativnosti koje je bilo glavna odrednica procesa izrade strategije razvoja grada Buzeta do 2020. godine.

Proces provedbe strategije razvoja grada Buzeta započinje nakon što je službeno usvoji Grad Buzet. Grad Buzet je ključno tijelo za provedbu, praćenje i koordinaciju procesa provedbe strategije razvoja. Samostalnost djelovanja Grada Buzeta u upravljanju razvojem je propisana Statutom grada te posebnim zakonodavnim aktima kojima su propisana prava i obveze jedinica lokalne i regionalne samouprave u odlučivanju o svojim interesima i potrebama. Odluke od lokalnog značaja i interesa građana se donose u okviru Gradskog vijeća kao predstavničkog tijela građana. Radna tijela gradskog vijeća su odgovorna za praćenje provedbe politika i izvršenje odluka od značaja za razvoj grada. Uz Grad Buzet, uspješnost provedbe strategije će odrediti stupanj zajedničke suradnje svih dionika ključnih za razvoj grada – javnih poduzeća, ustanova i institucija, organizacija civilnog društva, privatnih poduzeća, poljoprivrednih gospodarstava, subjekata iz sektora turizma i sl. Time načelo participativnosti postaje ključan mehanizam i u procesu provedbe strategije, jer se njime osiguravaju uspješni dugoročni rezultati, osjećaj zajedništva i „vlasništva“ nad strateškim dokumentom.

5.3. Strateški projekti

Do 2020. godine je u okviru postavljenih strateških ciljeva razvoja grada Buzeta predviđena realizacija 20 strateških projekata. Radi se o infrastrukturnim projektima čijim ostvarenjem se očekuje povećanje kvalitete poslovne i društvene infrastrukture za jačanje ukupne kvalitete života te povećanje atraktivnosti grada za privlačenje novih ulaganja. Ukupna vrijednost 20 strateških projekata za razvoj grada Buzeta do 2020. godine je 159.100.000,00 kuna. U odnosu na postavljene strateške ciljeve, najveći broj strateških projekata se planira ostvariti za potrebe realizacije cilja 2 – Razvijati turizam održivim korištenjem prirodne i kulturne baštine no najveća je vrijednost strateških projekata definiranih u okviru cilja 3 – Poticati ruralni razvoj. Najznačajnija ulaganja se predviđaju za potrebe jačanja kvalitete osnovne infrastrukture u ruralnim područjima (75.000.000,00 kn) i ulaganja u modernizaciju, obnovu i očuvanje objekata kulturne baštine s ciljem stvaranja preduvjeta za razvoj kulturnog turizma (38.000.000,00 kn).

Sažeti prikaz predviđenih strateških projekata prema strateškim ciljevima, područjima ulaganja te procijenjenoj financijskoj vrijednosti dan je tablicom u nastavku. Za praćenje realizacije strateških projekata bit će zadužen Grad Buzet kao glavni koordinator provedbe strategije razvoja grada do 2020. godine.

Tablica 38: Strateški projekti prema područjima ulaganja i financijskoj vrijednosti za razdoblje do 2020. godine

Strateški cilj	Broj strateških projekata u okviru strateškog cilja	Strateška područja ulaganja	Procijenjena financijska vrijednost	Udio u ukupno procijenjenoj vrijednosti strateških projekata, %
1 – POTICATI KONKURENTNO GOSPODARSTVO	5	Infrastrukturna opremljenost poduzetničkih zona; energetska obnova stambenih i javnih zgrada te obiteljskih kuća; stambeno zbrinjavanje mladih obitelj	17.500.000,00	11,00
2 – RAZVIJATI TURIZAM ODRŽIVIM KORIŠTENJEM PRIRODNE I KULTURNE BAŠTINE	8	Obnova objekata kulturne baštine, uspostava održivog sustava zbrinjavanja otpada, racionalno korištenje prirodnih resursa	37.600.000,00	23,63
3 – POTICATI RURALNI RAZVOJ	4	Infrastruktura ruralnih područja, uređenje javnih gradskih površina	87.500.000,00	55,00
4 – KONTINUIRANO POVEĆAVATI KVALITETU ŽIVOTA	3	Proširenje kapaciteta i povećanje stupnja kvalitete društvene infrastrukture	16.500.000,00	10,37
UKUPNO:	20		159.100.000,00	100,00

6. Horizontalna načela

Prilikom izrade strategije razvoja grada Buzeta su u potpunosti slijedena načela nediskriminacije i održivog razvoja. Time je osigurana zastupljenost ključnih horizontalnih načela u strategiji razvoja grada, a to je vidljivo iz svih njenih elemenata (analize stanja, SWOT analize, strateškog okvira).

U sadržaju analize stanja je dan poseban osvrt na ranjive društvene skupine i potrebu snažnijeg djelovanja u smislu njihove ravnopravne uključenosti u društveni život zajednice i tržište rada. Tako je u analizi nezaposlenosti osobito naglašena potreba oblikovanja i provedbe aktivnih mjera zapošljavanja za teže zapošljive društvene skupine – žene, starije osobe i mlade bez iskustva (str. 16). Izloženost riziku socijalne isključenosti i siromaštva ovih društvenih skupina je potkrijepljena i relevantnim statističkim podacima za nezaposlenost, prikazanima prema trajanju nezaposlenosti, dobnim skupinama i rodnoj pripadnosti nezaposlenih osoba. Problemi identificirani u analizi stanja su, unutar strateškog okvira, pretočeni u konkretne prioritete, mjere i projekte za povećanje jednakosti pristupa lokalnom tržištu rada i stvaranja jednakih mogućnosti za sve. Tako se u okviru prioriteta 1.2. *Poticati razvoj poduzetništva*, Mjerom 1.2.1. *Poticati obrazovanje programa za mlade i odrasle (cjeloživotno učenje) s potrebama gospodarstva* predviđa niz projekata usmjerenih na jačanje kompetencija ranjivih društvenih skupina i osnaživanje njihovog nastupa na tržištu rada. Sličnim intervencijama se jačaju kompetencije mladih nezaposlenih osoba kroz povećanje njihove motivacije za samozapošljavanje i pokretanjem vlastitog posla (Prioritet 1.3., Mjera 1.3.1.). Nediskriminacija ranjivih društvenih skupina je naglašena i u okviru strateškog cilja 4 – *Kontinuirano povećavati kvalitetu življenja*. U okviru prioriteta, mjera i projekata za podršku ostvarenju ovog cilja je naglasak na poboljšanju položaja socijalno ugroženih osoba i djece te osoba s posebnim potrebama (npr. Prioritet 4.1., Mjera 4.1.1.).

Poštivanje odrednica i načela održivog razvoja je pretpostavka na kojoj se temelji provedba cjelokupne strategije razvoja grada Buzeta do 2020. godine. Visok stupanj kakvoće prirodnog okoliša i brojnost i raznolikost prirodnih vrsta su identificirani kao ključna komparativna prednost grada Buzeta u analizi stanja i SWOT analizi. Uspostavljen je konsenzus između svih lokalnih dionika o tome da budući razvoj grada ne smije ugrožavati kakvoću prirodnog okoliša. Slijedom toga je ravnoteža između društveno-gospodarskog razvoja i zaštite okoliša uočljiva u svim definiranim razvojnim ciljevima grada za razdoblje do 2020. godine. Održivi razvoj se tako već spominje kao dugoročna razvojna odrednica u viziji grada, a svi postavljeni ciljevi i prioriteti izravno ili neizravno doprinose ostvarenju vizije. Tako izravan doprinos načelima održivog razvoja imaju prioriteti 1.1. *Razvijati poduzetničke zone radi privlačenja novih gospodarskih subjekata i investitora*, Mjera 1.1.3. *Energetska učinkovitost*; kao i sve mjere u okviru prioriteta 2.3. *Očuvanje okoliša*. Neizravan doprinos zaštiti okoliša i održivom razvoju je vidljiv kroz, primjerice, prioritet 3.1. *Jačati ekološku poljoprivrednu proizvodnju i unaprijediti proizvodnju autohtonih proizvoda*, Mjera 3.1.1. *Unaprijediti znanja poljoprivrednika o mogućnostima i prednostima ekološke poljoprivredne proizvodnje*.

